BUDAPEST, 1940 LXII. ÉVFOLYAM, 201. (20.227) SZÁM CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 5

Előfizetési ára 1 hóra 2 pengő 50 fillér. Két hóra 5 pengő. Negyedévre 7 pengő 50 fillér. Félévre 15 pengő. Egy évre 30 pengő. Egyes szám ára hétköznap 8 fill., vasárnap 12 fillér (a pályaudvarokon is)

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos császár-ut 78. Telefon 112-295. Főkiadók: Vilmos császár-ut 78. Tel. 112-295. Erzsébet-körut 1. Tel. 135—296. Színházjegy- és utazási iroda: V., Vilmos császár-ut 78. Tel. 112-295.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós hadparancsa: Honvédek! Előre a Keleti Kárpátok gerincéig!

„Felszabadulást viszünk 22 év óta rabbilincsben élő erdélyi magyar testvéreinknek és szeretetet a határainkon belül élő hozzánk hű nemzetiségeknek"

Csütörtök reggel 7 órakor lépik át a honvédcsapatok a trianoni határt

Teleki miniszterelnök nagy beszédekben számolt be az országgyülés két Házában Magyarország ujabb gyarapodásáról — Csáky külügyminiszter a külügyi bizottságokat tájékoztatta a bécsi döntést megelőző eseményekről — A Ház lelkesen ünnepelte a kormányzót és a tengelyhatalmak vezéreit

Antonescu volt vasgárdista vezér az uj román miniszterelnök

Hitler nagy beszéde az Anglia elleni háboruról

„Előre a Keleti Kárpátok gerincéig!" — mondja vitéz nagybányai Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának a fegyverben álló magyar honvédséghez intézett Hadparancsa.

Ez már a harmadik olyan Hadparancs, amely aranybetükkel kerül bele a magyar történelembe. Az első két esztendővel ezelőtt jelent meg, amikor az első bécsi döntőbirósági itélet alapján birtokunkba vettük Felső-Magyarország nekünk juttatott déli részeit. A második Hadparancs másfél évvel ezelőtt arra szólitotta föl a honvédséget, hogy fegyverrel vegye birtokába a Csehszlovákia fölbomlásával veszedelmes zürzavarba merült Kárpátalját.

A harmadik Hadparancs alapja a második bécsi döntőbirósági itélet, amelylyel a Kormányzó úr szavait idézve „a trianoni igazságtalanság egy ujabb része jóvátételt nyert". A trianoni határ ujabb omladozó szakasza előtt fölsorakozott nagyszerü magyar csapatok elé a legfelsőbb szózat ezt a célt tüzi: „Indulunk, hogy ujból birtokba vegyük ezer esztendős jussunk egy ujabb részletét."

A sors részletfizetés formájában törleszti nekünk vissza a husz esztendővel ezelőtt ránk diktált békeparanccsal elvett jogos birtokunkat. Az ezer esztendős jussot. A sors azonban, amely lassan-lassan, fokról-fokra valósággá teljesiti ki a magyar lelkek álmát, nem egyértelmü a vak szerencsével, vagy a kedvező véletlennel. Ezt a fokozatos és sorozatos beteljesedést több mint két évtizeden át konok hittel és percre sem csüggedő elszánt akarattal készitette elő a magyar nemzet tudatos munkája. A nemzet hitének fenntartója, akaratának megedzője elsősorban és mindenki mást megelőzve Magyarország kormányzója volt. A trianoni elesettségünkben első támaszunk. A romok alól uj életre ébredő önálló magyar hadsereg megteremtője. Az államfő, aki

Ribbentrop

a történelem uj feladatainak teljesitésére megedzette és kifejlesztette az ország erőit. A nagy államépitő: vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója. Az ég különös kegyelme, hogy két esztendő alatt immár harmadszor ad ki olyan Hadparancsot, amely uj területekkel növeli a megcsonkitott állam területét.

Adjon hálát mindenki az Istennek ebben az országban, hogy ez a harmadik Hadparancs is egy békés és vérnélküli bevonulásra adja meg a jelt. A mi vitéz honvédeink türelmetlen hévvel és minden áldozatra elszánt lelkesedéssel arra is készen állottak, hogy egy másfajta hadparancsnak engedelmeskedjenek és gránátok tüzében, fegy-

Hitler

vergolyók kopogása közben rohamozzák meg a tőlünk minden emberi és isteni jog ellenére elvett ősi területet. Bizonyosak vagyunk benne, a harcikedvvel telitett és pompásan felszerelt magyar hadsereg ezt a nehezebb és áldozatosabb feladatot is nagyszerüen teljesitette volna. A magyar ágyuk megdördülése uj dicsőséges lapokat irt volna be a magyar hadtörténelembe.

Ezt a dicsőséget azonban vérrel, drága magyar vérrel kellett volna megfizetni. Mennyivel szebb igy, hogy csütörtökön reggel hét órakor nem az ágyuk dördülnek meg, hanem a magyar harangok fognak megkondulni, hogy az ország minden részében, minden városában, minden községében hirdessék: virággal a sapkájuk mellett, dallal az ajkukon most indulnak el a magyar honvédek, hogy békésen birtokukba vegyék „ezer esztendős jussunk egy ujabb részét". Odaát az összeomló magyar-román határ tulsó oldalán pedig nem kerepelő géppuskák, nem megbődülő ellenséges ágyuk, nem veszett haraggal támadó tankok várják őket, hanem a mi harangjainknak vidám lelkendezéssel felelő harangok. Összelőtt falvak helyett fellobogózott örvendező falukba vonulnak be a felvirágozott magyar katonák, ólomeső helyett virágcsokrok zápora boritja őket, jajszó helyett örömujjongás tölti be azokat a völgyeket, amelyek az elmult huszonkét esztendő alatt is visszasirtak az ezeréves hazához. Az országos örömöt nem kiséri magyar anyák fájdalma, özvegyek zokogása, gyermekek sirása. Gondoljunk erre is, ha eszünkbe jut, hogy az álom mindig szebb, mint a valóság, a szivünk sajgása pedig tudatunkba idézi, hogy még mindig vannak betöltetlen vágyaink.

Budapesten a magyar képviselőház és felsőház szerdán emlékezett meg ünnepélyesen a történelem fontos fordulójáról. Gróf *Teleki Pál* miniszterelnök szá-

Mussolini

molt be a históriai eseményről és mingyárt első mondatával fölmérte a mult és a jelen nagy különbségét. Ő volt az, aki erről a helyről husz esztendővel ezelőtt kényszerhelyzetben bejelentette a trianoni békediktátumot. És ismét csak ő az, aki ugyanarról a helyről most kihirdeti a békediktátum fokozatos letöredezésének egyik ujabb és jelentős fázisát, amely ujabb negyvenötezer négyzetkilométer területet hoz vissza az ezeréves haza közösségébe. Bizonyára nem volt a Házban ember, akinek a szive hevesebb dobbanással felelt volna erre a bejelentésre, mint az övé, hiszen ez a sziv a maga keserüségén és a maga örömén tette mérlegre akkor is, most is a történelmi események jelentőségét.

Magától értetődik, hogy a magyar miniszterelnök mingyárt legelső szavaiban azokról a régi és kipróbált barátokról emlékezett meg, akiknek a hüsége, politikai bölcsessége és igazságszeretete lehetővé tette, hogy a trianoni béke legkirivóbb igazságtalanságainak egy ujabb részlete jóvátételt nyerjen. Hitler, Mussolini nevét zugó taps fogadta a képviselőházban és ez a taps tuláradt a dunaparti palota falain, mert minden magyar ember szive hálásan fordul a német és az olasz nép vezérei felé. Az egész nemzet értékelni tudja azt az áldozatot, hogy a tengelyhatalmak a döntőbiráskodást elvállalták és meleg elismeréssel fordul a két külügyminiszter, Ribbentrop és Ciano felé is, akik a döntőbirói tisztet jóakarattal és higgadt bölcsességgel töltötték be.

Teleki Pál beszéde a történelmi részeken kivül igazi államférfiui, felelősségérzettel telitett megnyilatkozás volt. A miniszterelnök, mint minden, — a bécsi döntés óta elhangzott beszédében —, ezuttal is a felelősségtudatot hangsulyozta. „Most fog elválni — mondotta —, hogy a magunk vonatkozásában megérdemeljük-e, amit visszaszereztünk?" Ugy gondoljuk, a miniszterelnök igen helyesen mutatott rá, mivel érdemelhetjük meg azt, amit visszaszereztünk? Megbékéléssel, mérséklettel. Azzal, ha „nem megtorolni, hanem épiteni akarunk". Azzal, hogy dunamedencei hivatásunkat folytatva, korrekt és jó bánásmódot tanusitunk a Szent István koronájához visszatérő idegenajku állampolgárokkal szemben. Azzal, ha a megbékélés szándékának megvalósitása érdekében „a jó bánásmódnak nagyobb hatókört fogunk adni a jelenleg megállapitott hatókörön tul is". Ennek ma különösen nagy jelentősége van, mert amint ezt a miniszterelnök mondotta, „ez azoknak a magyaroknak is fontos, akikre nem szüntünk meg gondolni, akik kivül maradtak ezeken a határokon, de akik iránt szintén kötelezettségek vállaltattak: immár sokan vannak, akik őrködni fognak fölöttük".

Ma jutott nyilvánosságra az a beszéd is, amellyel gróf Csáky István külügyminiszter a képviselőház külügyi bizottságának keddi ülésén számolt be a bécsi döntésről. A külügyminiszter beszédét is ugyanaz a szellem hatotta át, mint a miniszterelnökét. Ő is a legna-

Ciano

gyobb méltánylás hangján szólott a tengelyhatalmak alkotó külpolitikájáról és arról a megrendithetetlen barátságról, amely Magyarországot Németországhoz és Olaszországhoz füzi. Ő is a megbékélés hangját ütötte meg, amikor idézte saját magát és elmondotta, hogy Bécsben Ribbentrop és Ciano jelenlétében mit mondott a román külügyminiszternek. Ezt mondta: „Nem a magyar kormányon fog mulni, ha a magyar-román viszony nem fogja elérni a barátságnak azt a fokát, amelyet a természetes adottság is megkövetel a két államtól." Utalt arra, hogy a Romániában maradt magyar és a Magyarországhoz visszakerülő román kisebbség a kapcsolatok biztos záloga lehet. „Mi el vagyunk tökélve, hogy a hazai románokkal nemcsak jól, de nagylelküen fogunk bánni." Ha Románia ugyanigy bánik a határai között maradt magyarokkal, megteremtődik a lehetősége annak, hogy a két szomszédos ország végre annyi viszály után ráterelődjék a megbékélés és jó megértés utjára. Ez nemcsak a magyar kormánynak, hanem a magyar nemzetnek is kivánsága, abban az ünnepélyes órában, amikor a magyar katonák a kormányzó Hadparancsának szavai szerint „Isten és a Haza nevében" megindulnak előre.

Előre a Keleti Kárpátok gerincéig! A világháboruban magyar vérrel öntözött Uzsoktól Zágonig, Mikes Kelemennek, II. Rákóczi Ferenc fejedelem krónikásának szülőfalujáig, ezek a megszentelt bércek ismét magyar kezekben vannak. Miután a trianoni vonal köröskörül mindenütt eltaszitott bennünket az ezeréves határoktól, most azok legalább kelet felől hatalmas lendülő karéjban ismét rárajzolódnak a térképre.

Magyar szemek számára gyönyörüség ez a védő karhoz hasonlitó vonal.

Magyar szivek számára pedig reménység és szent kötelesség.

Hadmüveletek

Berlin, szept. 4. (Német TI) A véderő főparancsnoksága közli:

Egy Endrass főhadnagy parancsnoksága alatt álló tengeralattjáró egyik vállalkozása során elsüllyesztett összesen hat felfegyverzett kereskedelmi hajót 51.507 tonna tartalommal, köztük a „Dunvesen Castle" segédcirkálót, amelynek elsüllyesztéséről már jelentés történt.

Szeptember 3-án repülőkötelékeink ujból támadást intéztek Dél-Angliában repülőterek ellen. Hatásosan bombáztuk a repülőgépszineket és a hajógyárak berendezéseit is. Bombázásunk nyomán több helyen tüz ütött ki.

Az angol szigetek fölé nyomulva, ismét légi ütközetekre került a sor. A légi ütközetek vadászaink részére sikeresen zajlottak le.

Harcirepülőgép-kötelékeink az éjszaka folyamán bombákat dobtak az angol kikötő- és hadfelszerelési berendezésekre, valamint repülőterekre is. Liverpoolban, Avonmouthban, Bristolban, Portlandban, Pooleban, Rochesterben és Middlesboroughban nagy tüzek keletkeztek.

Tovább folytattuk a repülőaknák elhelyezését az angol kikötők előtt.

Az éjszaka folyamán angol repülőgépek berepültek a Birodalom területére és egyebek közt megkisérelték a birodalmi főváros megtámadását. Csak néhány angol repülőgépnek sikerült Berlin fölé jutnia. Ennek során az angolok a város területére nem dobtak le bombát. Brandenburg tartományra, valamint a Birodalom egyes más helységeire néhány bomba esett, anélkül, hogy emlitésreméltó kárt okozott volna.

Az ellenség kedden 62 repülőgépet vesztett. Ezek közül 46 repülőgépet nappali légi ütközetben lőttünk le, egy repülőgépet pedig az éjszaka folyamán légvédelmi tüzérségünk semmisitett meg. 15 repülőgépet a földön pusztitottunk el. 10 repülőgépünk eltünt.

Az uj olasz zuhanóbombázók

Róma, szept. 4. (MTI) Az olasz lapok kiemelik a keddi olasz hadijelentés egyik mondatát, amely megemlékezik *az uj olasz zuhanóbombázókról,* amelyeket egy római népies szóval „picchiatelli"-nek neveznek. Ezek a gépek 80—90 fokos szögben támadják meg zuhanóbombázással célpontjaikat és akár 1000 méteres magasságból is *rendkivül nagy találati pontossággal találják el ezeket a célpontokat.* A gépek több mint 500 kilométeres óránkénti sebességgel zuhannak lefelé, de ez a sebesség sokkal nagyobb volna, ha az áramvonalas fékek nem csökkentenék. Ezek az uj tipusu repülőgépek általában közeli célpontok bombázására használhatók. Távolabbi célpontok ellen csak kisebb bombákat tudnak ledobni. Mindamellett a Földközi-tengeri és a közelkeleti hadmüveletek szempontjából ennek az uj olasz repülőgéptipusnak igen nagy jelentősége van.

Magyarország kormányzójának hadparancsa

A MTI jelenti: Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a következő hadparancsot adta ki:

HADPARANCS.

Honvédek!

A trianoni igazságtalanság egy ujabb része jóvátételt nyert. Indulunk, hogy ujból birtokba vegyük ezeresztendős jussunk egy ujabb részét.

Felszabadulást viszünk huszonkét év óta rabbilincsben élő erdélyi magyar testvéreinknek és szeretetet a határainkon belül élő hozzánk hű nemzetiségeknek.

Ezt tartsátok szemeitek előtt, amikor elindultok Isten és a Haza nevében.

Előre a Keleti Kárpátok gerincéig!

Gödöllő, 1940. évi szeptember hó 3. napján.

Horthy s. k.
vitéz Bartha s. k.

Mi történik Romániában?

Ujabb rendzavarási kisérletek Bukarestben

Bukarest, szept. 4. (Román TI) Szeptember 3-án este ujabb rendzavarási kisérlet történt. Erről a következő részleteket jelentik: Egy kisebb csoport, amelynek tagjai egészen fiatal emberek voltak és katonai egyenruhát viseltek, *behatolt a Bukarest közelében levő baneasai rádióállomás épületébe.* Azt állitották, hogy karhatalmi megerősitésül küldték ki őket. Az illetők némi kisebb károkat okoztak a készülékekben. Ugyanebben az időben ugyancsak néhány fiatal emberből álló csoport hasonló manővert akart végrehajtani a telefontársaság központjában. Egy egyén *a királyi palota előtt tüntetésből revolverrel többször a levegőbe lőtt.*

A tetteseket nyomban letartóztatták. Hasonló természetü komolytalan és semmiféle következménnyel nem járó kisérletek történnek Brassóban és Konstancában is. Ezek tetteseit szintén azonnal elfogták. *A hatóságok vizsgálatot inditottak.*

A Vasgárda akciója nem sikerült

Bukarest, szept. 4. (KH) A szerdára virradó éjszakán megkisérelt rendzavarásokkal kapcsolatban ugy tudják, hogy *azok megszervezésében a Vasgárda vett részt.* Beavatott körök megállapitása szerint a Vasgárdának az a törekvése, hogy a lakosság nagyobb részét a maga oldalára téritse, nem sikerült és a tüntetések is elszigetelt jelenségek maradtak.

Antonescu volt vasgárdista vezér az uj román miniszterelnök

Bukarest, szept. 4. (MTI) Gigurtu miniszterelnök szerdán benyujtotta kormánya lemondását, melyet a király elfogadott. Az uj kormány megalakitásával Antonescu lovassági tábornokot, volt hadügyminisztert bizta meg a király. Antonescu még a mai nap folyamán elkésziti az uj kormány névsorát és beterjeszti a királyhoz jóváhagyás végett. Antonescu a volt Vasgárda-szervezet egyik vezetőembere volt.

A TP jelentése szerint Antonescu tábornok több hétig fogházbüntetést szenvedett és csak néhány hét óta van szabadlábon és tartózkodik Bukarestben.

A király ezideig visszautasitotta Antonescunak a kormány átvételére kikötött feltételeit.

Antonescu tanácskozása Maniuval és Bratianuval

Bukarest, szept. 4. (KH) A román fővárosban kialakult vélemény szerint *Antonescu* még éjfél előtt megalakitja az uj kormányt. Antonescu három óra hosszat tartózkodott az uralkodó dolgozószobájában s a kihallgatásról egyenesen a román vezérkar épületébe sietett és ott két órát töltött. Azután a külügyminisztériumban tanácskozott, majd fogadta *Maniu Gyulát és Bratianu Györgyöt.* Nagy feltünést keltett Bukarestben, hogy lemondott *Urdareanu Erneszt,* a királyi ház minisztere is.

Erdély magyarsága lázas izgalommal várja a honvédek bevonulását

Szatmárnémeti, szept. 4. (Bud. Tud.) Erdély magyarsága lázas izgalommal várja a magyar csapatok bevonulását. A magyar katonák ünnepélyes fogadására mindenütt nagy előkészületeket tesznek. Főleg az eddigi határmenti városokban, ahova a magyar csapatok már csütörtökön bevonulnak, nagy az öröm. *A házakra több helyen már kitüzték a magyar nemzeti lobogót.*

A román katonaság megkezdte a kivonulást a határmenti helységekből

Belgrád, szept. 4. (Bud. Tud.) A belgrádi lapok értesülései szerint *a román motorizált csapatok már megkezdték az eddigi határmenti helységekből a kivonulást.* Az átadandó területeken élő magyarság vezetői felhivást bocsátottak ki, amelyben közlik, hogy az esetleg rendzavarókat felelősségre fogják vonni.

Bukaresti hirek szerint *Vajda-Voevod Sándor* Kolozsvárra utazott és állitólag magyar területen akar maradni. Maniu kolozsvári utazását magánjellegünek mondják. Maniu — mondják Bukarestben — csupán magánügyeit akarja rendezni. A „Vreme" szerint a *kolozsvári katonai parancsnokságot Gyulafehérvárra helyezték át.*

Lelkesen ünnepli az ország Erdély egy részének visszatérését

A pécsi Erzsébet Tudományegyetem rektora Erdély egy részének visszacsatolása alkalmából hódoló táviratot küldött *Horthy Miklósnak,* Magyarország kormányzójának és üdvözölte gróf *Teleki Pál* miniszterelnököt, gróf *Csáky István* külügyminisztert, valamint *Hóman Bálint* kultuszminisztert.

A HONSz országos igazgatósága ünnepi ülésén dr. vitéz *Árvátfalvy Nagy István* elnök méltatta Erdély egy része visszatérésének jelentőségét. Hódoló táviratot intéztek *Horthy Miklós* kormányzóhoz és táviratban üdvözölték gróf *Teleki Pál* miniszterelnököt és gróf *Csáky István* külügyminisztert. Táviratot intézett a HONSz a német és olasz követekhez is, hogy fejezzék ki *Hitler* kancellár, illetve *Mussolini* előtt a magyar hadigondozottak mélységes háláját.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének leányifjusága ünnepi ülést tartott, amelyen *Brossek Rudolfné* elnök emlékezett meg Magyarország megnagyobbodásáról. Az ülés üdvözlő táviratot intézett vitéz nagybányai *Horthy Miklós* kormányzóhoz és a Főméltóságu Asszonyhoz, valamint gróf *Teleki Pál* miniszterelnökhöz.

Baranya megye kisgyülésén *Blaskovich Iván* főispán meleg szavakkal emlékezett meg Erdély egyrészének visszatéréséről. A kisgyülés hódoló táviratot intéz Magyarország kormányzójához, üdvözlőtáviratot *Teleki* miniszterelnökhöz és *Csáky* külügyminiszterhez.

Gróf Széchenyi Endre, Somogy vármegye főispánja a vármegye közönsége nevében hódoló táviratban köszöntötte Horthy Miklóst, Magyarország országgyarapitó kormányzóját, valamint táviratban üdvözölte gróf Teleki Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert.

Rákospalota szerdán este lelkes ünnepséget rendezett a hősök szobra előtt. Az egybegyültek kitörő lelkesedéssel ünnepelték Magyarország kormányzóját, *Hitler Adolf* vezért és kancellárt, valamint *Mussolinit.*

A MEFHOSz szózata az erdélyi ifjusághoz

A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének elnöksége az erdélyi országrész visszacsatolása alkalmából tartott tanácsülésén a magyar ifjuság egyeteme nevében kiáltvánnyal fordul a hazatérő erdélyi ifjusághoz. Hangsulyozza a kiáltvány, hogy abban a történelmi órában, amikor az első sorkatona átlépi a történelmi jog és egyetemes emberi igazság szavára leomlott keleti határokat és Erdély egy részét örök időkre visszakapcsolja az ezeréves magyar közösségbe, erkölcsi kötelessége a MEFHOSZ-nak, hogy *hitet tegyen az uj Magyarország biztositékát alkotó magyar katonai szellem mellett.* Ez a szellem a hitben és akaratban egységes uj nemzeti társadalom megteremtésére — ezeréves harci hagyományok és a szemünk előtt beteljesülő európai ujjárendezés jogán — elsősorban hivatott és jogosult. Hitünk szerint — mondja a kiáltvány — népünk jövendőjének az *egységes magyar közszellem uj alapjaira kell épülni,* hogy teljes mértékben kivehessük részünket az uj Európa megépitésének sorsdöntő munkájában. Ezt *az akaratot a magyar ifjuság a magyar katonai szellem jegyében látja megtestesülni.* Ezért hirdeti meg szellemi munkaszolgálat mozgalmát ezekben a nagyszerü napokban, amikor ugy érzi, hogy a magyarság elérkezett a szentisváni Magyar Birodalom eszméjének méltó beváltására. — A MEFHOSZ az ünnepi határozatot emlékirat alakjában a kormányhoz juttatta.

Visszakerült katolikus püspökségek, egyházmegyék

A bécsi döntőbirósági itélettel visszatért az anyaországhoz: *1 latinszertartásu* egyházmegyei székhely megfelelő területtel: *a szatmár — nagyváradi egyházmegye* Szatmár *székhellyel; 1 csonka latinszertartásu* egyházmegye, amelynek püspöki székhelye az uj határvonalon tul maradt, *a gyulafehérvári* (régebben erdélyi) *róm. kat. egyházmegyének* az uj határ által elválasztott és Magyarországhoz visszacsatolt része; *3 görögromán szertartásu róm. kat. püspökség,* mégpedig a nagyváradi *Nagyvárad* székhellyel, a kolozsvár—szamosujvári *Kolozsvár* székhellyel és a máramarosi *Nagybánya* székhellyel; végül *1 apostoli kormányzóság az* örményszertartásu róm. kat. hivek részére *Szamosujvár* székhellyel.

Márton Áron gyulafehérvári róm. kat. megyéspüspök megtette a szükséges intézkedéseket. A megyéspüspök székeskáptalanjával együtt székhelyén (Gyulafehérvár) marad és az egész egyházmegye kormányzását továbbra is kezében tartja. Az ügyek közvetlen intézésére *Kolozsvárott külön püspöki helytartóságot állit fel,* amely a megyéspüspök nevében intézkedik.

Svájc fenntartja forgalmát Magyarországgal

Bern, szept. 4. (Stefani.) Megkönnyebbüléssel vették tudomásul, hogy nagy élelmiszerszállitmány érkezik *Magyarországból Svájcba,* mig Svájc textilanyagokat és gépeket szállit Magyarországnak. Berni politikai körökben megjegyzik, hogy ez a tény Svájc Németországgal és Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződéseinek egyik szerencsés hatása. Ezeknek az egyezményeknek következtében ugyanis *Svájc fenntarthatja vasuti forgalmát a tengelyhatalmakon keresztül Magyarországgal és a többi délkeleteurópai állammal.*

Az Angliának eladott amerikai torpedórombolók a kanadai vizeken

New York, szept. 4. (KH) **Amerikai technikai szakértők érkeztek Bermudába és számos más olyan helyre, ahol légi és tengerészeti támaszpontokat engedett át Nagy-Britannia az Egyesült Államoknak.**

Arról is érkeztek jelentések, hogy az ötven torpedóromboló közül az első tizenkét egységből álló csoport a szerdára virradó éjszakán megérkezett Boston Roadsba. Ezek csakhamar folytatják utjukat és a Szent Lőrinc-folyó torkolatán keresztül indulnak majd el Anglia felé. A Szent Lőrinc-folyó torkolatáig amerikai legénység tartózkodik a hajón. Ezzel az Egyesült Államok kormánya, helyesebben az elnök által kötött megállapodásnak részben már meg is felelt az USA, mert néhány órával a nagyjelentőségü közlés után kanadai felségvizekre érkeztek az átengedett hajók. Az öbölben történik majd azután a teljesen felszerelt és utrakész hajók átadása az angoloknak, akik felváltják az amerikai legénységet és saját tengerészeikkel hajóznak át az óceánon.

Rövid külpolitikai hirek

Jankovics Velmár, a jugoszláv kultuszminisztérium külföldi osztályának főnöke, szerdán este Budapestre utazik, ahol néhány napot tölt el és megbeszéléseket folytat a magyar közművelődési élet vezetőivel. Jankovics osztályfőnök azután Németországba utazik.

A Duce repülőgépen Reggio Emiliába érkezett, ahol megtekintette a repülőgépgyárat. Majd a szegénynegyedben megszemlélte a régi kunyhók bontási műveleteit. Ezeknek helyébe mindenütt uj, egészséges, napfényes lakóházakat épitenek. A Duce repülőgépen folytatta utját Bolognába, ahol meglátogatta a kórházban a Marano-lőporgyár robbanásának sebesültjeit.

Vichyből érkezett hir szerint a Pétain-kormány elrendelte annak az 1904-ben hozott törvénynek megváltoztatását, amely megtiltja a szerzetesrendeknek, hogy Franciaországban tanitással foglalkozzanak.

Haifából jelentik, hogy az olasz repülőgépek bombázásai következtében a kőolajtársaság elzárta az olajvezetéket.

A brit tengernagyi hivatal jelentése szerint a *Royalo* aknahajó ellenséges aknára futott és elsüllyedt. Az áldozatok hozzátartozóit értesitették.

Gróf Teleki Pál nagy beszéde a Házban Erdély egy részének visszatértéről

A miniszterelnök beszámolt a bécsi tárgyalásokról, az előzményekről és a döntés jelentőségéről — Rövidesen behivják a Házba Erdély képviselőit — Lelkesen ünnepelték a kormányzót és a tengelyállamok vezéreit

Történelmi jelentőségü ülésre ült össze szerdán délben a képviselőház. A bécsi döntőbirósági itéletről és a belvederei döntést megelőző eseményekről számolt be gróf *Teleki Pál* miniszterelnök olyan kivételes külsőségek között, aminőket csak nagy üléseken látni.

Az ülésterem szinültig megtelt. Erről a nevezetes ülésről aligha hiányozhatott egyetlen képviselő is. A zsinóros magyar ruhák feketeségébe itt-ott belevegyült egy-egy katonai egyenruha: *Imrédy Béla, Kunder Antal* és *Kolosváry Borcsa Mihály* századosi és *Törs Tibor* alelnök repülőtiszti uniformisa. A karzatok roskadásig tele voltak. Miniszterek, törvényhozók családtagjai, felsőházi tagok és más előkelőségek voltak láthatók nagy számban. Megnyitották a második emeleti karzatok ajtóit is; erre csak egészen kivételes alkalomkor szokott sor kerülni.

Amikor a kormány tagjai elfoglalták helyüket, feltünt, hogy gróf *Teleki Pál* miniszterelnök nem a szokott bársonyszékében helyezkedett el, hanem egy másik miniszteri székben, szemben az elnöki emelvénnyel.

Az elnök beszéde

A Ház feszült figyelme között jelezte az elnöki csengő az ünnepélyes ülés megkezdődését. Mielőtt a tulajdonképeni esemény a miniszterelnöki nyilatkozat elhangzott volna, *Tasnádi Nagy András* az elnöki székből is megemlékezett az ujabb országrészek hazatéréséről.

— A történelmi igazságszolgáltatás utján — mondotta beszédében — ismét hatalmas lépéssel mentünk előre. Ez a történelmi igazságszolgáltatás, melynek első ténye a Felvidék magyarlakta területeinek választottbirósági visszaitélése, a második a Kárpátaljának az anyaországhoz való visszacsatolása volt, eljutott harmadik fázisához, a Trianonban elvesztett, *de a magyar szivektől soha el nem szakittot Erdély mintegy fele részének visszaszerzéséhez.*

Megemlitette az elnök, hogy a bécsi döntés mit juttatott vissza az anyaországhoz, majd igy folytatta:

— A husz éve olyan szörnyüségesen megcsonkitott ország ismét *országgá* lett, amely — ha a fiai legjobb erőiket összefogják s hiven munkálkodnak jövendőjéért — képes lesz megint betölteni nagy történelmi rendeltetését és képes lesz megteremteni népei boldogságát is. *Több mint 2,300.000 lélekkel gyarapodik az ország lakossága, több mint egymillió magyar testvér tér vissza a döntéssel az anyaországba,* köztük ugyszólván töretlenül az egész székelység. Testvéri szerettel várjuk mindannyiukat s már ma küldjük nekik innen meleg köszöntésünket. A lelkünk mélyéig meghatva szemléljük a hatalmas történelmi fordulatot. Szivünk hálával van tele a nemzetek sorsát intéző egy igaz Isten iránt, aki megnyitotta előttünk a sokszáz év verejtékével, szenvedésével, vérhullatással megszentelt igéret földjének, kincses Erdélynek kapuját.

— Hálás köszönetünk száll a döntőbirák, a két nagy birodalom, Németország és Olaszország s történelmet diktáló hatalmas vezetőik: a Führer, *Hitler Adolf* birodalmi kancellár, s a Duce, *Mussolini Benito* olasz miniszterelnök felé (Lelkes éljenzés és taps), kik országaik heroikus küzdelme közepette is találtak időt, módot és lehetőséget arra, hogy ezzel a mi nagy kérdésünkkel is foglalkozzanak s döntésükkel annyi bajt, jajt és keserüséget szüntessenek meg és olyan sok fájó igazságtalanságot orvosoljanak.

— *Szeretettel, tisztelettel, hódolattal gondolunk ezekben a történelmi órákban megnövekedett országunk Főméltóságu Kormányzójára,* kinek neve máris történelmi név, kinek nemes egyénisége korszakot jelent, a pusztulásból uj életre kelt Magyarország feltámadásának nagy korszakát. (Sokáig tartó meleg éljenzés és taps. A képviselők felállva *ünnepelték a kormányzót.*) Köszönetünk illeti kormányférfiainkat, kik a nehéz küzdelmet végigküzdötték, és mindazokat, kik ezt husz év uttörő munkájával előkészitették. De köszönetünk felkeresi egyenként azokat a százezreket is, akik fegyverrel kezükben állnak hónapok óta határainkon, hogy — ha kell, vérüket is áldozva — biztositsák igazságunk diadalát. (Lelkes éljenzés.) És köszönet jár a névtelen százezreknek. Szivünk szeretete körülöleli azt a mintegy 700.000 magyart is, kik továbbra is idegen uralom alatt maradnak. *Lélekben velük vagyunk és velük maradunk.* (Nagy éljenzés.) Sorsuk minden fordulását a jó testvér szerető gondosságával figyeljük.

A miniszterelnök beszéde

Gróf **Teleki Pál** miniszterelnök állt fel ezután és a Ház általános érdeklődése közepette mondta el beszédét.

— Azért beszélek — ugymond — erről a helyről, mert 1920 november 13-án innen kellett előterjesztenem a trianoni béke elfogadását és miként a német-francia tárgyalások a compiègnei vasuti kocsiban történtek, én is ugy gondoltam, ideállok ma szimbolikusan, hogy a trianoni békediktátum egy nagyobb részének letörése napján ezt ilyképen is dokumentáljam. A béke, amelyet akkor ránkdiktáltak, *kényszer béke volt.* Még fülemben csengenek a Himnusz hangjai, a fogadkozás, hogy *soha abba bele nem nyugszunk,* a hit szavai, hogy bizunk a magyar erőben, a magyar állam hivatásában és küldetésében. A nemzet kijelentette, hogy *nem, nem, soha.* Sohasem nyugszunk bele. Akkortól kezdve küzdött a revizióért olyan fegyverekkel, amilyenekkel lehetséges volt. Küzdött sokszor még akkor is, amikor a megértésre önmagunkban is alig volt a legcsekélyebb remény. A megértést nem találtuk meg egészen a legutóbbi időkig azoknál, akik husz esztendőn keresztül az európai szupremácia birtokosai voltak. Mintha inkább náluk hangzott volna el a jelszó: nem, nem, soha! Soha józanságot nem fogunk gyakorolni.

Amikor aztán Olaszország vezető államférfia *nyiltan elismerte a magyar igényeket és amikor Németország Hitler kancellár által az európai hatalmak élvonalába került, akkor találkoztunk belátással.* Nemcsak a régi vonzalmak alapján, hanem azért, mert ezek a hatalmak erejüket *épitő rekonstrukcióra használják fel és nem állapotok megrögzitésére, amely állapotokról a nyugati hatalmak is belátták, hogy tarthatatlanok, de mégsem volt bátorságuk megváltoztatásukra.* Tudtuk, hogy valamikor megjön az igazság napja. A legujabb időkig fegyvertelenek voltunk. *Kiépitettük a magyar nemzet áldozatkészségéből hadseregünket hihetetlen gyorsasággal.* Ezt az elszántságot és áldozatkészséget méltányolták barátaink is.

Amikor a körülöttünk mesterségesen felépitett államok épületei kezdtek omladozni, bekövetkezett a tulajdonképpeni természetes folyamat, a mi napunk is felvirradt és annak az erőnek a hatása alatt, amely ezeket a mesterséges alkotásokat a tengelyhatalmak politikája következtében megingatta, *rövid idő alatt egymásután tértek vissza területek az anyaországhoz. Majdnem csodával határosnak merném mondani azt a gyorsaságot, amellyel ezek a területek visszatértek.* 1919-ben én *kétszeresére becsültem az időt,* amikorra vagy megint visszaáll minden, vagy pedig megindul a folyamat, amely *képessé teszi Magyarországot teljes hivatásának betöltésére a Dunamedencében. Hamarább jött meg a változás* a velünk és Németországgal szembenállók értetlenségéből, mind Németországgal, mind mivelünk szemben. Ez az értetlenség tette azt, hogy Németország *egy istenadta vezér irányitása mellett* önerejéből gyorsabban vált erőssé és ez hozta meg azt is, hogy *mi is hamarább jutottunk oda, ahol ma állunk.*

Tárgyalások utján akartunk megállapodni Romániával

A Felvidék és Kárpátalja visszatérése után *figyelmünk kettőzötten fordult Erdély felé.* Amikor aztán Oroszország megoldotta a maga kérdését, *Magyarország és Bulgária erőteljesebben lépett fel követeléseivel.* Komolyan el voltunk szánva, hogy *a kérdést józan meggondoltsággal, békésen oldjuk meg. Megpróbáltunk tárgyalások utján megállapodást kötni Romániával, hogy megóvjuk Európa békéjét* olyan időpontban, amikor a béke megzavarása messzemenő következményekkel járhatott volna és azért is, hogy a magyar vért kiméljük. *Nem találkoztunk megértéssel. Nem látták át a másik oldalon azt az óriási áldozatot,* amelyet a magyarság lelkileg hoz.

30.000 négyszögkilométert ajánlottunk fel; még választ sem kaptunk

Komoly és határozott kompromisszumot ajánlottunk. Harmincezer négyszögkilométert meghaladó terület átengedésével, amely tulnyomó többségben románlakta. Azt reméltük, hogy ezzel tartós békét és megértést létesithetünk a két állam között és megóvhatjuk Európa békéjét. *Erre még választ sem kaptunk, csak népcserére való ajánlatot,* ami az erdélyi földön *végrehajthatatlan.* **Az első bécsi döntés területén 84.5 százalék magyar és 11.9 százalék szlovák tért vissza. A Kárpátalja területén 674 ezer lakosból 500 ezer ruszin és 62 ezer magyar. A most visszatért területen 47 százalék a magyar és 44.5 százalék** a román. Világos, hogy *Erdélyben nem lehet olyan értelemben néprajzi határokat vonni, mint más területen.*

A tengelyhatalmak vállalják a döntést

Amikor a turnszeverini tárgyalások *három összejövetel után sem vezettek eredményre, akkor kénytelenek voltunk arra gondolni, hogy a tárgyalások teljes sikertelensége esetén másképpen kell a kérdést megoldanunk. Mindent megpróbáltunk, hogy ez ne történjék meg,* különösen most, amikor a velünk szoros barátságban levő államok sulyos küzdelmet vivnak. Ekkor következett el az a pillanat, amikor *a tengelyhatalmak késznek nyilatkoztak arra, hogy belemennek a döntőbiráskodásba* és ezzel hajlandók olyasvalamit vállalni, ami *óriási felelősség,* rendkivül kellemetlen feladat bárkinek. *Az irántunk való barátság különös jele, hogy vállalták. Már ez a tény magában legnagyobb köszönetünket érdemli meg. Mihelyt vállalták, a megszokott erélylyel és gyorsasággal végre is hajtották. Gyorsasággal, amelyért szintén hálásnak kell lennünk,* mert ha nem bonyolódott volna le ilyen gyorsan, *veszélyes állapotok következhettek volna be, amelyek talán Európára is veszélyt jelentettek volna.*

A legnagyobb tárgyilagosságra való törekvés

A döntés elismerése annak az elvnek, hogy itt *nem népcserékről, hanem területi kérdésekről van szó.* Most nem mint miniszterelnök, hanem mint a kérdés szakértője, őszintén megmondom, hogy *a döntés Európának ebben a nehéz pillanatában a döntőbirák részéről a legnagyobb tárgyilagosságra való törekvést mutatja.* Olyan kérdésnél, amelyen az is esztendőkig törhetné a fejét, aki annak alapos ismerője. Ez a döntés országunkat *45 ezer négyszögkilométerrel növelte.* Ez pontosan *a fele a Trianonban megmaradt országnak,* mert az 91 ezer négyszögkilométer volt. Annak az országnak pedig, amely ezt az erőfeszitést véghezvitte és a kérdést a tengelyhatalmak segitségével megoldotta, *egyharmad része. Ez tekintélyes növekedés,* ezt a geografus is kell, hogy mondja. De országokat *nem területek tesznek, hanem emberek.*

A visszakerülő városok felvirágoztatása

Visszakaptuk a Romániába szakadt magyarság legnagyobb részét, körülbelül 1,150.000 magyart. Visszakaptuk a Székelyföldet, ennek fontosságát magyar ember előtt nem kell hangsulyozni. *Fenn állunk Uzsoktól Zágonig a Kárpátokon,* a régi kárpáti országhatárnak jó felerészén, *a fontosabbik részén.* Visszakerültek városok; nem szükséges senki előtt fontosságukat kiemelnem. Egyesek talán nehéz körülmények között kerültek vissza. Egyeseknek megjavultak, másoknak megrosszabbodtak a körülményeik. A mi feladatunk *gondoskodni arról, hogy senki ne érezze ezt, hanem megfelelő gazdasági és kulturális politikával ugyanugy felvirágoztassuk ezeket a városokat, mint ahogyan a trianoni békeparancs után sokkal nehezebb körülmények között fel tudtunk virágoztatni határszéli városokat.* A nemzet nem egy szük, kicsi, tisztán nemzeti állam keretében kiván élni, hanem *folytatni akarja dunamedencei hivatását.*

Jó bánásmód a nemzetiségekkel

És megkaptuk ezeket a feladatokat *kötelező igéretek alapján,* amelyeket azonban meg kell mondanom, *jószántunkból és szivünkből tettünk, mert a nemzetiségekkel való korrekt és jó bánásmódnak nemcsak e megállapodás óta vagyok szószólója,* hangoztattam ezt a multban is. Ha történtek hibák a multban, — hol ne történnének és ezek rendesen *kölcsönösök is,* — Magyarország mai nemzedéke ebben a kérdésben tulnyomó többségében egyetért. Most fog elválni, hogy mind a magunk fogadkozásával, mind az igéretekkel szemben *megérdemeltük-e azt, amit visszaszereztünk és ami visszajött. Uj szerepünk Közép-Európában tulajdonképen ez. A megbékélésnek ezt a szerepét és ezt a politikáját kivánjuk most átvinni azokon a mondvacsinált határokon,* amelyek eddig az erdélyi részeket tőlünk elválasztották. Ezzel talán ezeknek a gondolatoknak a megbékélés és a nemzetiségekkel való jó bánásmód elveinek *nagyobb hatókört is fogunk adni, a jelenleg megállapitott határokon tul is. Ez azoknak a magyaroknak fontos, akikre nem szününk meg gondolni,* akik tulmaradtak ezeken a határokon, de akiknek érdekében szintén kötelezettség vállaltatott, *amely felett immár sokan vannak, akik őrködni fognak.*

Nem megtorolni, hanem épiteni akarunk

Amennyire lehetett, előkészültünk a *visszatérő területek közigazgatásának berendezésére,* támaszkodva részben olyan adatokra, amelyeket magyar szervezet odaátról rendelkezésemre bocsátott. Elkészültünk elsősorban amaz elv alapján, hogy akik ott élnek, különösen azok, akik ott maradtak s ezt a husz esztendőt ott kibirták, azok *igazgassák önmagukat és igazgassák azokat, akik nem magyar anyanyelvüek,* de velünk együtt éltek, feledve mindazt, ami őket a husz év alatt a másik oldalról érte. *Nem megtorolni, hanem épiteni akarunk és fogunk.* Remélem, gyakorlatban is meg tudjuk tartani ezt a bölcsességet, mert ilyet könnyebb kimondani, mint végrehajtani. Elvünk nem zárja ki *azt, — sőt ellenkezőleg — hogy ne alkalmazzunk a közigazgatásban, különösen a nemzetiségek által sürübben lakott vidéken, nemzetiségieket is.* Igyekeztünk gondoskodni arról, hogy mindenféle pillanatnyi megtorlásokat megakadályozzunk.

Köszönet a tengelyhatalmaknak

A keletmagyarországi és erdélyi területek visszacsatolására vonatkozó törvényjavaslatot még ebben a hónapban benyujtjuk, és annak tárgyalásánál alkalma lesz a Háznak a végrehajtás módjáról konkrét beszámolót kivánni és kritikát gyakorolni.

Hálánkat fejezzük ki a tengelyhatalmaknak barátságukért, a nehéz és háládatlan feladat vállalásáért olyan pillanatban, *amikor kemény harcban állanak ellenfeleikkel.* (Élénk éljenzés és taps a Ház minden oldalán. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: *Éljen Hitler! Éljen Mussolini!*) Hálánkat fejezzük ki azért, *mert segitettek visszaszerezni az ország egy tekintélyes részét. De köszönet jár a nemzetnek is.* Köszönet azoknak, akik lelkesedéssel vonultak a határok őrzésére, de még inkább azoknak, akik otthon maradtak, mert azoknak nehezebb; ha a katona nélkülöz is a katonaéletben, azért van valami kedvtelés is. Ezért nehezebb azoknak, akik itthon maradtak és nélkülöztek, aminthogy ezekben az időkben minden nemzet, *talán elsősorban és legpéldaadóbban a német nemzet nélkülöz.*

A bizalmi kérdést fel fogja vetni

Jó lélekkel mondhatom, hogy az eredményen jogunk van örülni. Azok a magyar férfiak, akik felelősen intézték az egész kérdést, amig a tengelyhatalmak késznek nyilatkoztak a döntésre, természetesen *cselekedhettek jót és követhettek el hibákat is. Ezért fel akartam vetni már ma a bizalmi kérdést.* (Élénk éljenzés és taps a jobboldalon. A miniszterelnök tiltóan int a jobboldal felé.) nyilván nem azért, hogy bizalmi votumot keressek, hanem egyszerüen *lelkiismereti kötelességként.* Ámde voltak, akik ezt ugy itélték meg, hogy talán a pozitivumot keresem ebben a bizalmi válaszban. Ennek következtében *ezt a kérdést most nem teszem fel,* majd akkor, amikor a visszacsatolási törvényjavaslatot tárgyaljuk, vagy máskor, amikor a képviselő urak ezt fel akarják vetni.

Erdély képviselőinek behivása

Remélem, rövid időn belül itt üdvözölhetjük Erdély képviselőit, akiket — gondolom — *ugyanazon a módon kell behivnunk, mint ahogyan az a Felvidék visszacsatolásakor történt.* Azokat hivnók be, akik képviselőkké vagy a magyarság reprezentánsává ott megválasztattak. Ennek alapján fogjuk őket kiválasztani. Természetesen *a nemzetiségek választottjai közül is behivunk.* Őket ugyanugy hivjuk meg és azt hiszem, ez helyesléssel fog találkozni. Most pedig *szálljon üdvözletünk és szeretetünk azok felé, akiket holnap reggel hét órától kezdve már átölelhetünk és minden magyarok felé,* az uj határokon tul, minden irányban.

A miniszterelnök beszédét hosszantartó lelkes éljenzés és taps kisérte. A beszéd befejezésekor a képviselők felálltak helyükről és soká tapsoltak a miniszterelnök bejelentésének. *A Ház tagjai az emelkedett pillanatokban elénekelték a Himnuszt.*

Az *elnök* javaslatára ezután elhatározta a Ház, hogy a folyamatban levő eseményekre való tekintettel üléseit elnapolja. Nagy-Magyarország éltetésével lelkes hangulatban ért véget az ülés.

Gróf Teleki Pál beszámolója a felsőházban

Ünnepélyes keretek között tartotta meg történelmi jelentőségü ülését szerdán a felsőház is. Délután öt órakor szokatlanul nagy számban jelentek meg a felsőház tagjai és amikor az elnök megnyitotta az ülést, zsufolt padsorok és még zsufoltabb karzatok emelték az ülés ünnepélyességét.

Gróf **Széchenyi Bertalan** elnök lelkeshangu beszédben hangsulyozta annak jelentőségét, hogy ismét ősi magyar területek tértek vissza a Szent Korona uralma alá. Hatalmas éljenzés és taps közben fejezte ki *a felsőház háláját és köszönetét a baráti Német- és Olaszbirodalom és egészen kivételes nagyságu vezérei előtt és tolmácsolta a felsőház hódolatát Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, nemzeti megujhodásunk, felemelkedésünk gondviselésszerü vezére iránt.*

A miniszterelnök beszéde

Gróf **Teleki Pál** miniszterelnök mondotta el ezután beszámoló beszédét. Ismertette a bécsi döntés jelentőségét és eredményeit, majd arról beszélt, mennyire hiába fordult az elmult 20 év alatt Magyarország a Népszövetséghez. Azután rátért a Romániával folytatott tárgyalásokra.

— Már régebben kijelentettem — mondotta emelt hangon, a felsőház tapsai között —, *ha mint magyar embert kérdeznek meg, mit követelünk vissza, csak egy szóval felelhetek: mindent!* De ha mint felelős politikust és államvezetőt kérdeznek meg, tudom, hogy Európa, talán Magyarország és a szomszéd államok érdekében is, kompromisszumra hajlandó vagyok. Azt reméltük, megértik, mit jelent számunkra bármilyen kicsiny, ezer éven át birtokolt területről való lemondás is, de nem értették meg. Ezért fordultunk a tengelyhatalmakhoz a döntőbiráskodásért. Aki ismeri keleti országrészeink és Erdély bonyolult néprajzi, gazdasági, földrajzi és vallási viszonyait, annak tisztában kell lennie azzal, *milyen nehéz a helyzete egy döntőbiróságnak.* Összehasonlithatatlanul nehezebb, mint az 1938 októberi kérdés volt. A mai körülmények között a döntőbirósági itélet az objektivitásra való törekvés leghatározottabb ismérveivel rendelkezik.

Csapataink reggel átlépik a „barriereket"

— Örömmel jelenthetem, hogy *csütörtökön reggel 7 órakor csapataink Szatmárnál, Máramarosszigetnél és Nagykárolynál átlépik azokat a barriereket, amelyek „határnak" mondvacsinálták, de mint barrierek, annál sulyosabbak és áttörhetetlenebbek voltak.* A nemzetnek nem szabad azt, ami visszajött, nagyon könnyü uton visszajöttnek értékelni. Nemzetnevelési szempontból azt, ami erőfeszités áldozata, vagy véráldozatot jelentett volna, más uton ki kell egyenliteni. Szeretném, hogy a nemzet azt az erőt, amit nem kellett haditényekben kifejtenünk, az előttünk álló uj feladatokba fektetné bele. *Hadseregünket tovább kell fejleszteni,* mert Európának azon a helyén, ahol most állunk, szükség van arra, hogy katonailag felkészülve, mint erősek álljunk helyt. Gazdaságilag, katonailag és kulturálisan is erőseknek kell lennünk, mert akkor ugy fogunk állni a tengelyhatalmak mellett, hogy azt az értéket képviselni tudjuk, amit bennünk keresnek.

— Remélem, a visszakapott területeken találunk olyan embereket is, akik a husz esztendős szenvedés ideje alatt *megtanulták a nemzetiségekkel bánni,* tudnak a nemzetiségi problémákkal foglalkozni és megértik azokat az élet valósága szerint is. Az egész állami apparátusnak szigorubb és keményebb vezetésre lesz szüksége és sok mindenféle olyan változtatásra életünkben, amely ezt a szigoruságot nagyobb mértékben lehetővé teszik azok részéről, akik látják, hogy mit kell tenni.

Gyorsabban kell majd dolgoznunk

— Ebben a vonatkozásban is az országgyüléshez fordulok majd télen. *Gyorsabban kell majd dolgoznunk a törvényhozásban és az állami adminisztrációban egyaránt,* kevesebbet irni, többet cselekedni, kinek-kinek a maga helyén. Ebben a tekintetben is fogok előterjesztésekkel élni az országgyüléshez a közel jövőben, amennyiben időt engednek a napi munka kérdései.

— Az elmult husz év alatt hasznos dolog is történt, mert az országrészek magyarsága más-más földet járt be, más-más gondolatvilágot ismert meg, más-más tapasztalatokkal jött most haza és ezeknek egyesitésével gyorsabban és egészségesebben lehet majd épitenünk, ha megtaláljuk egymásban a jót. Ezzel a szándékkal öleljük magunkhoz visszajövő testvéreinket. *De nem szününk meg gondolni azokra sem, akik az ország mai határain tul vannak.* Reméljük, hogy amikor Magyarország most ujra abban a helyzetben van, hogy dunamedencei küldetését tettleg is gyakorolhatja egy többnemzetiségü országban, ennek a szándéknak becsületessége kiárad majd tul a jelen határainkon és egészségesebb légkört teremt az egész Dunamedencében, ha mások is ugy akarják.

A miniszterelnök beszédét nagy tapssal és éljenzéssel fogadta a felsőház.

Gróf Csáky István expozéja a két Ház külügyi bizottságában

A külügyminiszter beszámolt a bécsi döntést megelőző tárgyalásokról és eseményekről — „Nem a magyar kormányon mulik majd, ha a magyar-román viszony nem fogja elérni a barátság természetes fokát"

A MTI jelenti: A képviselőház külügyi bizottsága kedden délután 5 órakor ült össze *Imrédy Béla* elnökletével. Az ülésen

gróf Csáky István külügyminiszter

megtartotta expozéját, amelyet a bizottság igen nagy érdeklődéssel fogadott.

A külügyminiszter rámutatott arra, hogy a bizottság legutóbbi ülésén a müncheni látogatás után arra utalt, hogy talán nem téved, ha ugy véli, hogy *a magyar sors ismét fordulóponthoz ért.* Azt is mondta, hogy a kormány számol azzal, hogy még csak az elején van a nehéz küzdelmeknek, de el van szánva, hogy azokat minden téren felvegye és megvivja *közös egyetértésben a tengelyhatalmakkal, amelyek már annyiszor segitették a magyar ügyet előre.*

Az augusztus 30-i bécsi döntőbirósági *itélet is olyan uj korszakot nyit meg a magyar nemzet életében, amelyet méltán lehet fordulópontnak nevezni.* A románoktól visszaszerzett magyar terület körülbelül 45.000 négyzetkilométer 2,300.000 lakossal. Ezzel a területgyarapodással

a magyar állam az erős középhatalmak sorába lépett

és most már tényleg olyan alapokkal rendelkezik, amelyeken nagy lendülettel indulhat meg a belső megerősödés munkája és amelyek lehetővé teszik, hogy a magyar nemzet nem könnyü középeurópai hivatásának is eleget tegyen.

A helyzet nem volt egyszerü. A szovjetorosz kormány inditotta meg azt a folyamatot, amelybe minden áron bele kellett kapcsolódnunk, nehogy az ország és az erdélyi elszakitott véreink elveszitsék önbizalmukat a jövő iránt. Ugyanakkor azonban arra is kellett ügyelnünk, hogy olyan módon ne kerüljünk az események forgatagába, amelynek eredményeként tüske maradhatott volna vissza a tengelyhatalmak és Magyarország közti viszony jövőbeli alakulásában.

A kormány katonailag minden eshetőségre felkészült

A kormány elsősorban minden eshetőségre katonailag készült fel. Ugyanakkor azonban szilárdan el volt határozva, hogy egy magyar ember életét sem teszi kockára mindaddig, amig a leghalványabb remény is fennáll arra, *hogy eredményt vér nélkül is el lehet érni.* A „minden eshetőség" alatt azt értem, hogy számolnunk kellett azzal, hogy *a román hadsereg a teljes felkészültség állapotában van* és hogy a Besszarábiából visszaözönlő katonai egységek esetleg a kisebbségeken állnak bosszut azért a csapásért, amely őket Besszarábiában érte.

A magyar kormány erőteljes készülődése az erdélyi magyar kisebbségre is megnyugtatólag hatott.

Bár az reszketett a türelmetlenségtől, de mégis bölcs nyugalmat erőszakolt magára, érezvén, hogy a kocka el van vetve és hogy *a magyar hadsereg árnyékában nem szabad meggondolatlan cselekedetekre ragadtatnia magát.* Hiszen elébe vághatott volna annak a lehetőségnek, hogy a magyar kormány akcióját akkor inditsa meg, amikor az egész magyarságra nézve a legkisebb áldozattal járhat és a legnagyobb eredménnyel kecsegtethet. *A magyar szuronyok tömege a román határon fékezőleg hatott továbbá az elkeseredett, de napról-napra bizonytalanabbá váló románságra.*

„Gyorsan cselekedni kell"

A tengelyhatalmak képviselői juliusban nem titkolták előttünk, hogy olyan okokból, amelyek kézen fekszenek, *nem volna időszerü, ha háborus konfliktus törne ki Magyarország és Románia között,* mert az beláthatatlan konzekvenciákkal járna a többi balkáni államra nézve, sőt a Balkán egész helyzetére is. Viszont *elismerték, hogy Magyarországnak Romániával szemben jogos követelései vannak* és hogy kárunkra és Oroszország, majd később Bulgária javára megkülönböztetés állott be, amelyet a román kormány nem óhajtott tekintetbe venni. A magyar hadikészülődések erős üteme, az elszántság, amelyet minden téren tapasztalhattak a magyar kormány részéről, a minden oldalról befutó háborus hirek

megérlelték azonban azt a tudatot is a tengelyhatalmakban, hogy cselekedni kell és pedig gyorsan, különben az események nem lesznek megállithatók.

A régi tapasztalat alapján először *megkisérelték a közvetlen tárgyalások létrehozását.* A turnszeverini közvetlen tárgyalások Magyarország és Románia között, amelyet *Hory András* rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter nagy önfeláldozással, ügyességgel, türelemmel és hozzáértéssel vezetett, nem vezettek eredményre.

A turnszeverini tárgyalások azért nem voltak hiábavalók. *Jegyzőkönyveikből sok mindent pontosan megtudott a német és olasz kormány, ami addig mesterségesen el lett előtte homályositva.*

Mi előzte meg a döntőbiráskodás elvállalását?

Amikor a tengelyhatalmak látták, hogy küszöbön áll a krizis, meghivták a magyar miniszterelnököt és külügyminisztert Bécsbe azzal, hogy augusztus 29-én délelőtt megbeszélést óhajtanának velük folytatni a magyar-román kérdés rendezéséről. Meghivták ugyanerre a napra *Manoilescu* román külügyminisztert is. Megérkezésük után 29-én délelőtt von Ribbentrop és gróf Ciano tanácskozásra kérték a m. kir. miniszterelnököt és m. kir. külügyminisztert, amelynek folyamán *a miniszterelnök és külügyminiszter előadták még egyszer igen határozottan a magyar kormány álláspontját.* Von *Ribbentrop* és gróf *Ciano* nagy figyelemmel hallgatták végig az előadásukat, megjegyezvén, hogy *teljesen ismerik a magyar követeléseket* és azután kijelentették, hogy

hosszu tanácskozások után arra a meggyőződésre jutottak, hogy vállalják a döntőbiráskodást a magyar-román kérdésben,

amennyiben a magyar kormány előzőleg határozottan kijelenti, hogy azt elfogadja és a döntést magára kötelezőnek ismeri el.

Azzel a megjegyzéssel, hogy nem kivánunk a döntőbiróságra befolyást gyakorolni, ujból kifejtettük, hogy a német és olasz kormány törekvéseit a legnagyobb tiszteletben tartjuk és éppen ezért

kötelességünknek véljük kijelenteni, hogy a Székelyföld visszacsatolása Magyarországra nézve életkérdés.

Végül kilátásba helyeztük, hogy a feltett kérdésre *délután három óráig választ adunk.*

A budapesti minisztertanács egyhangu határozata alapján három órakor meg is adhattuk a választ a német kormány képviselőjének, mely ugy hangzott, hogy a *magyar kormány elfogadja a döntőbiráskodást és annak döntését tiszteletben fogja tartani.*

A döntőbirósági határozat teljes jelentőségét a történelem fogja meghatározni. Hiszen a visszatértek örvendezése mögött *szomoruan csendül fel*

a visszamaradottak (körülbelül 750.000) vágyakozása a magyar impérium után.

Nem hinném, hogy fennmaradásukat és továbbfejlődésüket mesterségesen akarná akadályozni Románia.

Nagyjában igy jelentkezik a helyzet a mi *magyar szempontunkból.*

A tengelyhatalmak szilárdabb alapra akarják fektetni a békét

A *tengelyhatalmak európai elgondolásából* fakadó helyzetet a következőképpen vázolhatná a külügyminiszter.

Mig a talán öntudatlanul is, de kihatásaiban tényleg anarchisztikus elveket képviselő páris-körüli békék a nyugati hatalmak hegemóniájának fenntartása érdekében elvetették az örökké lappangó, itt-ott már-már lángbaboruló harc magvát, mely végül a természetellenes rendszer teljes összeomlására vezetett, a tengelyhatalmak konstruktiv elgondolása a népek kibékitésére, fejlődési lehetőségük megteremtésére vagyis a *békére* irányult.

Az uj, erőteljes Német- és Olasz-Birodalom nemcsak beszél a békéről, de azt igyekszik szilárdabb alapokra is fektetni.

A párisi békéből született Népszövetség egész huszéves tevékenysége abban merült ki, hogy a megbékülést, a megnyugvást lehetetlenné tegye, hiszen gazdái csak a „divide et impera" elve alapján tudták uralmukat fenntartani.

Az emberi nagyságnak XX. századbeli hatalmas mintaképei azok az államférfiak, akik mig egyik kezükkel saját jövőjükért és fejlődési lehetőségeikért keményen küzdenek, a másik kezükkel igyekeznek még a küzdelem hevében is gyógyitani, az elvetett gyülölség magvát kiirtani, békét teremteni. A nagy emberek tevékenységének hatósugara messze tulhaladja hazájuk határait. Talán nem távoli az idő, amikor sokat szenvedett kontinensünk egyhangulag vallani fogja, hogy

Hitler kancellár és az olasz kormány feje, Mussolini, olyan államférfiak, akiknek tevékenységéért nemcsak saját nemzetük, de azokon tulmenőleg más népek is hálásak lehetnek.

Az ő hatalmas, messze jövőbe látásuk, az életük, cselekedeteik és hatalmuk bölcs kezelése keményitette meg azokban a nemzetekben, amelyek addig is már mindig feléjük tekintettek és azokban is, amelyek a jövőben bizonyára még nagyobb számban fognak feléjük tekinteni, a hitet, hogy a tengely alkotó, minden jogos érdek érvényesülését elősegitő munkáját Európa minden nemzetének szolgálatába állitotta.

A tengelyhatalmak garantálták Románia területi épségét és határainak sérthetetlenségét. A magyar-román ügyben elhangzott döntésért tehát készek voltak ők is komoly áldozatot hozni, csakhogy európai feladatuknak eleget tehessenek.

Magyar szempontból működésükkel néhány esztendő alatt több nemzedéknek a munkáját könnyitették meg őszinte, baráti, meg nem becsülhető segitségükkel. *Az örök magyar nemzet ezt nem fogja elfelejteni soha.*

Mit mondott Csáky Manoilescunak?

Most a béke munkája következik el, amelynek során őszintén óhajtjuk uj éra megnyilását román szomszédunkkal. Ha felocsudtak a fájdalmas csapások sorozatából, rá fognak jönni arra, hogy az uj keret, amelybe Délkelet-Európában beleilleszkednek, sok előnyt és lehetőséget biztosit számukra. Látszatok helyett komoly erőfaktorrá lehetnek megbizható, erős szomszédok közepette. Amint egy beszélgetés során a román külügyminiszternek mondottam von *Ribbentrop* és gróf *Ciano* jelenlétében,

nem a magyar kormányon fog mulni, ha a magyar-román viszony nem fogja elérni a barátságnak azt a fokát, amelyet a természetes adottság is megkövetel a két államtól.

A Magyarországra visszakerülő román és a Romániában maradt magyar kisebbség legyen a kapcsolatok biztos záloga. *Mi el vagyunk tökélve, hogy hazai románságunkkal nem csak jól, de nagylelküen fogunk bánni,* hogy minden módon érezzék, hogy a magyarság tömegeivel lojálisan együttélni hasznos és az egészséges fejlődést nyujtó lehetőségek egész sorát megnyitja. Romániánál végül azt is szem előtt kivánjuk tartani, hogy külügyminiszterének szavai szerint a jövőben az országnak már csak egy politikája lehet: *a tengely politikája.*

Megindult a hadsereg fokozatos leszerelése

A békés épitő munka, amely ránk vár, rendkivül nagy. Hogy azt mielőbb meg lehessen kezdeni, *megindult a hadsereg fokozatos leszerelése.* Nincs elég kéz ebben az országban, amelynek ne jutna munka a mult felszámolásában és a jövő felépitésében, ezért *sietnünk kell, hogy ki-ki mielőbb belefoghasson a termelő munkába.*

Nem mulaszthatom el e helyen

a kormány nevében az egész nemzet fegyverbe öltözött részének hálás, meleg, őszinte köszönetet tolmácsolni azért, hogy lemondás és szenvedések árán mint egy ember siettek fegyverrel a kezükben kiállani a magyar határra,

amely határvonalat az ő kiállásuk nélkül nem tudtuk volna soha olyan elasztikussá tenni, hogy tulgurult Kolozsváron és elérte a Székelyföldön át a Déli Kárpátokat.

A felsőház külügyi bizottságának ülése

A felsőház külügyi bizottsága szerdán délelőtt 10 órakor ült össze *Kánya Kálmán* elnökletével. Az ülésen a kormány tagjai közül gróf *Teleki Pál* miniszterelnök, gróf *Csáky István* külügyminiszter, vitéz *Bartha Károly* honvédelmi miniszter, *Varga József* kereskedelmi és iparügyi miniszter és *Radocsay László* igazságügyminiszter jelentek meg, a felsőház elnöksége részéről pedig gróf *Széchenyi Bertalan* elnök, *Beöthy László* és báró *Radvánszky Albert* alelnökök.

Az ülést megnyitó szavaiban *Kánya Kálmán* elnök üdvözölte a kormány tagjait és kiemelte a bécsi döntés nagy jelentőségét a magyar történelemben. Ezután gróf *Csáky István* külügyminiszter megtartotta expozéját, amely lényegében megegyezett a képviselőházban kifejtettekkel. Az expozét a bizottság általános érdeklődéssel fogadta.

A külügyminiszterhez felszólalásaikban kérdéseket intéztek gróf *Khuen-Héderváry Károly, Ottlik György, Szüllő Géza,* gróf *Jankovich-Bésán József,* gróf *Széchenyi Viktor* és vitéz *Kozma Miklós.* A kérdésekre a külügyminiszter részletesen válaszolt. **A bizottság ülése negyed 1 óra tájban ért véget.**

TEGNAP ÉS MA

Az óra

Polgári lakásban az órának nem kell sok idő hozzá, hogy kifulladjon: elég három-négy nap távollét, s a hazatérő háziak holtan találják a lakás óráit. Az ablakokat felnyitják, a villanyt meggyujtják, s az élet egyik gépies, ösztönös mozdulatával az ember, aki hazajött, a falióra elé áll, felhuzza az órát, megigazitja a mutatókat és elinditja az óraingát.

Ez a pillanat, amikor a szendergő lakásban megindulnak az órák, az élet egyik vajákos és izgalmas pillanata. Az órák rekedten és krákogva ébrednek a tetszhalálból s ijedtükben össze-vissza ütnek. Az ütőóra sajátsága, hogy nem találja meg rögtön lelki egyensulyát, az első pillanatban, este nyolckor, tizenkettőt üt, s a tetejébe, esztelenül, mint aki segitségért kiált, még négyet, rövideket. Látnivaló, sőt hallanivaló, hogy a finom szerkezet nyugtalan. Az órák bizonyos belső ellenkezéssel térnek vissza a semmiből az időbe. Feladatuk, melynek belső értelme annyi, hogy a végtelenből másodpercet csináljanak, a céltalanból célszerüt, az emberfelettiből emberit, teljesen eltölti az órákat. Lámpalázuk van az első pillanatokban, dadognak. Aztán dolgozni kezdenek, ütnek és mutatnak, mint az egyiptomi rabszolgák, nappal és éjjel. Az órák tudják, hogy az élet nemcsak térben történik, hanem időben is; ezért olyan komolyak. Én, az ember, állok az óra számlapja előtt, s tudom, hogy az élet nemcsak térben és időben történik, hanem az én lelkemben is; ezért vagyok viszont én ilyen komoly. Ezenfelül tudok sok minden mást is, ami az időnek értelme: tudom, hogy az idő sors is. Ezt az óra nem tudja. Ezért üt néha vigan, ellentétben velem, az emberrel, aki már csak mérgesen ütök.

Az óra jár s a lakás megtelik a finom, nem nagyon régi hanggal, mely néhány évszázada tölti csak be az emberi világürt: a szerkezetes óra hangjával. A homokóra és a napóra még hangtalanul végezték kegyetlen feladatukat, mint a keleti hóhérok: ölték az időt, de nesztelenül. A szerkezetes óra már beleszól az emberi életbe. Finom és kevésbé finom neszei megtöltenek minden lakást azzal az idő-öntudattal, mely lehet egészen közömbös és útszéli, de lehet magasfeszültségü és tragikus is. Az óra most olyan időt mutat a világnak, mikor a másodperceknek más értelmük van, mint régen az évtizedeknek. Az óra tudja, hogy az idő, melyet mutat és gyárt, egyértelmü a végzettel. Ezért, megfigyeléseim szerint, kissé nagyképüek is ujabban az ütő-órák. Ismerek egyet, Óbudán, mely oly komoran és fontoskodva jelenti be a negyedórákat, mintha itéletet hirdetne. S néha csakugyan itéletet hirdet, igazságosat, vagy igazságtalant, emberek milliói számára. Ezért vigyázz, mikor felhuzod az órát!...

Vigyázz, érintsd óvatos ujjhegyekkel a mutatókat, vigyázz, mikor elinditod az ingát. Életed, mely időhöz kötött, e pillanatokban megint visszakapcsoltad a Nagy Szerkezet életütereméhez, amelynek neve a világ, értelme a sors. Lehet élni, mint a kő, s lehet élni, mint a másodpercmutató. A pontos óra hatvan másodpercet ver percenként, mint ahogy a pontos sziv hetven-nyolcvan körül ver percenként: az óra őrzi a mindenség szivverését, s az összjáték, ember és mindenség között, a pillanatban, mikor a hazatérő megindítja a naftalinszagu lakásban az órákat, végzetesen elkezdődik. Az órák járni kezdenek, mert az ember kiváncsi sorsára. Mindenfélét mondanak az órák. Ezt mondják: „Élsz". Aztán ezt: „Halandó vagy". Alapigazságokat mondanak, szükszavuan. Soha nem hazudnak. Az ember áll az órák előtt, melyek visszakapcsolták személyes sorsát ahhoz a titkos rendhez és rendszerhez, mely mindenestől a végzet, s egy pillanatig elcsodálkozik. A másodperceket nézi és a végtelenségre gondol, esetleg ezt gondolja: „Kinában is vannak rózsák". Aztán ásit és csomagolni kezd, mert — az óra mondja — éjfél elmult, öt perccel.

Márai Sándor.

Hitler: „Bármi jöjjön is, Angliát le fogjuk törni"

„Véget kell vetni annak a lehetetlen állapotnak, hogy egy nemzet tetszése szerint ostromzár alá vehet egy egész földrészt"

Berlin, szept. 4. Az idei háborus téli segélyakció megnyitása alkalmából *Göbbels* birodalmi miniszter beszámolt a mult évi akció eredményéről. Az első háborus téli segélyakció eredménye 681 millió birodalmi márka volt — 115 millióval több, mint az előző évi téli segélyakcióé. A német nép az első háborus évben önkéntes társadalmi adakozással összesen 1026.5 millió birodalmi márkát teremtett elő. Ezeket az óriási összegeket nagyszabásu szociális célokra forditják: szülő nők, csecsemők és gyermekek gondozására stb.

Ezután *Hitler* mondott nagyszabásu beszédet.

— A mai napon végződik — igy kezdte beszédét — a háboru első éve. *Ennek az első évnek a sikerei egyedülállók.* Nem hasonlithatók semmiben a világháboru első évéhez, mert 1914-ben és 15-ben — jóllehet Németország a legnagyobb bátorsággal küzdött és hallatlanul nagy áldozatokat hozott — csupán részleges eredményeket ért el, nem pedig *végleges megoldást.*

A Führer ezután rámutatott arra a hatalmas földrajzi térségre, amelyet ma a német véderő oltalmaz, majd igy folytatta:

— Ellenségeink egész sorát kiküszöböltük. *Anglia* csupán szerencsés földrajzi helyzetének és az elvonulásban tanusitott rendkivüli gyorsaságának köszönheti, hogy még nem jutott ugyanilyen sorsra. Az a nagy terület, amely most német csapatok kezében van, még inkább kitágult annak következtében, hogy szövetségesünk, *Olaszország, Kelet-Afrikában magához ragadta a kezdeményezést, megerősitette ottani állását és visszaverte az angolokat.*

Az angol „sikerek"

— Természetes, hogy ezzel szemben az angolok is „sikerekkel" dicsekednek. Ezek azonban olyan sikerek, amelyeket a normális, egészséges emberi értelem nem tud felfogni.

A Führer ezután a hallgatók hangos derültségétől kisérve több példát idézett angol hadijelentésekből és rámutatott ezek *megbizhatatlanságára.*

— Amikor éppen bevonultunk Lengyelországba — mondotta —, az angol hirverők kijelentették, hogy amint jóltájékozott körökből tudják, a németek már egész sorát szenvedték el a sulyos vereségeknek és a lengyelek győzelmesen nyomulnak előre Berlin irányában. Amikor a *norvégiai hadműveletek* megindultak, az angol haditudósitók ujjongva állapitották meg, hogy a németek milyen mérhetetlen hibát követtek el. Azután azon örültek Angliában, végre alkalmuk nyilik összemérni erejüket a németek erejével. Csakugyan nyilt is erre alkalmuk és megtörtént az összecsapás. A sors iróniája akarta, hogy az angolok saját hirverésüknek köszönhették akkori talán legsulyosabb csapásukat. Amikor ugyanis a norvégeket kiüztük Hamarból és Lillehamerből, egy brit dandár mit sem sejtve Hamar ellen vonult. Hátsó összeköttetésük nem volt, mert ezt elpusztitották zuhanó- és harci bombázóink. Igy azután csak *a brit rádióra* támaszkodhattak. A dandárparancsnok a brit rádióból arról értesült, hogy még jó messze állunk Lillehamertől és sulyos vereséget szenvedtünk. A parancsnok erre dandárának élén bevonult Lillehamerbe és ott *nyugodtan lepihent egy ládán, amely tele volt okmányokkal* és amelyen ez a felirást állt: „Titkos. Semmi esetre sem juthat az ellenség kezére." (Viharos derültség.) És itt azután még aznap éjszaka, értékes frigyládájával együtt csapataink kezére jutott. *Igy jár az, aki bizik az angol jelentésekben.*

„Hazudtak — és ismét hazudtak"

— Igy volt ez mindenütt. *Hazudtak — és ismét hazudtak.* A tengerbe szoritottuk őket és erre ők azt mondták: Nagy győzelmet arattak.

Jött azután a büszke összecsapás *nyugaton.* Ebben a hadjáratban a szövetségesek kombinációi valóban egyebek nem maradtak kudarcnál. *Franciaország is összeomlott.* És mit találtak ki erre? Azt mondták: „Anglia most végre összevonhatja egész erejét".

— Azt mondták, hogy a háboru három évig fog tartani, ők három évre készülnek fel. Én akkor igy szóltam a Birodalom tábornagyához: *„Göring, készits elő mindent öt évre."* Nem azért cselekedtünk igy, mintha azt hinnénk, hogy a háboru öt évig tart. De *bármi jöjjön is, Angliát le fogjuk törni.* (Percekig tartó viharos taps.) A háborunak ez az egyetlen határideje, más határidőt nem ismerek. (Tetszés.) Ha most Angliában kiváncsiskodnak és azt kérdezik: „Dehát miért nem jöttök már végre?" — megnyugtatom őket: *Jönni fogunk.* (Viharos tetszés.) Nem kell mindig ilyen kiváncsinak lenni.

— Ez a világ — folytatta a Führer — fel fog szabadulni. Véget kell vetni egyszer és mindenkorra annak a lehetetlen állapotnak, hogy egy nemzet abban a helyzetben legyen, hogy tetszés szerint egy egész földrészt ostromzár alá vegyen. A jövőben lehetetlenné kell tenni, hogy egy kalóz államnak időnkint ismét és ismét tetszése szerint módjában álljon, hogy 450 millió embert egyszerüen többé kevésbbé szegénységre és nyomorra kárhoztasson. Elviselhetetlennek találom, hogy itt egy 85 milliós nemzetet egy másik nép bármely időben büntethessen, ha valamely plutokrata hordának ez igy tetszik.

A Führer emlékeztetett ezután arra, hogy már sokszor nyujtotta kezét megértésre az angol nemzetnek.

— Önök jól tudják: *ez volt az én külpolitikai programom.*

Blöff vezértábornagy

Utalt Angliához intézett legutóbbi felhivására, majd igy folytatta:

— Ma inkább amellett vagyok, hogy *harcoljunk, amig végre is nem érünk el teljesen tiszta döntést.* És ez a tiszta döntés nem lehet más, mint az, hogy *megszünik a szánalmas és hitvány háborus uszitók uralma és olyan állapot áll elő, amelyben lehetetlenné válik, hogy a jövőben egy nemzet egész Európa fölött zsarnokodhasson.* Németország és Olaszország gondoskodni fog róla, hogy ez többé ne ismétlődhessék meg a történelemben. És itt nem segitenek Anglián összes szövetségesei sem, bármit tervezzenek is. *Mi mindenre készen állunk,* mindenre eltökéltük magunkat és mindenkor cselekedni fogunk. Minket nem lehet semmivel sem megfélemliteni. Mi, német nemzeti szocialisták, keresztülmentünk az emberileg elgondolható legkeményebb iskolán. Semmi sem ijeszthet meg, semmi sem lephet meg minket. Amikor Anglia egy évvel ezelőtt háboruba lépett, azt mondották Angliában: Van egy szövetségesünk, akinek a neve: *Forradalom tábornok.* Sejtelmük sem volt a nemzeti szocialista német népállamról. Ez a Forradalom tábornok sehol sem jelentkezett. Erre azt mondták, van egy másik szövetségesük: *Éhség tábornok.* Mi kezdettől fogva számoltunk azzal, hogy a „nagy emberbarátok" — ugyanugy, mint ahogy a világháboruban tették — megkisérlik, hogy asszonyokat és gyermekeket kiéheztessenek és *előre felkészültünk erre.* Tévesen épitettek erre a tábornokra is. Most egy harmadik tábornokot fedeztek fel. Ennek neve: *Tél tábornok.* De ha az angolok csakugyan ilyen tábornokokkal dolgoznak, ne feledkezzenek meg arról, hogy legfontosabb tábornokukat brit birodalmi vezértábornaggyá léptessék elő. Ennek neve: *Blöff tábornok. Ez az ő egyetlen megbizható szövetségesük.*

Válasz az angol repülők éjszakai támadásaira

— *Minket azonban többé ezzel a tábornokkal nem lehet legyőzni.* Ezzel talán el lehet bolonditani a brit népet, a német nép azonban valójában megismerte Angliát. Ezzel az eszközzel az urak a háborut meg nem nyerik, *a többi eszköz* pedig hála Istennek a mi kezünkben van és ott is marad. Ha pedig ütött az óra, akkor Éhség vagy Forradalom vagy Tél vagy Blöff tábornokok helyébe mi majd odaállitjuk *Tett tábornokot, vagyis a cselekedetet.* Akkor pedig meglátjuk, hogy melyik a legkülönb közülük.

— Ma — folytatta — mindenekelőtt a hazához intézem köszönetemet a mögöttünk lévő évért. Valóban csodálatra méltó a mi népünket teljes fegyelmében háboruban látni. Ezt éljük át éppen most is, amikor *Churchill* ur az éjszakai légitámadásokban jelentkező találmányát produkálja. Nem azért teszi, mintha ezek a légi támadások különösebben hatásosak volnának, hanem mert légi fegyverneme nappal nem tud német terület fölé kerülni, holott *a német repülők napról-napra angol föld fölött járnak.* Az angolok éjszaka jönnek és bombáikat válogatás nélkül és tervszerütlenül dobálják le polgári lakónegyedekre, tanyákra és falvakra. Erre három hónapon át nem adattam választ abban a feltevésben, hogy beszüntetik ezt az értelmetlenséget. Churchill ur ebben gyöngeségünk jelét látta. Meg fogják érteni, hogy mi most *éjszakáról-éjszakára válaszolunk.* (Viharos tetszés.) Ha az angol légi erő két, három- vagy négyezer kilogramm bombát szór le, mi egy éjszaka ledobunk 150.000, 180.000, 230.000, 300.000, 400.000 kilogramm és még ennél is több bombát. Ha az angolok azt jelentik be, hogy még nagyobb mértékben támadják városainkat, akkor városaikat eltöröljük a föld szinéről . . . Véget vetünk az éj-éjszakai kalózok tevékenységének. Eljön az óra, amikor kettőnk közül az egyik letörik és ez nem a nemzeti szocialista Németország lesz. Egyszer már végigharcoltam életemben egy ilyen küzdelmet a végső következményekig és az ellenfél tört meg, amely ma még Európa utolsó szigeteként Angliában ül.

A német öntudat

— Azonban éppen erre a harcra tekintettel fontos, hogy megértsék, milyen nagy a jelentősége a mi német népközösségünk kialakitásának. Ami a német katonát erőssé teszi, *ez az öntudat,* és az a tudat, hogy mögötte egy egész nép áll zárt vasfalként és fanatikus akarattal, még hozzá egy magas célkitüzésektől eltöltött nép. Ez a célkitüzés pedig messze tul van a háboru puszta megnyerésén. Nem, mi uj államot akarunk felépiteni és ezért gyülölnek bennünket ma annyira a többiek. Plutokráciákról van szó, amelyekben a kapitalistáknak egy egészen kicsiny gyülekezete uralkodik a tömegeken, természetesen a legszorosabb kapcsolatban a nemzetközi zsidósággal és szabadkőmüvességgel.

Ők gyülölnek bennünket szociális irányunknál fogva és mindaz, amit ebből kifolyólag tervezünk és keresztülviszünk, nekik veszélyesnek tünik fel. Abban a meggyőződésben vannak, hogy ezt a fejlődést ki kell küszöbölni. Nekem pedig az a meggyőződésem, hogy ezé a fejlődésé a világ, a jövő. Nekem az a meggyőződésem, hogy azok az államok, amelyek e fejlődéshez nem csatlakoznak, előbb-utóbb szétmállanak. Egymástól elszakadva haladó embereket meg lehet törni, 85 milliót azonban, akinek egy az akarata, egy az elhatározása és készen áll ugyanarra a cselekedetre, a világon senki meg nem tör.

A besszarábiai németek megsegitése

A MTI jelenti: A Besszarábiában élő németek számára Németország Magyarországon keresztül élelmiszereket és ruhát tartalmazó segélyvonatokat küld.

Személyforgalmi korlátozás a MÁV vonalain

A MÁV igazgatósága közli, hogy a közeli napokban felmerülő nagyobb feladatok akadálytalan elvégzése céljából a személyszállitó vonatok forgalmát szept. 5-én, szerdán éjjel 12 órától *átmenetileg korlátoznia kell.*

Felkéri tehát az utazóközönséget, hogy a vonatok tulzsufoltságának elkerülése céljából saját kényelmének biztositása érdekében csak *halaszthatatlanul sürgős esetekben* utazzék. A beszüntetett vonatokról Budapest keleti pályaudvar 134—161, 133—550 és 143—067, Budapest nyugati pályaudvar 122—512, Budapest déli pályaudvar 353—381. sz. telefonon egész nap, a MÁV igazgatósága pedig 8—12 óráig 420—980. számu telefonon nyujt felvilágositást.

A Hivatalos Menetrendkönyvbe felvett vonatok közül szept. 5-étől nem közlekedő vonatok jegyzéke az állomásokon 5-én déli 12 órától kapható.

A Török Ignác-utcai szerelmi dráma a törvényszék előtt

Szerdán tárgyalta a büntető törvényszék *Máthé-tanácsa Szécsényi István* géplakatossegéd bünügyét, aki ellen az ügyészség gyilkosság cimén emelt vádat. A géplakatos, a vád szerint jun. 7-én a Török Ignác-utcában revolverével *sziven lőtte Szomolai Ilonát* és a leány *azonnal meghalt.*

— Bünösnek érzem magam — mondotta a vádlott —, de csak annyiban, hogy revolverrel rálőttem a leányra, mert megölni nem akartam.

A vádlott elmondotta, hogy 1937 óta különváltan élt feleségétől. Hónapokkal ezelőtt megismerkedett Szomolai Ilonával, udvarolt neki és megigérte, hogy ha el tud válni a feleségétől, elveszi. Kifogásolta, hogy a leány másokkal jár szórakozni, emiatt összetüztek, ugy hogy a lány már vissza akarta adni a jegygyürüt. A végzetes napon ismét szóváltás támadt köztük. A leány válaszai elkeseritették, *indulatában elővette revolverét és rálőtt, de nem célzott.*

— Magam sem tudom, hogyan történt — fejezte be vallomását. — Még csak arra emlékszem, hogy *mellbe lőttem magamat* és aztán a Rókus-kórházban tértem eszméletre. A revolvert előző nap vettem magamhoz, de csak azért, mert öngyilkos akartam lenni.

A törvényszék több tanut hallgatott ki, majd dr. *Szecsődy Imre* egy. m. tanár, törvényszéki elmeorvosi szakértő mondotta el véleményét, amely szerint a vádlott korlátolt beszámithatóságu, hevülékeny, indulatkitörésekre hajlamos egyén, de a tett elkövetésekor nem volt elmebeteg és most sem az. Utána dr. *Bakody Aurél* és dr. *Orsós Ferenc* törvényszéki orvosszakértők mondották el véleményüket.

A perbeszédek után a törvényszék *a vádtól eltérőleg szándékos emberölés büntettében mondotta ki bünösnek Szécsenyi Istvánt és ezért 12 évi fegyházzal büntette.* Ebből a vizsgálati fogsággal 2 hónapot kitöltöttnek vett.

Az indokolás szerint *nem lehetett kétséget kizárólag megállapitani azt, hogy a vádlott előre megfontoltan készült volna a leány megölésére.* Enyhitő körülménynek vették korlátolt beszámithatóságát és sulyosbitónak, hogy már büntetve volt. Dr. *Vasváry Jenő* ügyész, az elitélt és védője, *András Ernő* felebbeztek.

Csütörtökön délelőtt 10 órakor nyilik meg az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár

Varga József kereskedelmi miniszter, amikor csütörtökön délelőtt 10 órakor a most már minden tekintetben indokolttá vált gazdasági optimizmus jegyében ünnepélyesen meg fogja nyitni a XI. Őszi Lakberendezési Vásárt, a kiállitók száma, a bemutatott áruk mennyisége és minősége, de épp ugy a nagyszámmal létrehozott külön attrakciók komoly gazdaságfejlesztő jelentősége szempontjából is olyan demonstrációját üdvözölheti a magyar iparosságnak, amely győzedelmes bizonyitéka a benne élő nagy vitalitásnak, a felsorakoztatott ipari termékekben kifejezésre jutó nagy gazdasági kulturának és a magyar iparosság elhivatottságának.

Az idei Őszi Vásár vezetősége annak tudatában, hogy ez az intézmény fontos közcélu feladatokat szolgál, mindent elkövetett, hogy a vásárlátogatást könnyen hozzáférhetővé tegye minden érdeklődő számára. A belépőjegyek árát — bár kecsegtető lehetőségek szóltak ez ellen — nem emelte fel. A vásár pénztárainál 1.— pengőért, szülőkkel érkező gyermekek részére 70 fillérért, *városi elővételben* pedig mindenki számára egyenlően 70 fillérért árusitják az egyszeri belépésre szóló jegyet. A tanárok kiséretében csoportosan érkező tanulók személyenként 20 filléres belépődijat fognak fizetni, tiz százalék szegénysorsu tanulót ingyen enged be. Gondoskodás történt ezenfelül arról is, hogy a mai korlátozott forgalom ellenére süritett villamosjáratok és megfelelő autobusz-közlekedés álljon rendelkezésre a várható nagy forgalom lebonyolitására.

A vásárt naponta reggel 8 órától este 7 óráig tartják nyitva.

Neubauer Zsigmondné szül. Weisz Lina felesége, Ida, Böske, László és István gyermekei, Neubauer Lászlóné szül. Friedmann Olly menye, Timár Izsó és Aczél Béla vejei, Neubauer Marika és Timár Jancsi unokái megtört szivvel jelentik, hogy a legjobb férj, apa, após, nagyapa és rokon

Neubauer Zsigmond

f. hó 3-án életének 78-ik, boldog házasságának 52-ik évében elhunyt.

Temetése f. hó 6-án, pénteken 11 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben.

Magyar költők találkozása Erdéllyel

Kazinczy Ferenc, Erdélyi János és Petőfi Sándor érzései a „kis magyar hazába" érkeztükkor

Most, amikor nemzetünk készülődik a felszabadult Erdéllyel való találkozásra, érdemes visszaemlékeznünk arra a vágyakozásra, amely Erdély után állandóan élt a magyar lelkekben azóta, hogy a magyarság négyszáz év előtt két országra oszlott: az anyaországra és Erdélyre, a „kis magyar hazára". Mindkét országot ugyanaz a magyar hazafiság éltette, de a közjogi különváltság s a földrajzi távolság kiváltotta az egymás után való vágyódást, amelynek melegsége leginkább azoknak a költőinknek irásaiból árad felénk, *akik örökségképpen hagyták ránk Erdéllyel való találkozásuk nagy lelki élményét.*

Különösen az Uniót megelőző évtizedek voltak azok, amelyekben a magyarországi és erdélyi szivek leghevesebben dobogtak együtt. *Hallgassuk meg 1816-ból Kazinczy Ferencnek, 1842-ből Erdélyi Jánosnak, 1846—47-ből Petőfi Sándornak vallomását azokról a gazdag érzésekről, amelyek az erdélyi haátr megpillantásakor elöntötték őket.*

Kazinczy Debrecenből indult utnak és a szilágymegyei Perjénél érte el az erdélyi határt. Szive tele volt várakozással, amelynek kirobbanását korának kissé dagályos nyelvén igy hagyta hátra:

— Hah, mely rettentő pillanat! Előttem fekvék egész Erdély! Szótalan állék. Ugy tetszett, mintha valamely istenség egy magas partról nézelte volna sok ideig a habokban hányódó tengert s tündérbotjával egyet ütvén, épen most parancsolta volna, hogy a viz azon alakjában változzék földdé, de már benőve erdővel, amelyben egy perc előtt hánykódott. Láttam én hazámnak sok nevezetes tetőit s nem könnyen fosztatám meg magamat azon örömtől, hogy a legmeredekebb bérceket is megmászván, róluk körültekinthessek, de elmondhatom: *e látvány egyetlen a maga nemében s plánétánknak talán semmi más pontján nem találtatik!*

Ez a széplelkü ember, akit a Wesselényiek, Bethlenek, Telekiek adtak kézről-kézre, nem politikailag nézve Erdélyt és nem győzött betelni a régi erdélyi műveltség emlékeivel s akkor élő fiainak nemes törekvéseivel. „Örömeiben kifáradtan" sietett vissza családjához és széplaki iróasztalához.

Egy évtized multával köszöntött be az az időszak, amelyet *a nemzeti ébredés korának szokás nevezni.* A magyar remények esztendőről esztendőre nőttek s az 1840-es években a legszebb jövővel kecsegtették az ifjakat és öregeket egyaránt. A sajtó és irodalom e nekilendülése korában két fiatal ember: *Vahot Imre* szerkesztő és *Erdélyi János* iró és költő, nekivágott Erdélynek. Ujszerü alkalmatossággal utaztak: *gyorskocsival.* Kettőjük közül Erdélyi János volt a sulyosabb a mérlegben. Szorgalmas tudós, páratlan népdalgyüjtő, országszerte ismert költő, „a legbájosabb emberek egyike", akinek „csak az az egy hibája volt, hogy néha politizálni is szeretett".

Más vérmérsékletü ember volt, mint Kazinczy. Amikor Erdélyt meglátta, nem merült el esztétikai megfigyelésekbe, hanem megtelt olyan politikai lelkesedéssel, amely gyujtólag hatott saját korában is, későbbi időkben is. Manap is dobogó szivvel olvashatjuk Erdélyinek Erdély földjén c. versét, amellyel a kis magyar hazát üdvözölte. Ime néhány sor belőle:

Üdvözöllek Erdély, bérceid között
Lelkem feléd már ugyis rég sóvárog,
Hozzád ugyis száz érdek lánca köt!
Oh, érzi szivem, hogy amerre járok,
Mind otthonos föld, mind magyar határok;
S amerre, meddig látni bir a szem,
Ez mind én népem, mind én nemzetem!

Erdélyi volt Vahot lapjának egyik költő munkatársa, de volt egy másik is, egy még fiatalabb: *Petőfi Sándor, a világirodalom első politikai költője.*

Petőfi találkozása Erdéllyel 1846 októberének végén történt meg, amikor a szatmármegyei Nagy-Károlyból átrándult az egy órajárásnyira fekvő erdélyi *Nagy-Bányára.* Itt érte őt gróf *Teleki Sándor* meghivása, hogy legyen vendége koltói kastélyában. Koltón, az erdélyi határon rögtönözte Petőfi *Erdélyben* cimü költeményét, amelyet pohárköszöntőként mondott el. Ime néhány sor belőle:

Az forra bennem, az fájt énnekem,
Hogy egy nemzetnek két országa van,
E kétországos nemzet a magyar! [hogy
Ez tette lelkem pusztává: a bánat
Pusztájává, hol egy tigris lakik:
A vérszemü, a lángszemü harag...

A magyar mult sugalta Petőfinek ezeket az izzó szavakat. Az erdélyi határvidék szelidebb érzésekre hangolta a költőt, aki szerelmi boldogságát ezen a vidéken találta meg.

— Erdődről Nagy-Bánya felé indultam, — irja barátjának, Kerényi Figyesnek 1847 május 25-én. — Pünkösd első napját Zelestyén töltöttem. Innen Bánya felé a Szamos, azután a Lápos völgyén visz az ut. Balra magas, meredek, zöld bércek, *jobbra Erdély szelid dombjai s ezeken tul kéklő hegyei. Fölséges!... Végre eléri az ember az Őrhegyet, amely tulajdonképpen csak halom s ha ennek tetejére feljut, akkor soká le nem megy róla, mert páratlan szépségü látvány nyilik meg előtte...* Kelet felé a völgy vége, melyet félholdalakban keritenek körül a roppant magasságu hegyek. Ezeknek tövében fekszik Nagy-Bánya ószerü épületeivel... A város és az egész völgy felett sajátos tiszta kék köd, mintha az ég egészen leereszkedett volna a földre. Az ember nem hiszi, hogy nem álmodik...

Igy éreztek a magyar költők az erdélyi határon.

Siklóssy László.

A magyar rádió csak este 10 óráig ad müsort

Szerdától kezdve a továbbiakig a magyar rádió Budapest I. és Budapest II. hullámhosszán, valamint a közvetitő állomásokon és a Telefonhirmondón *csak este 10 óráig ad műsort.* Ezt az intézkedést az *adóberendezéseken végrehajtandó sürgős változtatások* teszik elkerülhetetlenül szükségessé. A rádió *rövidhullámu adásai változatlanok.*

A műsoridő csökkenésével összefüggésben természetesen *változnak a napiműsorok,* főképpen az esti hiradások időpontjai.

A változtatásokról a rádió a közönséget a sajtó utján és a rádión keresztül naponta több izben is tájékoztatja.

A pápa szózata az olasz Actio Catholica tagjaihoz

Vatikánváros, szept. 4. (Stefani.) A pápa az olasz Actio Catholica tagjai előtt mondott beszédében hangoztatta, hogy hüségesen együtt kell müködniök az Egyházzal, azonban egyidejüleg engedelmeskedniök kell és tiszteletben kell tartaniok országuk hatóságait és törvényeit. Késznek kell lenniök feláldozni életüket a hazáért, ha az ország érdeke a legnagyobb áldozatot követeli.

A köd, a német partraszállás és Japán

Tokió, szept. 4. (Stefani.) A „Yomiuri" megállapitja, hogy az angol-német háboruban a kezdeményezés mindig a németek részéről történik. Valószinü — mondja a lap —, hogy a szeptemberi köd elősegiti a németek partraszállását s ez az angol birodalom összeomlásának kezdetét jelenti majd. Az eseménynek kétségkivül nagy kihatása lesz a Távolkeletre, ennek következtében Japánnak a legnagyobb figyelemmel kell kisérnie a helyzet fejlődését.

A felszabadult területre utazás szabályozása

A MTI jelenti: A belügyminiszter rendeletet adott ki a román uralom alól felszabadult területre utazás szabályozásáról a katonai igazgatás ideje alatt. A rendelet szerint Magyarország mostani területéről a katonai igazgatás alatt álló területre polgári egyénnek általában csak katonai utazási igazolvánnyal szabad utaznia.

Az igazolvány kiadását a lakóhely szerint illetékes elsőfoku rendőrhatóságnál irásban vagy személyesen kell kérni. A kérvényhez a folyamodó 6×9 cm nagyságu, felragasztásra alkalmas arcképét is mellékelni kell. A rendőrhatóság csak olyan arcképet fogadhat el, amelynek hátlapjára az arcképen ábrázolt egyén nevét, születési helyét és idejét, vallását, foglalkozását és lakását az illetékes rendőrőrszoba parancsnoka vagy a községi vezető jegyző rávezeti és azok valódiságát aláirásával és hivatalos pecséttel igazolja. Aki személyazonosságának igazolására alkalmas fényképes igazolvánnyal (igazolójegy, kedvezményes vasuti jegy váltására jogositó érvényes igazolvány stb.) rendelkezik, annak külön fényképet nem kell benyujtania.

A kérvénynek tartalmaznia kell a folyamodó nevét, születési helyét és évét, vallását, foglalkozását, lakóhelyét (pontos cimét), valamint név szerint fel kell sorolni az esetleg vele utazó 12 éven aluli gyermekek nevét és korát.

Utazási igazolvány csak nemzethűségi, erkölcsi és közrendészeti szempontból kifogás alá nem eső egyén részére állitható ki. A személyre szóló és másra át nem ruházható igazolványt a rendőrhatóság, illetőleg a járási főszolgabiró dij- és illetékmentesen állitja ki.

A katonai igazgatás alatt álló területre külföldi még érvényes vizummal ellátott utlevéllel is csak abban az esetben utazhat, ha utleveét a m. kir. honvédvezérkar főnöke láttamozza. (Budapest, IX., Fővám-tér 8.)

A rendelet a Budapesti Közlöny csütörtöki számában jelenik meg.

NAPI HIREK

Biról és ügyészi kinevezések

A kormányzó *Jávor Lehel* pécsi járásbir. elnököt a szekszárdi és dr. *Haám Ernő* keszthelyi járásbir. elnököt a nagykanizsai törvényszék elnökévé, a III. fiz. csoportba, *Emődi Géza* pécsi törv. tanácselnököt a pécsi járásbir. elnökévé, dr. *Weisz Kálmán* bácsalmási járásbir. elnököt a bajai járásbirósághoz alelnökké, dr. *Kosztáczky Béla* técsői járásbir. elnököt a debreceni, dr. *Horváth Endre* győri törv. birót a győri és dr. *Vörös László* beregszászi törv. birót a debreceni itélőtáblához birákká, dr. *Legeza István* nyiregyházi ügyvédet a técsői járásbir. elnökévé, dr. *Balázs Andor* egri törv. birót a pestvidéki ügyészséghez ügyésszé, dr. *Lizák István* rahói járásbir. titkárt az ilosvai, dr. *Révész Zoltán* kecskeméti törv. titkárt a ceglédi, dr. *Gergelyi József* veszprémi törv. titkárt a pápai, dr. *Bakkay Tibor* kecskeméti járásbir. titkárt a kecskeméti, dr. *Schöpf Zoltán* komárom-óvárosi járásbir. titkárt a tatai, dr. *Jobszt Gyula* szegedi járásbir. jegyzőt a bajai, dr. *Beöthy Elemér* gyulai törv. jegyzőt az orosházi, dr. *Szücs Béla* debreceni törv. jegyzőt a zalaszentgróti, dr. *Teleki Imre* budapesti járásbir. jegyzőt a törökszentmiklósi, dr. *Lőke Béla* komáromi törv. jegyzőt a tatai, dr. *Kővágó János* budapesti törv. jegyzőt a rétsági, dr. *Blaskovits Zoltán* debreceni járbir. jegyzőt a beregszászi, dr. *Pálosi Béla* budapesti járásbir. jegyzőt a jászberényi és dr. *Pátz János* kalocsai ügyvédet a bajai járásbirósághoz járásbirákká, dr. *Gyenes József* ráckevei ügyvédet a kecskeméti törvényszékhez biróvá, dr. *Csapó Ödön* battonyai ügyvédet a rimaszombati ügyészséghez ügyésszé nevezte ki, végül dr. *Kosinszky József* nagybereznai járásbirót az 1912. VII. tc. 12. szakasza alapján a nagybereznai járásbiróság felügyeletével és vezetésével megbizta.

— **Minisztertanács.** A MTI jelenti: A kormány tagjai szerdán délután 6 órai kezdettel gróf *Teleki Pál* miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács folyó kormányzati ügyeket tárgyalt és 9 órakor ért véget.

— **II. Péter születésnapja.** II. Péter, az ifju jugoszláv király, pénteken tölti be tizenhetedik évét s ez a nap egész Jugoszláviában nemzeti ünnep. A magyar nép, amelyet őszinte rokonszenv fűz a délszláv nemzethez, átérzi ennek az ünnepi hangulatnak melegét, szivből fakadó közvetlenségét. A fiatal király, aki édesapjának tragikus halála után ment haza Londonból, vasszorgalommal készül a reá váró nagy feladatok betöltésére. Tanulmányait kiváló tudósokból és szakértőkből álló bizottság vezeti, amelynek élén *Pál* kormányzóherceg áll. II. Péter alig négy év alatt végezte el a nyolc gimnáziumot s azóta egyetemi és katonai téren egésziti ki képzettségét. A diplomácia története, a különböző országók külpolitikai módszereinek összehasonlitása, vagy a közgazdaságtan épugy érdekli, mint a modern találmányok, az elektromosság és repülés titkai. Kitünő sportember; legnagyobb öröme, ha kis baráti körével kirándulásokat tehet a hegyekbe, vagy a szabadban táborozhat. A délszláv nép rajong ezért a komoly, kötelességtudó, mély emberi érzésekkel áthatott királyi ifjuért s joggal látja benne a boldog jövő megtestesitőjét. S egy év mulva, amikor ez a magasnövésü, nyilt arcu, domboru homloku uralkodó átveszi majd a hatalmat, egy tettvágyó, modern fiatal királlyal több lesz a vén Európában.

— **A sajtótanács helybenhagyta a sajtókamarának Bilinkievicz és Levandovszky ügyében hozott határozatát.** Az Országos Sajtótanács *Dulin Elek* min. tanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztálya helyettes vezetőjének elnöklésével működő harmadik tanácsa dr. *Szabolcska Mihály* közigazgatási biró előadásában szerdán délután tárgyalta *Bilinkievicz Szentiványi Rudolf* és *Udvari Levandovszky Ferenc* ujságirókamarai tagok felfolyamodását, amelyet a sajtókamara fegyelmi biróságának ujságirói foglalkozásuk gyakorlásától való felfüggesztő határozata ellen adtak be. A tárgyaláson a vádat a főügyészség részéről dr. *Lukács János* főügyészhelyettes képviselte. A letartóztatásban lévő Bilinkievicz és Levandovszky a tárgyaláson nem jelentek meg. Udvari Levandovszky Ferenc védelmét dr. *Hampel József* ügyvéd látta el. Az Országos Sajtótanács a vád- és a védelem meghallgatása után *mindkét felfolyamodást elutasitotta s ezzel a sajtókamara fegyelmi biróságának az ujságirói foglalkozás gyakorlásától felfüggesztő határozatát jogerőre emelte.*

— **Nagyanya és unokája sulyos szerencsétlensége.** Balogh Zsigmondné 64 éves magánzónő a Rózsa-utca 19. sz. házban lévő lakásán a fürdőszobában foglalatoskodott. Közben felrobbant egy benzines üveg és a lángok meggyujtották a magánzónő és a fürdőszobában tartózkodó hatéves unokája, Nádori Verona ruháját. Az öregasszony sulyos, unokája életveszélyes sebesüléseket szenvedett.

Szines hirek

Burgonya leveléből cellulóze-tartalmu anyag előállitására folytak kisérletek Németországban a birodalmi vezér kezdeményezésére. A kisérletek sikerének egyik bizonyitéka a „Vierjahresplan" (Négyéves terv) c. folyóirat legujabb füzete, amelynek kitünő minőségü papirja kizárólag burgonyalevélből készült. A jövőben a burgonyalevelet rendszeresen fogják ipari célokra felhasználni. Ha az évenként átlag hárommillió tonnára tehető burgonyalevélmennyiségnek csupán 30 százalékát használják fel, már ezáltal is 675.000 tonna cellulózét takarithat meg a német erdőgazdaság.

A vitamindus gyümölcsök és főzelékek télre való elraktározására a gyors fagyasztás módszere vált be, amelyet teljes sikerrel próbáltak ki Münchenben. Ennek az eljárásnak az a lényege, hogy kisebb husadagokat, gyümölcsöt, főzeléket 1—3 óráig —65 fokra hütenek le és igy helyezik el a hütőházban. Itt a parafás kartonba és vizálló papirburkolatba csomagolt fagyasztott élelmiszeradagok felhasználásukig —18 fokos hidegben maradnak elraktározva. Mivel az igy konzervált élelmiszerek a felmelegedés után igen hamar elvesztik vitamintartalmukat, fontos, hogy a fogyasztó elé még fagyasztott állapotban kerüljenek. Ezért a hütőházakból az áru különleges hütőkocsikban jut el a kereskedőhöz, aki hütőszekrényben tartja mindaddig, amig a vevő el nem hozatja. A kiskereskedőket is ellátták modern hütőszekrénnyel. A müncheni élelmiszerfagyasztó cég a bulgáriai gyümölcsexport központjában is gondoskodott hütőberendezésekről, ugyhogy az érett gyümölcsöt ezentul a helyszinen lehet behüteni és tárolni, anélkül, hogy értékes vitaminjai veszendőbe mennének.

— **Meghosszabbitották az egyetemi beiratkozások határidejét.** A MTI jelenti: A rendkivüli fegyvergyakorlatra bevonult egyetemi hallgatók nagy számára való tekintettel a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1940/41. tanév I. félévére az egyetemi beiratkozások határidejét az összes egyetemeken *szeptember 28-ig meghosszabbitotta.* Az előadások *október 7-én kezdődnek.* Ajánlatos, hogy a nem az illető egyetem székhelyén tartózkodó hallgatók az egyetemi hatóságokat szeptember 23-ika előtt személyesen ne is keressék fel.

— **A főváros közegészségügyi helyzete.** Dr. Csordás Elemér tisztifőorvos szerdán tette közzé a főváros közegészségügyi helyzetéről szóló jelentését, amely az augusztusi adatokat tartalmazza. A jelentés szerint juliusban 1001 fertőző megbetegedés történt, augusztusban 801. A sok gyümölcsfogyasztás miatt felszökött a vérhas megbetegedések száma. Juliusban 47 vérhas megbetegedés történt, az elmult hónapban ez a szám 161-re emelkedett, több mint a kétszeresére, mint a mult év augusztusában. Természetes haláleset 813 volt a mult hónapban. Ebből 144 volt rákos megbetegedés és 58-an hunytak el tüdővészben. Erőszakos haláleset 65 volt augusztusban és 33-an hunytak el öngyilkosság következtében.

— **Tarján Vilmos: Pesti éjszaka.** Tarján Vilmos alapos ismerője a pesti éjszakának. Mint riporter és mint „inyesmester" egyaránt sok ötlettel, sok fantáziával tette érdekesebbé azt a régi pesti éjszakát, amelyet most leir eleven tollal, „okosan és sikerülten". Igaza van Tarjánnak, amikor megállapitja, hogy: „Az éjszaka mindenütt érdekes, New Yorkban éppen ugy, mint Párisban, de a pesti éj oly különlegesen szines, mulatságos és varázslatos, hogy talán egy metropolis éjszakai élete sem kinálkozik annyira arra, hogy megörökitessék, mint éppen a pesti." *Carola Ceciliával* kezdődik a könyv, a Somossy-mulató egykori „üdvöskéjével", ha ugyan üdvöskének lehetett nevezni ezt a délceg, hatalmas, gyönyörü hölgyet. Innen már csak egy lépés „Ősbudavára", a kedves emlékezetü milleniumi mulató, ahol Johnson és Dean énekelt és Bachó karmester dirigált. Tarján Vilmos jó ujságiró, tudja, hogy minél tarkábban, minél több névvel fölékesitve kell elmondani emlékezéseit. Van is itt név bőven, a kis és nagy mulatók, a New York-kávéház törzsvendégeit mindet ismeri, mindet fölsorolja. Hires politikusok, nevezetes pesti előkelőségek és szépségek nevei mellett ott viritanak a pesti bohémek vidám történetei. Megállapitja róluk, hogy: „az éjszakai okosok — nappal buták". Ad egy kis izelitőt az éjszakai nyelvből is, például megtudjuk, hogy „Kukucs"-nak hivják azt a vendéget, aki keresztülsétál a helyiségen és eltávozik fogyasztás nélkül. A könyv kitünő jellemrajzot ad a pesti éjszaka sok alakjáról, de Tarján mégis a nemrég elhunyt Mészáros Ervinről emlékezik meg legszebben, legszinesebben. Aki megszerzi a „Pesti éjszakát", bizonyára pár kedves pesti félórát fog vele tölteni. *(—kas)*

— **Emlékezzünk...**

Szeptember 5.

(1915) Alárendeltjeire lelkesitően hatott példás személyes bátorságával Zsarolyáni Márton Ernő volt kassai 5. honvédhuszárezredbeli főhadnagy. E napon a szakadatlan esőzés folytán feneketlen mocsárrá változott Pripiatj folyó mentén harcolt Vietlinél, ahol kiváló hidegvérnek és vitézségnek adta tanujelét, midőn teljesen kimerült és a tulerős orosz támadás következtében megingott huszárjaiba lelket öntött és az ellenséget visszavetette. A 3. oszt. katonai érdemkereszttel jutalmazták példás magatartását.

(1916) Szivós kitartással és a sikerbe vetett hittel, valamint lelkesitően példás személyes vitézléssel tünt ki a 2. lovashadosztály Halics-környéki harcaiban Bányai József 3. közös huszárezeredbeli főhadnagy. Ezen a napon a Halicstól körülbelül 8 kilométerre délkeletre levő Magsa magaslaton volt századával állásban. Amikor az oroszok két zászlóaljjal a szomszéd védőkörletet áttörték, Bányai főhadnagy századának hátába kerültek. Ő azonban mindaddig ellentállt, mig ellentámadásunk ki nem szabaditotta szorongatott helyzetéből. Ez a rendületlen, szivós kitartás lehetővé tette, hogy az ezred ezt a rendkivül fontos magaslatot megtartotta és az arcvonal felsodoritása lehetetlenné vált. A 3. oszt. katonai érdemkeresztet kapta.

— **A tiszai evangélikus egyházkerület rimaszombati közgyülése** a püspöki székhelyet Nyiregyházán állandósitotta. Ezentul az egyházkerület püspöke püspökkéválasztásával egyidejüleg a nyiregyházi lelkészi állást is elnyeri. A tiszai ev. püspök már negyedszázad óta Nyiregyházán székel s igy a közgyülés határozatával az ország egyik legnagyobb evangélikus egyházközségének régi vágya teljesült. Egyébként Erdély északi részének visszatértével Nyiregyháza a tiszai egyházkerület földrajzi középpontja lett.

— **Ötévi szigoritott dologházra itélték a kifutók csalóját.** A büntetőtörvényszék Schadl-tanácsa szerdán tárgyalta *Dávid Ernő Jenő* bünügyét. Az ügyészség *24 rendbeli csalás* büntette cimén emelt vádat ellene. Dávid az utcán megszólitotta a kifutófiukat, akiket gazdáik csomagokkal küldtek a megrendelőkhöz. Kisebb megbizásokat adott nekik és mire a kifutók visszajöttek, a „megőrzésre" átvett csomagjukkal megszökött. A vádlott a tárgyaláson beismerő vallomást tett. Kiderült, hogy nem *magyar állampolgár és többször volt büntetve.* A törvényszék többrendbeli csalás büntettéért *ötévi* szigoritott dologházra itélte.

— **Szülők figyelmébe.** Budapest székesfőváros Prohászka Ottokár-utcai háztartási továbbképző intézete közli, hogy a pótbeiratások szept. 6-án és 7-én lesznek. Az intézet növendékei négy középiskolát végzett leányok lehetnek. Ezenkivül érettségi, tanitónői végzettséggel rendelkező leányok részére egyévi tanfolyamot tart fenn az intézet már tizenöt éve. A kiképzés a háztartás összes ágaiban főleg gyakorlati.

— **Ujságirójelöltek első vizsgája az Országos Magyar Sajtókamarában.** Az Országos Magyar Sajtókamara szerdán tartotta meg az ujságirójelöltek első vizsgáját a Kamara helyiségeiben. A vizsga ezuttal a jelöltek nyelvi és gyorsirási tudásának megállapitására terjedt ki. A vizsgán 27 jelölt jelent meg és közülük a német nyelvből 26, franciából 19, angolból 6, olaszból 5, oroszból 2, románból 2, szlovákból 1, gyorsirásból pedig 21 vizsgázott. A vizsgát Zimmer Ferenc, a Sajtókamara ujságirói főosztályának elnöke vezette. A vizsgabizottság tagjai Gáspár Jenő kamarai igazgató, főtitkár, Darvas János főosztályi titkár, Herczeg Elemér, Pünkösti Andor, Szlabey Géza, dr. Téglás Dezső és Widmar Antonio voltak. A vizsga eredményét a Sajtókamara ujságirói főosztályának hétfőn tartandó választmányi ülésén jelentik.

— **Müvészest a Magyar Vörös Kereszt javára az Angol Parkban** szeptember 7-én, szombaton este 8 órakor. A nagyszabásu müvészest keretében a legnépszerübb sztrárok lépnek fel.

LEGUJABB

Szünet a craiovai tágyalásokban

Szófia, szept. 4. (Stefani.) **A Dél-Dobrudzsa visszaadásáról folyó tárgyalásokban szünet következett be, mert a két küldöttség nézetei a terület megszállásának kérdésében eltérnek egymástól. A két küldöttség Craiovában marad ugyan, de a kérdés megoldásának ügyét kormánya elé terjesztette.**

„Strandszerü táska?"

Bár az őszi-téli divatról
Beszélni kissé korai,
Mondják: a hölgyek „strandszerü"
Fognak télen is hordani. [táskát

E kis divathir a mai furcsa
Felfordult divatvilágra rávall,
Ha ez igy tart, a hölgyek nyáron
Majd megjelennek — korcsolyával!

(*)

— **A fontra szóló magyar kölcsönkötvények.** Londonból jelenti a MTI: Erdély egy részének átadásával kapcsolatban élénk érdeklődés mutatkozott az 1924-ben kibocsátott font sterlingre szóló magyar kölcsönkötvények iránt. Az árfolyam mintegy 11 százalékos emelkedést mutatott, de a piacon inkább csak kereslet volt. Az 1922-es kibocsátásu, 4 százalékos román kölcsönkötvényeket 2—4 százalékos árfolyammal jegyezték, de érdeklődés nem mutatkozott.

— **Dabasi Halász Lajos temetése.** Szerdán délután nagy részvéttel kisérték végső földi utjára a református egyházi élet, a jogászvilág és a budapesti társaság halottját, dr. Dabasi Halász Lajos ny. koronaügyészt az Üllői-uti református templomból. A gyászolók sorában megjelent gróf Teleki Pál miniszterelnök, Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke, bárcziházi Bárczy István államtitkár, Karafiáth Jenő főpolgármester, Vargha Imre legfőbb számszéki elnök és sokan mások. A szertartás elején az elhunyt főgondnok elnöktársa: dr. Patay Pál tisztviselőtelepi lelkipásztor prédikált, majd dr. Bernát István, a Magyar Kálvin-Szövetség elnökeként és a közvetlen barátok nevében is bucsuztatta Dabasi Halász Lajost. Dr. Wekerle Sándor titkos tanácsos az Országos Kaszinó megbizásából szólt, dr. Kéler Béla koronaügyészhelyettes a királyi ügyészi kar vezéralakját állitotta a közönség elé, Békássy Árpád, a Tisztviselőtelepi Kaszinó szónoka és Farkas Gábor a tisztviselőtelepi reformátusság legidősebb presbitere mondott még utolsó istenhozzádot, majd kivitték Dakasi Halász Lajos testét a kerepesi temetőbe és ott a családi sirboltban helyezték nyugalomra.

— **Postahivatal az Őszi Lakberendezési Vásáron.** Az Őszi Lakberendezési Vásár szinhelyén szept. 4-től 17-ig naponta reggel 8 órától 18 óra 30 percig távbeszélővel egyesitett alkalmi postahivatal működik. A postahivatal a feladott levélpostai küldemények egy részének lebélyegzésére „XI. Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár — 1940. Budapest 72." szövegü különleges bélyegzőt használ. A postahivatal szolgálati távbeszélő állomásának hivószáma: 220—250; helyközi távbeszélő állomásának száma pedig 220—265.

— **Külön aukció az Árverési Csarnokban.** A Postatakarékpénztár Árverési Csarnoka a Lónyay-utca 30—32. sz. helyiségében szerdán nyitotta meg külön aukciójának kiállitását. A kis aukción festmények, szobrok, porcellán és üveg antikvitások, kézimunkák, régi butorok és keletázsiai disztárgyak szerepelnek. A kiállitott tárgyakat 6-án délután árverezik.

— **Háztartási továbbképző tanfolyam Budán.** A nyolcadik éve fennálló, nyilvánossági joggal biró, két évfolyamos Háztartási Továbbképző Tanfolyamra a négy polgárit vagy gimnáziumot végzett leányok részére a beiratások a II. ker., Batthyány-utcai községi polgári leányiskola igazgatói irodájában szeptember 5—9-ig lesznek, délelőtt 8—12 óráig. A beiratási dij 6 pengő, havi tandij 8 pengő. Tantárgyak: magyar, gépirás, gyorsirás, főzés, szabás-varrás, háztartástan, számtan-könyvvitel, tánc stb. A tanulók korlátolt száma miatt tanácsos az első napokban beiratkozni.

— **Őszi lakberendezési vásár** kedvezményes jegyei 70 fillérért kaphatók fő- és fiókkiadóhivatalainkban.

— **Százhét év óta nem volt olyan hideg augusztus, mint az idei.** A Meteorológiai Intézet Budapest augusztusi rendkivüli időjárásáról többek közt a következőket közli: A középhőmérséklet a fővárosban 18 Celsius fok volt, amire 1833 óta nem volt példa. A hónap folyamán mindössze öt, az átlagnál melegebb nap fordult elő, a többi huszonhat nap számottevő hiányt mutatott. A legnagyobb hőmérséklet 30.5 fok 11-én volt, holott más augusztusokban gyakori a 35 fokos hőség. A legalacsonyabb hőmérséklet 31-én 9.5 fok volt. Az idei nyár hüvösségének jellemzője az erősebb fölmelegedések teljes kimaradása és a szokottnál borusabb és esősebb időjárás volt. A napsütés husz órával maradt az átlag alatt. A máskor meleg augusztus ebben az évben olyan volt, mintha Budapest Franciaország északi vidékén feküdt volna, mert a tengeri eredetü hüvös légtömegek állandó beáramlása oly hüvössé tette az időt, mint amilyen azon a vidéken megszokott jelenség.

— **Kihirdették a Kuria itéletét gróf Széchenyi Bálintné és társai valutaperében.** Megirtuk annakidején, hogy végső fokon a Kuria dr. *Szolnok Jenő-tanácsa* itélkezett gróf *Széchenyi Bálintné Bachruch Margit* és társai valutaperében. A legfelsőbb biróság gróf Széchenyi Bálintné büntetését *másfélévi börtönre szállitotta le,* de helybenhagyta az elsőbiróságnak a 20.000 pengő pénzbüntetésre és 63.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére vonatkozó részét. Dr. *Forgács Béla* büntetését három évről *kétévi és hathónapi fegyházra mérsékelte,* de a pénzbüntetést és vagyoni elégtételt helybenhagyta. Padovetz Udo Vilmosné büntetését *egyévi és háromhónapi börtönre mérsékelte,* az 500 pengő pénzbüntetés és 2000 pengő vagyoni elégtétel megmaradt. *Preisz Gyula, Gatterburg Frigyes* és *Vas Gáspár* büntetését a Kuria jóváhagyta. A valutabiróság dr. *Bereczky Lajos* elnöklésével szerdán délelőtt hirdette ki a Kuria jogerős itéletét.

— **Korlátozás az esztergomi hajóközlekedésben.** A Mefter közli, hogy a vasárnaponkint Budapestről 6.30-kor induló „turistajáratot" erre az évre végleg beszüntette. A Budapestről 8.30-kor, Esztergomból vissza 17 órakor induló hajó szept. 14-ig bezárólag naponkint közlekedik, szept. 15-től kezdődőleg csupán vasár- és ünnepnapokon.

— **A fővárosi árvaházakban** 50 fiu és 15 leánynövendéket vesznek fel. A kérvények szeptember 15-ig nyujthatók be a polgármesteri központi iktatóhivatalba.

— **Halálozás.** Özv. martonosi dr. *Spanyol Béláné,* szül. *Dancs Zsuzsanna* szept. 2-án 82 éves korában meghalt. Temetése 5-én, d. u. fél 5-kor lesz a kerepesi temető halottasházából. Az Istenben boldogultat vitéz schöndorni *Schönner Odilo* ny. m. kir. altábornagy és felesége, valamint nagyszámu rokonsága gyászolja.

Doboss Gábor ny. községi főjegyző, a polgári Signum Laudis tulajdonosa, 76 éves korában *Budapesten* meghalt. Csütörtökön 3 órakor temetik a kerepesiuti temetőben.

— **Orvosi hirek.** Dr. *Illés Péter* szemészfőorvos, rendelését ujból megkezdte. VII., Erzsébet-krt 14. Rendel 4—5-ig. Tel. 422-559.

Dr. *Rónainé,* dr. *Hauser Emma* nőorvos, MABI orvos ismét rendel. V., Alkotmány-u. 21. Telefon: 120—827.

Dr. *Sombor József* idegorvos, rendelését megkezdte.

Egyesületek és előadások

A **„Magyar Irodalom és Müvészetpártoló Egyesület"** 12-én d. u. 5 órakor a Madách Imre-gimnáziumban tartja rendes közgyülését. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Költségvetés, zárszámadások, fölmentvények. 3. Választások. Elegendő tag megjelenése hiányában a közgyülést szept. 20-án ugyanott tartják meg, amikor is a közgyülés a megjelentek számára való tekintet nélkül is határozatképes.

Különféle. A *Kertészeti Akadémián* beiratk. szept. 12-ig. — *Találkozó. Brassói r. k. főgimnázium és főreál* öregdiákjai. Hétfő este 8 ó. Erdélyi vend. (József-tér). — Volt *m. kir budapesti 29. h. és népf. gy. e.* tisztjei és tisztjelöltjei. Szom. 5 ó. Gellért-szálló söröző.

Szép idő

Szerdán folytatódott az idő javulása. A felhőzet erősen megcsökkent, több volt már a napsütés és eső sehol sem hullott. A felmelegedés ismét megközelitette az évszaknak megfelelő értéket, annak dacára, hogy szerda reggelre rendkivül erős volt az éjszakai lehülés. (Több helyen csak 3—4 fokot mértek). A nappali felmelegedés a 25 fokot sehol sem érte el, de a 20 fokot mindenütt meghaladta. Igy tehát sok helyen 15 foknál több volt a különbség az éjszakai lehülés és a nappali felmelegedés között. A Balaton vizének hőmérséklete késő októberi értékeket mutat, az utóbbi hetek rendkivüli hideg időjárása miatt. Ugyszintén nagyon alacsony a Duna vizhőmérséklete is.

Az időjárási helyzet nem mutat változást. Meglehetősen hüvös éjszaka után kevés felhőzet és sok napsütés mellett a felmelegedés hasonló lesz az előző napéhoz.

Budapesten szeptember 4-én reggel a legalacsonyabb hőmérséklet 11 fok (a normális 13), délben a legerősebb felmelegedés 22 (a normális 24) fok. (Előző nap 15 és 23 fok volt.)

Z. A.

*

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten szerdán este 9 órakor a hőmérséklet 13 fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 770 mm. alig változó irányzatu.

Várható időjárás a következő 24 órára: Mérsékelt légáramlás. Csak kisebb felhőátvonulások. Éjjel erősebb lehülés. A nappali hőmérséklet alig változik.

A nap kel 5.07-kor, nyugszik 18.17; a hold kel 9.11-kor, nyugszik 20.43-kor.

*

Vizállás. Duna: Ujvidéknél árad, máshol apad. Oroszvárig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Bécs 314. Pozsony 188. [illegible] 3[illegible]0. Budapest 333. Baja 372. Mohács 413. Gombos 493. Ujvidék 426. Zimony 343. Rába: Szentgotthárd [illegible]. Dráva: Barcs —12. Drávaszabolcs 120. Eszék 240. Száva: Bród 225. Tisza: Tiszaujlak és Tokaj között apad, máshol árad, Tokajig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Faluszlatina 68. Tekeháza —6. Tiszaujlak —32. Vásárosnamény —10. Tokaj 258. Tiszafüred 280. Szolnok 310. Csongrád 212. Szeged 241. Bodrog: Bodrogszerdahely 263. Sajó: Bánréve 64. Hernád: Hidasnémeti 43. Körös: Körösszakáll —12. Békés —12. Gyoma 12. Maros: Makó 1. Balaton: Siófok 86. Velencei tó: Agárd 156.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Kolozsvár hires szülötte, Sándor Erzsi, boldogan idézi fel otthoni emlékeit

A bécsi döntés nagy napján ezeken a hasábokon megszólaltattuk néhány erdélyi származásu nagynevü művészünket. Nem érhettük el hirtelenében *Sándor Erzsi* kamaraénekesnőt, aki Budapesttől távol tölti a nyarat. Hires énekművésznőnk most maga jelentkezik, hogy mint a hazatért Kolozsvár szülötte, hangot adjon tuláradó örömének. Kedves leveléből idézzük az alábbi meleghangu sorokat:

— Mióta drága szülővárosom, kincses Kolozsvár megint a miénk, boldog önkivületben élek. Nem alszom, kacagok, énekelek s mindenfélét csinálok, ami csendes természetemtől elüt. Sirni azonban nem tudok! Fájdalmas örömkönnyeimet elsirtam 1939 december 12-én történt kolozsvári látogatásom alkalmával. Hetekig éltem izgatott, fájdalmas várakozásban, hogy lemehetek-e a Konzervatórium fennállásának százhuszéves fordulóját ünnepelni. Mert hogy nekünk magyaroknak Kolozsvárott ilyen régesrégi kulturintézményünk van, arról irni, de még hangosan beszélni sem volt szabad.

— A koncert előtti napon végre megjött a telefon, hogy az engedély meglesz és a vizumkérdést elintézi gróf Bánffy Miklós. Hogy mégis lemehetek, könnyek között vettem tudomásul és attól fogva hol az öröm, hol a keserüség szorongatta a torkom. Csoda, hogy a zsufolt ház tapsai között hangosan el nem sirtam magam.

— Másnap reggel meghatottan állottam a legszebb főtéren. A téli nap ragyogóan sütötte a Szent Mihály-templomot, amelyet mint kis gyermek 10 éven át ugráltam körül. Ott laktunk, ahol most a státusházak vannak, szemben a róm. kat. elemi iskolával.

— Felejthetetlen drága emlékek füznek Kolozsvár minden kövéhez. Alig várom a napot, amikor ott, ahol művészi pályámat csitri lánykoromban kezdtem, a kolozsvári templomban elénekelhetem megint Händel Allelujáját!

* **Magyar drámatörténeti matiné a Vigszinházban.** A szinházak ez év októberében ünneplik a 150 éves magyar színészetet. Ebből az alkalomból a Vigszinház matinét rendez, amelyen szemelvényesen bemutatják a magyar dráma fejlődéstörténetét. A klasszikus magyar szinpadi irodalom számos jelenetét adják elő, kezdve az első magyar darabtól, *Simay Kristóf* „Igazházy egy kegyes jó atya“ cimü munkájától. *Kisfaludy, Szigligeti, Katona József, Kármán József* és több más magyar klasszikus szinpadi műveinek egy-egy részletét mutatják be. A nagy érdeklődéssel vár előadás műsorát *Harsányi Zsolt* és *Csathó Kálmán* állitják össze. A rendezés különösen nehéz munkáját is Csathó Kálmán vállalta.

Filharmóniai Társaság bérleti hangversenyeire a bérletek árusitása már megkezdődött. Bérletváltás hétköznaponként d. e. 10—1-ig és d. u. 5—7-ig a m. kir. **Operaház** földszinti ruhatárában.

* **Nádasdy Ferenc,** a m. kir. Opera balettiskolájának vezetője, privát *Balett-Studiójában* (Andrássy-ut 25) a beiratás megkezdődött. Tel.: 129—142.

Rövid hirek

A közoktatásügyi minisztériumban és a Szinészkamarában nagyjelentőségü tárgyalások folynak az erdélyi szinházakról. Mindezideig csak a kolozsvári szinház sorsa dőlt el. Ezt a nagymultu szinházat államositják és igy bizonyos félhivatalos jellege lesz. Már az is bizonyos, hogy azok az elsővonalbeli fővárosi művészek, akik Kolozsvárott kezdték fölfelé ivelő pályafutásukat, többször vállalnak majd vendégszerepléseket.

Márkus Margit, a Vigszinház művésznője fontos szerepet kap a szinház harmadik bemutatásra kerülő vigjátékában. Vaszary Gábor irta, cime: „A szőkékkel mindig baj van.“

Csortos Gyula szerepét a „Sárgarigófészek“ cimü operettben Solthy György vette át.

SPORT

Öt férfi és három hölgy uszta át a Balatont

Nagy érdeklődés mellett folynak a Balatoni Sporthét eseményei

Szerdán délelőtt 11 órakor volt a *Tormay Géza Balatonátuszó emlékverseny* rajtja Balatonfüreden. A verseny előtt *Tóth Lajos,* a rendezőbizottság főtitkára kegyeletes szavakkal emlékezett meg néhai nádudvari Tormay Gézáról, a Balatoni Intéző Bizottság első elnökéről. Beszédének végén emlékezetül *Prunner Vilmos,* a Balatoni Hajózási Rt. vezérigazgatója babérkoszorut dobott a vizbe.

A Balatonátuszó versenyben kilenc versenyző, hat férfi és három hölgy indult. A versenyzők erőteljes iramban indultak és nem sokkal a rajt után Páhok ment az élre. Nyolc kisérő hajó és számos csónak kisérte az uszókat s a rajtuk lévő közönség lelkesen buzditotta kedvenceit. Siófokon, a mólón nagyszámu közönség leste a beérkezőket. A derült, napos időjárás kedvezett a versenynek, bár a viz szokatlanul hideg volt. A verseny meglepetéssel végződött, mert a nagy favorit Vörös feladta a versenyt. Kitünően uszott Molnár Magda a hölgybajnokság győztese és négy férfit megelőzve, abszolut harmadiknak érkezett a célba. Eredmények:

Férfiak: 1. Hazai BSE 3 óra 58 p. 8 mp., 2. Páhok MTK 4 óra 2 p 38 mp, 3. Lemhényi BSE 4 óra 20 p 25 mp, 4. Hubai ETC 4 óra 30 p. 08 mp., 5. Kovács VAC 4 óra 30 p, 36 mp. — Hölgyek: 1. Molnár Magda MUE 4 óra 04 p. 16 mp., 2. Sándor FTC 4 óra 34 p., 17 mp., 3. Molnár Ágnes NSC 5 óra 20 p., 10 mp., Pontversenyben az 1940. évi legjobb balatoni uszócimért: Holtversenyben 1. Vörös MUE és Hazai BSE 7 pont, 3. Lemhényi BSE 6 p., 4. Páhok MTK 6 p. — Hölgyeknél: 1. Lovász FTC 8 p., 2. Molnár Magda MUE 7 p., 3. Sándor FTC 6 p., 4. Linhardt FTC 3 p., 5. Felhős MUE 3 p.

A Balatoni Sporthét intézőbizottsága közli a bélyeggyüjtőkkel, hogy a szeptember 7-iki fekete szinü és a szeptember 8-iki zöld bélyegzéshez Mátyás-emléksorozatok diszes Mátyás-emlékkartonon a sportheti propaganda-bélyegekkel a Balatoni Szálloda és Pensiotulajdonosok Egyesületének hivatalos helyiségében, a Balatoni Irodában (Andrássy-ut 29.) beszerezhetők. A bélyegeztetést a rendezőség dijmentesen intézi. Egyben felhivja az Őszi Lakberendezési Vásárt látogató közönséget, hogy a vásár területén müködő Bélyeggyüjtési Propagandánál a sportheti bélyegzések hasonlóan beszerezhetők.

Jugoszláv-magyar tenniszmérkőzés Budapesten

A Magyar Tennisz Szövetség szept. 6-án, 7-én és 8-án a BLKE pályáin rendezi a jugoszláv-magyar középeurópai kupa vándordijas mérkőzést. A jugoszláv csapat Lukics Pero szövetségi kapitány vezetésével szerdán este érkezett meg a keleti pályaudvaron.

A sorsolás következtében a mérkőzések sorrendje a következő:

Pénteken: Szigeti—Pallada, Gábori—Mitics.

Szombaton: Szigeti, Stolpa—Mitics, Mayer ellen és Asbóth, Gábori—Puncsec, Pallada ellen.

Vasárnap: Szentpétery—Mayer és Asbóth—Puncsec ellen mérkőzik.

A magyar-jugoszláv tenniszmérkőzés szept. 6—7—8-án lesz Budapesten. Jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap fiókiadóban.

Pénteken érkezik Budapestre a német ökölvivőcsapat

A Nemzetközi Ökölvivó Szövetség végrehajtó bizottsági ülése szerdán kezdődött Budapesten. A külföldi sportvezérek kedden megérkeztek és szerdán már megtartották első ülésüket. Az ülésen résztvett a svéd *Söderlund,* a Nemzetközi Szövetség enlöke, a finn *Smeds, Kankovszky Artur,* a szövetség főtitkára, továbbá az olasz *Mazzia,* a német dr. *Metzner* és a lengyel *Rybarczik.* Az üléssorozat szombatig tart s csak csütörtökön szünetel, amikor a vendégek a balatoni sporthétre utaznak. Szombaton délelőtt a kerepesi temetőben ünnepélyesen leleplezik Énekes István olimpiai bajnok siremlékét. A vasutaszenekar gyászindulókat játszik, a cserkészek sorfala között a sir elé vonulnak a magyar és német válogatott ökölvivó csapat tagjai, s a külföldi sportvezérek, hogy megemlékezzenek a régi ismerősről és bajtársról és elhelyezzék a siron koszoruikat. *A német csapat pénteken érkezik Budapestre.* A németek két helyen erősitették együttesüket, de a megváltoztatott csapat végleges összeállitását csak csütörtökön közlik. A IX. német-magyar válogatott ökölvivó mérkőzés vasárnap ½12 órakor kezdődik a cirkuszban.

A finn-magyar atlétikai mérkőzés versenyszámait a finnek kérelmére a 400 méteres gátfutással, hármasugrással és kalapácsvetéssel egészitették ki.

A magyar főiskolás válogatott ökölvivó csapatot októberre Bécsbe hivta meg az ostmarki főiskolai sportvezetőség. A válogatott keret azonnal megkezdte az előkészitő munkát.

Bodola Gyula és Juhász Gusztáv sokszoros román válogatott labdarugók, akik a Vénuszban szerepeltek, visszatértek Erdélybe hogy magyar állampolgárságot kérvényezzenek. Előreláthatólag nagyon sok sportférfi szándékozik visszatérni Erdélybe.

Hoffmann, a nagyképességü német bukósisakos versenyző föltétlenül résztvesz a vasárnapi motorversenyek nagydijában.

A BBTE vasárnap a Margitszigeten a MAC sporttelepén rendezi atlétikai versenyét, mert a saját pályája még nem készült el.

A BTC tornaszakosztálya ünnepélyes keretek között nyitja meg az idei tornászévadot. A férfiak szeptember 4-én, szerdán, a nők csütörtökön este 7 órakor kezdik meg a rendszeres tornaórákat.

LÓVERSENY

A csütörtöki ügetőversenyek

Csütörtökön kezdődik a szeptemberi ügető miting. Az első **versenynap programját a** *Székelyföldi-dij* disziti. **Ugynevezett — vil**lámverseny. Négy **külföldi eredetü ügető** küzd négy hazai tenyésztésü **versenylóval** az elsőségért. A *Székelyföldi-dijat* a *Molinari-dij* követi, előtte pedig a *Fogaras-dijat* futják le. Igen időszerü nevek ezek éppen csütörtökön, mikor honvédségünk megindul a visszacsatolt erdélyi részek birtokbavételéért. Csütörtöki tipjeink: I. Billy—Bóvli, II. Arion—Dusi, III. Zsémbes—Lenke II., IV. Elöljáró—Biztos, V. Bakancsos—Bakony, Nina—Viki, VI. Listrac—Kuno, VII. Jónás idom.—Demetra, VIII. **Kovács István** idom. —Bokros, IX. Feiser idom.—Pique Dame, X. Etre—Gazsi, XI. Benkő idom.—Tisza.

A szerdai megyeri versenyek eredményei

Ötvenkilenc telivért nyergeltek fel szerdán délután a hét futamból álló megyeri versenyek alkalmából. A fogadók zöme csak a három hendikepben játszott. Ebben a három hendikepben azonban a favoritok kikaptak, sőt még helyezést sem tudtak elérni (*Mester, Ceremoni, Pók II.*) A *Rákospalotai-dijat Albula* nyerte, a gátversenyben pedig *Nincs több* érte el elsőnek a célt. A részletes eredmények:

1940 szept. 4. — I. 1. Arisztid (Horváth), 2. Crataegus, 3. Désakna. F. m. 4 ló. 1, nyakh. Tot. 10:55, 13, 11, 10, 252. — II. 1. **Nincs több** (Esch Gy.), 2. Csirkefogó. F. m. 4 ló. 5/4, 4 h. Tot. 10:25, 16, 24, 197. — III. 1. **Albula** (Kovács L. II.), 2. Derwish. F. m. 3 ló. Nyakh., 5 h. Tot. 10:17, 13, 16, 68. — IV. 1. **Tünemény II.** (Erbeling), 2. Livia. F. m. 4 ló. 3, 3 h. Tot. 10:17, 12, 18, 61. — V. 1. **Tekergő** (Győri), 2. Siva, 3. Hozsánna. F. m. 9 ló. Fejh., 3 h. Tot. 10:51, 22, 22, 21, 261—240. — VI. 1. **Minek?** (Pokler), 2. Eldorádó, 3. Aratás. F. m. 10 ló. Nyakh., ½ h. Tot. 10:104, 53, 33, 24, 1435—701. — VII. 1. **Meddig** (Fetting), 2. Gábor, 3. Mire való. F. m. 7 ló Nyakh., nyakh.

KÖZGAZDASÁG

Német vélemény Európa gazdasági ujjárendezéséről

Berlin, szept. 3. A Német TI Funk birodalmi közgazdasági miniszter legutóbbi beszédével kapcsolatban közgazdasági oldalról a következőkről értesül:

Funk miniszter felvilágositásokat adott arról, hogy Németország hogyan képzeli Európa gazdasági ujjárendezését. Az erősen reformra szoruló clearing-módszerek megjavitása mellett a „gazdasági leszerelésről“ beszélt. Ez alatt elsősorban a kereskedelem akadályainak lebontását és az európai gazdaságok egészséges munkamegosztását kell érteni. A mostani helyzet lehetővé teszi, hogy az önellátás fogalmára uj mértéket vezessenek be. Német önellátás helyett most európai önellátásra gondolnak.

A bécsi döntés következtében a közgazdasági munkaközösség, amely Németország és a Délkelet között már hosszu ideje fennállt, most politikai sorsközösséggé vált. Romániában és Magyarországon már folyik is a hadseregek leszerelése. A hadsereg kötelékéből elbocsátottak ismét munkába állhatnak, ami elsősorban a mezőgazdaságnak válik hasznára, amely gazdasági ágat az utóbbi időben némileg elhanyagolták.

Ami a Németországgal való politikai sorsközösséget illeti, hangsulyozni kell, hogy német oldalról ezt igen komolyan veszik. Németországnak és a Délkelet-Európának együttműködése igen hasznos, eredményhajtó és tökéletesen természetes. Németországnak az az óhaja, hogy a délkeleteurópai népeket jómódhoz juttassa, mert igy jobb szállitókra és jobb vásárlókra számithat. Ezt a mezőgazdaság fejlesztésével lehet elérni. Délkelet-Európában a terméseredmények hektáronkint általában felét érik el a német termésnek. Fokozni kell a nyersanyagok termelését is. Délkelet-Európa gazdag talajkincsekben. Itt sok előkészitő vizsgálatra van

SZINHÁZAK	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	MAGYAR (½4, 8)	FŐV. OPERETT (½4, 8)	PESTI (5, 9)	ERZSÉBETV. (5, 8)	KAMARA VAR. (9)	KOMÉDIA (½5, ½9)	ROYAL VAR. (4, 8)
Csütörtök . .	—	**Nyári kabaré**	Tokaji aszu	—	—	**Sárgarigófészek**	**Borura derü**	**Lassan a testtel**	Tapsról-tapsra
Péntek . . .	Főpróba	**Nyári kabaré**	Tokaji aszu	—	—	**Sárgarigófészek**	**Borura derü**	**Lassan a testtel**	Tapsról-tapsra
Szombat . .	Döbrönte kurtje	Nyári kabaré	Tokaji aszu	**Bécsi gyors**	30 éves magy. kab.	**Sárgarigófészek**	**Borura derü**	Lassan a testtel	Tapsról-tapsra
Vas. d. u.:	Furulyaszó	**Nyári kabaré**	Tokaji aszu	**Bécsi gyors**	30 éves magy. kab.	**Sárgarigófészek**	**Borura derü**	Lassan a testtel	Tapsról-tapsra
Vas. este:	Döbrönte I.	**Nyári kabaré**	Tokaji aszu	**Bécsi gyors**	30 éves magy. kab.	**Sárgarigófészek**	**Borura derü**	Lassan a testtel	Tapsról-tapsra

FŐVÁROSI CIRKUSZ (4, 8). Naponta kétszer: Pickart déltengeri revüzenekara és a 3 Turul.

SZINHÁZAK MŰSORA

Vig. Nyári kabaré (Muráti L., Somlay, Mezey M.) (8). — **Magyar.** Tokaji aszu. Szilágyi—Eisemann 3 f. zenés vigj. (Fedák S., Rózsahegyi, Zimonyi M.) (8). — **Erzsébetvárosi.** Sárgarigófészek. Erdélyi M. 3 f. operettje (Honthy H., Csortos, Feles T.) (8).

MOZIK MŰSORA

ATRIUM (T. 153—034). **Erzsébet** (½6, ½8, ½10; szo., v., ün. ½4-kor is). CASINO, Eskü-ut 1. (T. 383—102). **Napoleon házassága** (½6, ¾8, ¾10, szo., vas., ü. ¼4-kor is). CITY, (T. 111-140). 4-ik hétre prol.! **A láthatatlan ember visszatér.** — **Rumba** (¾6, ¾8, ¾10; szo., vas. és ün. ¾4-kor is). CORSO. (T. 182—618). **Saroküzlet** (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ün. ½4-kor is). DÉCSI. (T. 125—952). **Sarajevo** (6, 8, 10; szo., v., ü.: 4-kor is). FÓRUM. (T. 189—543). **Sarajevo** (½6, ½8, ½10; szo., v., ü. ½4-kor is). HIRADÓ (T. 222—499). **Magyar, Luce, Ufa, Rajzos hiradók. — Teleki és Csáky hazatérése, stb. D. e. 9-től éjfélig folyt.** KAMARA (T. 144-027). **A francia összeomlás** (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első három mérsékelt). PALACE. (T. 221—222). **Bulldog Drummond titkos szolgálatban.** — **Weekend** (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt. RÁDIUS. (T. 122—098). **Csak egyszer élünk** (½6, ¾8, ¾10; szom., vas. és ü. ½4-kor is). ROYAL APOLLÓ (T. 222—002). **Erzsébet királyné — A történelmi Erdély** (¼6, ½8, ¾10; szo., v., ün. 4, 6, 8, 10). SCALA (T. 114—411). **Csintalan férjek** (¼6, ⅛8, ¾10; szo., vas., ün. 3-kor is). URÁNIA. (T. 146—046). **Egyszer vagyunk fiatalok** (5, ¼8, ½10; szom., v. és ü. ¾3-kor is).

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Gunga Din (¼4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** A nagy keringő (½4, ½6, ½8, ½10). **Astra.** Halhatatlan keringő (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** Gunga Din (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Gunga Din (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Ha eljön a holnap (½4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** Gül Baba (4, 6, 8, 10). **Homeros.** Bercsényi huszárok (¾5 7, ¼10). **Ipoly.** Jesse James (½4, ½6, ½8, ½10). **Józsefvárosi.** Gunga Din (¾3, 5, ¼8, ½10). **Lloyd.** Egyetlen éjszaka (½4, ½6, ½8, ½10). **Odeon.** Gunga Din (¼5, ¾7, ¼10). **Orient.** János vitéz (¼5, ¾7, ¼10). **Otthon.** A dzsungel banditái (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialtó.** Veszedelmes életkor (11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). **Simplon.** Gül Baba (½4, ½6, ½8, ½10). **Tiszti Kaszinó.** Szept. 8-án: Gülbaba. 10-én: Egyetlen éjszaka. 12. és 15-én: Halálos tavasz. 17-én: Elsodort asszony (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Jesse James (¼5, 7, ½10). **Turán.** Gunga Din (4, 6, 8, 10).

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Ma négy előadás

szórakoztatja közönségünket. A Vigszinházban a pompás „Nyári kabaré“ változatos műsora, az Erzsébetvárosi Szinházban a nagysikerü „Sárgarigófészek“, a Kamara Varietében a „Borura derü“, a Komédiában pedig „Lassan a testtel“ cimmel nevettető műsor.

A jövő hét eseménye a Nemzeti Szinházban a „Rabagas“ keddi előadása.

Jövőheti előadás. Nemzeti. Kedd: **Rabagas.**

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—95—94—93). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 1—352—96) — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — József-körut 30. (Telefon: 134—371. — Krisztina-körut 133. (Tel. 1—508—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel. 2—695—95). — Margit-körut 8. (Tel. 1—520—25).

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. csütörtöki műsora. 6.40 Ébr., torna. **7** Hir, hangl. **10** Hir. **10.20** és **10.45** Felolv. **11.10** Vizj. **11.25** Közv. a lakberendezési és háztartási vásárról. **12** Harang, időj. **12.10** Zongora. **12.40** Hir. **12.55** Ének zong. kisérettel. **1.20** Időj., vizállás. **1.30** Cigányz. **2.30** Hir. **2.45** Műsorism. **3** Árf., árak. **4.15** Ruszin hallgatóknak. **4.45** Időj., hir. **5** Hir szlovák és ruszin ny. **5.15** Óbudai Dalkoszoru énekkara. **5.40** Gulácsy Irén előad. **6.10** Közv. a Főv. cirkuszból. **6.30** Honvédműsor. **7.15** Hir magyar és román ny. **7.25** Délután négykor. Hangl. **7.55** Rádió a rádióról. **8.05** Hangl. **8.50** Báró Bánffy György dalai. **9.40** Hir, időj., hir szlovák és ruszin ny. **10.10** Tánczene. **11** Hir idegen ny. **11.25** Cigányz. **12.05** Hir. **Budapest II. 6.15** Jazz. **7.30** Hegedü zong. kis. **8** Hir, ügetőeredm., hir szlovák és ruszin ny. **8.25** Előad. **8.50** Szalonz. **9.50** Idő.

szükség és ezek már meg is indultak. A Balkán korábban a „hatalmi egyensuly" brit rendszerében viharsarok volt. A tengely arra törekszik, hogy Délkelet-Európát építő politikájának hatalmas oltalma alatt a virágzó munka és a gyümölcsöző közgazdaság megbékélt zónájává változtassa át.

A Tőzsde „gyámgyermekei". A budapesti áru- és értéktőzsde a kormányzó jubileuma alkalmával évente öt szegénysorsu kereskedelmi iskolai tanuló kiképzési költségeit vállalta. Az idén Horváth Ferenc budapesti, Máté Kanzy Lajos rozsnyói, Dajka Barnabás és Rosenblüth József miskolci, Kerekes János kassai jeles előmenetelü felsőkereskedelmi iskolai növendék lettek a tőzsde „gyámgyermekei". Mivel még igen sok érdemes pályázó jelentkezett, a tőzsde ajánlására más közgazdasági intézmények is vállalkoztak arra, hogy egy-egy, a Nemzeti Bank két növendéknek 300 pengős évi tanulmányi segélyt folyósitanak. Ezek a tanulók: Hoppál Sebestyén (Angol-Magyar Bank), ifj. Kuti Lajos (Dreher-Haggenmacher), Tóth Vince (Futura), Demcsák József (Hangya), Kiss Ernő, Szabó Jenő (Nemzeti Bank), Szőke István (Pamutipar), Rucz István (Moktár), Bazin Ferenc (Pénzint. Közp.), Laczkó András (Trust).

A Diana Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság augusztus 31-én megtartott ülésén az igazgatóság elnökévé dr. Gratz Gusztáv nyug. külügyminisztert, alelnökké herceg Hohenlohe-Schillingsfürst-Waldenburg Ferencet választotta meg.

Értékpiac

A részvénypiacon tartózkodó hangulat mellett árlemorzsolódás mutatkozott, amely csak zárlat felé állt meg. A bankpiacon is lanyhább árak jelentkeztek. A kötvénypiacon viszont folytatódott a barátságos irányzat és egyes fővárosi kölcsönök kisebb javulást értek el. A nem jegyzett értékekben tartott árak mellett üzlettelenség uralkodott.

Részvények (zárójelben zárlat). Nemzeti Bank 173 (177.75), Első Bp. gőzmalom 13.25 (13.35), Bauxit 190—184 (184), Beocsini 12.15 (12.15), Kohó 18.75—18 (18.50), Aszfalt 5 (5), Kőszén 383—382 (383), Nagybátonyi 44—44.50 (44), Salgó 40.30—39.70 (40), Urikányi 34.50 (34.50), Fegyver 36—35.60 (35.60), Ganz 16.50—15.90 (15.80), Guttmann 5 (5), Óza 13.50 (13.50), Nasici 62 (62), Trikot 47.50—47 (47), Délcukor 66 (65.75), Magyar cukor 35.25—34.75 (35), Georgia 22.50 (22.50), Gschwindt 905 (905), Diana 158—158 (159), Gumi 32.75—32.25 (32.50), Vasuti forg. 19—18.60 (18.60), Telefon 8.15 (8.10), 1914. é. főv. 303 (303), 1927. é. főv. 101 (100.50).

Valuta. Dinár 7.60—7.90, USA dollár 360—365, Kanadai dollár 250—300, Cseh-Morva protekt. 11.45—11.80, Szlovákia 11.55—11.90, Lei 3.20—3.40, Lira 17.40—17.90, Svájci fr. 78.10—79.10, Svéd kor. 81.70—82.70 pengő.

Zürichi zárlat. Páris 10, London 17.62½, New York 430, Milánó 22.15, Madrid 40, Berlin 175.50, Stockholm 104.70, Szófia 5.35, Belgrád 10, Athén 3, Istanbul 3, Bukarest 2.30, Helsinki 8.95, Buenos Aires 99½, Jokohama 103.

Termény- és árupiac

A gabonatőzsde forgalma igen vontatott volt. Kenyérmagvakban nem volt kötés, sörárpából 600 mázsa volt a napi forgalom. A hüvelyespiacon a kereslet visszahuzódott. Élénk kinálat mellett üzletkötés alig jött létre. A mák iránya változatlanul szilárd.

A gabona- és terménypiac áralakulása. Buza 78 kg. 23.20, rozs 71 kg. 19.20. Árpa: sörárpa kiváló 26, elsőrendü 25, sörárpa 24, ipari 22, takarmány 20, középmin. 19. zab 21.10. Tengeri: tiszántuli 24.60, egyéb 23.55, Bpest közr. 23.35. Köles: vöröss 35—37, egyéb 31—33. Káposztarepce 40—45, napraforgómag 28, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50. Mák 210—220. Borsó: Viktória 55—60, zöld 47—50. Biborheremag 135—140, bükköny: tavaszi 33—36, szöszös 78—83, csillagfürt 21.50—22.50, buzakorpa 16.80—17, 6-os buzaliszt 18.60—19.70. Buzaliszt: dara 42.60—43.60, 0GG, 0G, 0F 41.60—42.60, EB, EB1 33.20—36.20, SB 28.20—29.20.

Sertésfővásár. Árak: uradalmi nehéz Ia és IIa, valamint szedett Ia 144, Ia szedett 142—144, silány 138—136, öreg Ia 142—144, IIa 120—140, tőkesertés 144, konkosertés Ia 142—144, IIa 132—138, süldő 124 fillér. Husárak: szalonnás félsertés Ia 177—180, IIa 174—177, félhus Ia 183—186, IIa 180—183 fillér. Hátszalonna 23 kg. sózott 198, 20 kg. 182—196, zsirszalonna 188, háj 186, belföldi zsir 190, márkás exportzsir 206, belsőrész 130, bél és gyomor 110—130 fillér.

Husvásár. Készlet: nagymarha 135 (eladás 80), növendék 2 (2), bivaly 1 (3/5), borju 445 (145), birka 247 (167), bárány 40 (40). Az irányzat lanyha. Árak: marhahus elől és tehén IIa egészben 136—172, hátulja 150—186, eleje 130—150, csontozott 130—138, növendékmarha Ia egészben 124—144, [illegible] Ia 170—176, IIa 160—[illegible], pörözött eleje 134—140, [illegible] 196, IIa 170—188, juh [illegible]—154, bárány 120, [illegible] agyu 55—110, csont 40, [illegible] orr és köröm 30—50, [illegible] egészben 70—100, [illegible] egészben 50—70, juh[illegible] [illegible]ál) 30 fillér kg-ként.

Csepeli vásártelep. Élő csirke 160—180, tyuk [illegible]—210. Tisztitott csirke [illegible] 160—220, lud 180—[illegible] ládaáru, eredeti 190—[illegible] [illegible] 1.10, teavaj 3.50, [illegible] Száraz lencse 76, [illegible] 84. Burgonya: rózsa, [illegible] vöröshagyma 12—14, [illegible] káposzta 7—12, kelkáposzta [illegible], fejessaláta 4—10, cékla [illegible] 6—9, sóska 15—20, [illegible] zöldpaprika 25—40, [illegible] uborka 20—65, paradicsom [illegible] 7—10, alma 25—85, [illegible] körte 60—140, szilva 20—28, magvaváló 34—40, őszibarack 60—170, sárgadinnye 20—36, görögdinnye 6—18, héjas dió 120—240.

A szerkesztésért felelős:
Dr. LÉGRÁDY OTTÓ főszerkesztő

KISNYILTTÉR

Ára mm-ként hétköznap 30, vasárnap 52 fill. Gyüjtőhirdetések igen olcsó dijszabás szerint.

MUNKA
Férfi állás

Keresztény perfekt gépirót vagy gépirónőt keresünk azonnali belépésre délutáni és esti munkára. Ajánlatokat a személyi adatok pontos közlésével referenciák megadásával „Diktandóra 19743" jeligére főkiadóba.

4 középiskolát végzett, 20 éves, evangélikus, nőtlen, tisztviselőnek vagy a textiliparban elhelyezkedne. Dembinszky-utca 11. I. 20.

Őskeresztény, érettségizett, állásban levő fiatalember házgondnoki vagy házfelügyelői állást keres biztositékkal. Kertész, Táltos-utca 11. I. 13. 60785

Bérelszámoló könyvelőt 8—10.000 biztositékkal keres gyárüzem. — Kender-u. 3., I. 6.

Kereskedelmit végzett őskeresztény fiatalembert irodai munkára azonnalra. Helco, Laudon-u. 4.

Nem keresztény ügyvédet, jelöltet keresek. „Gyors-gépirással 7441" főkiadóba.

Okl. gépészmérnök délutáni munkát vállal. „4-től 71232" jeligére a Horthy Miklós-uti fiókkiadóba.

Előkelő r. t. keres azonnali v. későbbi belépésre mérlegképes főkönyvelőt. Csak elsőrendü erő jelentkezzék, ki nagyvállalatnál mint főkönyvelő v. másodkönyvelő működött. — „Őskeresztény" jeligére Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.

Saldakontista v. hölgy gyár r.-t.-hoz azonnal felvétetik. Eddigi állandó praxis komoly vállalatnál megkivántatik. „Fiatal 36680" jel. Blocknerhez, Vilmos cs.-ut 33.

Kereskedelmi érettségivel keresztény fiatal tisztviselőt felvesz Fehér Optika, Múzeum-körut 2. 55270

Őskeresztény bőrvegyészt keresünk
gyakorlattal. Ajánlatokat: „Budapest 7436" jeligére a főkiadóba.

Osztálysorsjegy eladókat felvesz: IV., Só-u. 8.

Fiatalemberek cimeink látogatására felvétetnek. Költségmegtérités és jutalék. Erzsébet-körut öt III. 26. 46692

Kereskedősegédek, rőfös, füszer- és rövidáru szakmából, egy most létesülő szövetkezet részére felvétetnek. Ajánlatokat „Keresztény vagyok 7347" jelige alatt e lap főkiadója továbbit

Keresünk a férfikonfekció szakmából keresztény vagy tanusitványos — nagy gyakorlattal, jó referenciákkal — rendelkező, megbizható eladót. Ajánlatokat „Kitünő 30665" jeligére Erzsébet-köruti főkiadóba.

Megbizható házaspár segédházfelügyelői állást keres XII. Széher-ut 62.

Soffőr, fiatal, szerelésben, vezetésben perfekt, inasi teendőkben jártas, ajánlkozik. „Jó bizonyitványok 55250" jeligére főkiadóba.

Perfekt autószerelő urvezetőnél kocsikarbantartást vállal. Soós József, Pestszenterzsébet, Erzsébet-utca 16. 46684

Chevrolet szerelő soffőr felvétetik. Jelentkezni Högyes Endre-utca 8. I. 14. Reggel 7—9 között. 46699

Elektromos hegesztők felvétetnek lemez és nehéz munkákra. Uhri Testvérek, Hungária-krt 207. Angolpark mögött.

Vizondoláló
csak elsőrendü sürgősen felvétetik. **Wéber,** Dorottya-utca 8. 55244

Tanulófiut női szabósághoz felveszek 14 életévtől fizetéssel. Vilmos császár-ut 19/c. I. 1.

4 középiskolát végzett keresztény fiut tanulónak fölveszünk. **Filmlaboratórium** Bpest, XIV. Bácskai-utca 29-b. Jelentkezés vasárnap 10 12 óra között. *7439

Kifutó, esetleg fiatal füszeressegéd gyümölcs üzletbe azonnalra felvétetik. Dohány-utca 1.

Fiatal urasági inas ajánlkozik jó bizonyitvánnyal; grófi házban volt. Bostai, X., Bánya-u. 4., ajtó 4. 36898

Gazdatiszt: 35 éves, nőtlen, őskeresztény, olyan középbirtok korszerü vezetését vállalná ahol munkáját, szorgalmát értékelnék. „Produktiv 89449" jel. fők.

Negyvenötéves református irodaszolgának, pénzbeszedőnek, autókisérőnek, házfelügyelőnek biztositékkal. Hajdudorog. Menyhárt János. 89538

Női állás

Magyar gyors- és gépirónőt, őskeresztényt, kevés gyakorlattal, keres azonnali belépésre előkelő belvárosi áruház. Ajánlatok „Német tudással előnyben" jeligére Blockner hirdetőjébe, Városház-u.

Gyors-gépirónő kellő irodai gyakorlattal felvétetik. Német előnyben. Részletes ajánlatok fizetési igény megjelölésével. „Lehet tanusitványos is 7473" jel.

Fiatal, irodai keresztény tisztviselőnő felvétetik.
Ajánlatokat „Nagykereskedés 55229" jeligére főkiadóba.

Kenyérkeresethez
juthat, ha résztvesz harisnyaszemfelszedő tanfolyamunkon. „Extra", Csengery-utca 48. III. 27. Telefon 329—975. Ugyanott harisnyaszemfelszedő tü kapható. *60800

Őskeresztény, jó számoló, gyors felfogásu gép-gyorsirni tudó tisztviselőnő állást keres. „Szerény igények 30680" Erzsébet-köruti főkiadóba.

Perfekt német-magyar gyors- és gépirónőt keresünk. Előfőltétel: őskeresztény származás és magyar állampolgárság. Kézzel irott magyar-német ajánlatok a fizetési igények és belépési dátum megjelölésével „Iparvállalat" jeligére Erdős hirdetőbe, Teréz-körut 35. 55231

Perfekt gépirónő ajánlkozik délutánra „Köztisztviselő 46677" jel. fők

Abszolut perfekt német nyelvtudásu fiatal, gyakorlott, őskeresztény, **magyar-német gép- és gyorsirónőt** keres budapesti nagyvállalat. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével „Önállóan forditani tudó 7438" jeligére a főkiadóba.

Fiatal hölgyek cimeink látogatására felvétetnek. Költségmegtérités és jutalék. Erzsébet-körut öt III. 26. 46693

Ügyes eladónő, keresztény, vagy tanusitványos azonnal felvétetik. Ajánlatok „Csillárszakma" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

Üzemi bevásárlói, felügyelőnői, raktárosi bizalmi állást keresek. „Garanciával 7426" fők.

Cukrászdába jómegjelenésü gyakorlott elárusitónő felvétetik. Kovács, Ujpest, Árpád-ut 73.

Pénztároskisasszony, jómegjelenésü, 800 P óvadékkal felvétetik. „Cukrászda" jeligére Leopold Cornél hirdetőbe, Teréz-körut 3.

Dohánytőzsdét óvadékkal vezetnék. Morvay, IX., Páva-utca 2. 36897

Trafikokba urhölgyek, családok vezetőnek elhelyezkedhetnek. 1-től 15.000 P-ig, havi jöv. 150—1000 P-ig. Ugyanott mindennemü üzletek, üzemek vezetésre kaphatók, magas jövedelemmel. Információnk dijtalan. Rex keresk. váll., Vilmos császár-ut 74. II. 3. 7459

Gyakorlott keresztény pénztárkezelőnő óvadékkal felvétetik. Jelentkezni d. u. 5—7-ig Népszinház-utca 51. 60786

Tanulólányt fölvesz Bernhardt füzőszalon, Irányi-utca 21. 55219

Önálló masamódleány fölvétetik azonnalra. Lampert, Jókai-tér 6. földszint 2. 55249

Magas, karcsu nő próbakisasszonynak ajánlkozik okt. 1-re. Thököly-ut 42. II. 8. K. E.

Sablonálónő, kiszolgálónő felvétetik. Löwy Oszkár, VII. István-ut 35. kézimunkaüzlet.

Társalkodónőnek vagy gyermek mellé ajánlkozik gyakorlattal, németül beszélő, nagyon megbizható, intelligens uriasszony. Sziget-u. 23., III. 2. Telefon: 493-492.

Házvezetőnőnek ajánlkozik fiatal asszony magányoshoz. Szegedy Sámuelné, VII., Csányi-u. 8. I. 7. d. u. 4-től. 7467

Irógépelő hölgyet háziasszony támaszául keresek ellátással. Votisky, Avar-u. 13. 60792

Középkoru özvegy őskesztény urinő házvezetőnőnek ajánlkozik, a háztartásban perfekt, szorgalmas, lelkiismeretes, pedáns, megbizható Cim a főkiadóban. 88754

Házvezetőnőnek magányoshoz és uri családhoz ajánlkozik középkoru. Farkas Rezsőné, Dembinski-u. 33. fsz. 5.

Tizennyolc évig egy grófi háznál mint szakácsnő voltam, 32 éves vagyok, szept. 15-re elhelyezkedném uri helyen. „Megbizható 7421" jeligére Vilmos császár-uti főkiadóba.

Gyermekleány elhelyezkedne éves bizonyitványokkal. Nagyatádi-Szabó-utca 4. III. 10. 36917

Fiatal jobb kislány ajánlkozik gyermek mellé. „Azonnal 7448" jeligére főkiadóba.

Perfekt szakácsnő állást keres azonnali belépésre. Klauzál-u. 31. ajtó 5. M. Ferencné. 55222

Hároméves kislányomhoz keresek intelligens kisasszonyt. Ábrahám, Sziget-utca 38. 46698

Mindenes leány ajánlkozik. VIII., Tisza Kálmán-tér 22. II. 55. 36899

Hosszu bizonyitvánnyal jól főzni tudó mindenes 15. alkalmazást keres. Ilona-utca 11. I. em.

Perfektül főző mindenes szakácsnő azonnalra felvétetik. Jó bánásmód. Aczél, Vilmos császár-ut 73., III. 20.

Főzőmindenes ajánlkozik. Péterdy-u. 33., fsz. 7

16 éves lány háztartásba menne. Kavics-u. 2-a földsz. 2. 75497

Bejáró főző szobaleány orvoshoz 50 P. Központi fütés és egy takaritónő. 11-től. Kazár-u. 3. II. 8. ajtó. 7430

Intelligens fiatal házaspárnak takaritásért lakást adok. Jelentkezés bizonyitványokkal vasárnap reggel 8—10 óra között. Prohászka Ottokár-u. 1., I. 1., lépcsőház. 30679

Intelligens nő, megbizható, ellátással bejárónőnek bentlakással is megy. Dob-u. 82. fldsz. 5.

Magányos nőnek napi 5 óra takaritásért lakást adok. Csepreghy-utca 2. I. 8. 60781

Gyermektelen házaspár lakásért takaritást vállal. Megkeresés „Pusztai 7403" néven a főkiadóba.

Gyüjtőh. Állást keres

Irodai állást keres gépirással, gimn. érettségivel őskeresztény tanitónő. „Kezdő 96278" főkiadóba. — **Középkoru varrónő** otthonra vágyik. Biró Irén, Szentkirályi-utca 25/a. — **Jól főző** mindenes kis családhoz bizonyitvánnyal Mária, Szerdahelyi-u. 17. — **Megbizható fiatal** bejárónő ajánlkozik. Erzsébet-krt 1. IV. 43. — **Megbizható ügyes** bejárónő ajánlkozik. Viola-utca 21. Szocskáné. Leveleket kérek.

Oktatás

Ajánlom erdélyi származásu keresztény német-magyar nevelőnőmet uri családhoz, hosszu és kitünő bizonyitványokkal, nappali elfoglaltságra. Cim: M. S., VI., Hajós-u. 25. I. Telefon: 129—885. 19737

Perfekt német tanitónőt keresek magánelemibe. Csepel, Király-u. 68.

Fiatal német nevelőnő, magyar állampolgár, keresztény, elsőrangu bizonyitványok, állást keres. Molnár, V., Bálvány-utca 19. I. 5. 7463

Német urinő gyermekekhez ajánlkozik délelőttre vagy délutánra. XI., Lágymányosi-u. 7., II. 5/B.

Külföldi és magyar nevelőnőket, tanitónőket, csecsemőgondozónőket, bonnekat ajánl, elhelyez **Flexner,** Andrássy-ut 54. (327—532). 89545

Német kisasszonyt délutánra 4—7-ig fölveszek Szabolcska Mihály-u. 3. II. 5. Horthy-körtérnél.

Magyar, német nevelőnő nagy gyakorlattal csecsemőhöz is ajánlkozik 15-re. Zsigmond-utca 23., II. udv. III. 8.

Német nevelőnő hosszu bizonyitványokkal délutáni állást keres 3—7 évesig. Hacklné, Murányi-utca 24., II. 9.

Tanitónő gyermekhez elmenne, magánokt. is. Kavics-u. 2/a. I. 2.

Beszédhibás, ideges, fogyatékos gyermekek iskoláztatása bentlakással. „Reménysugár" nevelőotthon, Budakeszi (164-547, 33-as mellék).

Fiuinternátus, Eötvös-utca 23/a. Tel. 127-819. Bentlakók, bejárók. — Eredményes tanitás!

Elemi iskolás gyermekeket elfogad gondozásra havi százhuszért Márkus gondnok Kisinócon menedékházban. Posta Kospallag. 36862

Németet kitünő módszerrel, tökéletes kiejtéssel tanit 39 éves pedagógus. Levélcim: Dér, Nagymező-utca 26.

Zongorát gyakorolna tanuló. Jutányos ajánlatot kérek. Eötvös-u. 23-a, I. 1. 7474

Berlini németet tanit eredményes módszerrel gyakorlott pedagogusnő. Elemi és középiskolai korrepetálást is vállal. Tel. 11—58—75. 8—11-ig és 3—5-ig. *

Tanárnő olcsón, jól tanit németet, franciát. Telefon 2—3. 129—105.

Franciául tanit párisi diplomás nyelvtanárnő. Telefon 116—310. 55223

Engländerin oktat eredménnyel. „Gyermeket is 7358" fők.

Német, olasz, angol órákat ad mérsékelt áron gyakorlott nyelvtanár. V., Csáky-utca 50. fsz. 3

Francia kisasszony órákat ad. Jel. „Eredmény 7424"

Kezdők és haladók zongoraoktatására házhoz jár zongoratanitónő. — Heti 2 órai oktatás dija „Havonként 15 pengő" jeligére Blocknerhez. Városház-utca. 55279

Irodai gyorsiróvá, gépiróvá gyorsan, olcsón kiképezzük. Különórás kiképzés. „Stenográfia", Rákóczi-ut 14. T. 342-999.

Mérlegképes könyvelővé gyakorlati uton gyors eredménnyel kiképez szakértő. 128—754. Értekezés 8—12 és 2—5.

Balogh gyorsiróiskola kezdők, haladóknak. Mérsékelt tandij. Állásbahelyezés. József-körut 47. Tel. 140-389. 54771

Államvizsgát tett fiatal hölgy, magyar, német, angol gyors-gépirást tanit. T.: 221—000. (2—4-ig)

Vegy. alk. munka

Házivarrónő perfekt, legszebb estélyi és utcai ruhákat készit jutányosan „Ügyes 46680" jeligére főkiadóba.

Gőzgépek komplett javitása, esztergályozási munkát vállal. Erdélyi gépmühely, XIII., Bocond-utca 7. T. 290—682.

ADÁS-VÉTEL
Butor

Gyönyörü kombinált ebédlő, dióháló, konyha sürgősen eladók. Futó-utca 49. fszt 3., asztalos

Urbán asztalosnál mindenfajta butorok nagy választékban, részletre is. Király-u. 96. Futó-u. 32. 54780

Háló 240 P-ért, teleháló 350 P-ért, kombinált szoba 410 P-ért. D. Kovács. Hernád-utca 2.

Tavalyi ujbutor, tavalyi ár!!! Vilmos cs.-ut 63. Székely. Berlini-térnél.

Veszek használt butort
hálót, kombináltat. Goldner butorüzlet, Baross-utca 43. T. 136-943.

Butorvevők!
Háló 220. simaháló 335, ebédlő 365 P-ért. Részletre is. Wesselényi-u. 54.

Használt műbutorok Jókai-utca 36
Lingel-féle hálók, műbutor ebédlők, uriszobák, garniturák, olcsóbb használt hálók és egyéb műbutorok. Jókai-u. 36.

Olcsón, kis részletre is vásárolhat sezlont, rekamiét, matracot, konyhát, hálót, kombináltat. Károly király-ut 16. sz. Udvarban. 54864

Veszünk használt butort,
zongorát, kasszát. Boda, Vörösmarty-u. 2. 136-439.

Alig használt kombinált szoba, biedermeier hármasszekrények, párosszekrények, szekreteres sublódok, vitrinek, iróasztalok, könyvszekrények, garniturák, fotelok, rekamiék olcsón. **TÓTHNÁL,** Bakáts-tér nyolc

Kamatmentes részletre
gyönyörü hálószobák, szenzációs kombinált berendezések. Árban, feltételekben, minőségben vezetünk. Nagymező-utca huszonöt.

10
raktárban
100
készitő
1000
butora
UNIVERSAL
műbutorgyár, irodabutor gyár, VII., Wesselényi-u. 8. Tel. 137-842, 135-869.

Ujrendszerü butorhitel
Közalkalmazottak lakásukat berendezhetik minden 100 P után havi 5 P törlesztéssel Kardos Testvéreknél, Wesselényi-utca 18. 1 éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatéritjük.

Hihetetlen olcsón mindenféle használt, uj butorok részletre is. Rákóczi-ut 75. sz. Bejárat Berzsenyi-utcai oldalon.

Király-u. 112.
Jöjjön hozzánk, meglátja, érdemes! Használt és uj márkás műbutorok. Hálók, ebédlők, uriszobák, szalonok, kombinált szobák, antikvitások, irodabutorok, egyes darabok olcsón. Butorüzlet, Király-utca száztizenkettő. (Lövölde-térnél.)

Király-utca 82
SZTOPKA ASZTALOSMESTER. Butor asztalosnál mindig legolcsóbb. Keményfaháló 7 darabból 220, simaháló 7 darabból 335, ebédlő 9 darabból 365, konyha 6 darabból 145. Részletfizetési kedvezmény. Vidékre csomagolás.

Főuri kombinált
sarokrekamiéval. Ebédlő, háló jutányosan eladó. Felsőerdősor 4. I. em. 1. LÖVÖLDE-TÉRNÉL, *butoros. Diófa kommód.*

Modern ebédlő 450 P-ért eladó. XII., Tárogató-ut 62. Lipótmezei-utnál.

Uriszoba, kombinált szekrény, rekamié, fotelek, hálószoba, konyha eladó. Nagymező-u. 37. földszint 3. 36912

Olcsón eladó gyönyörü használt kombinált berendezés és háló Feketénél, Váci-utca 71.

Biedermeier hármasszekrény, kommód, iróasztal, 280.— pengőért sürgősen eladó. Benczur-u. 3. II. 6. Este 6 után. 30683

Részletre sezlonok, átvetők.
ebédlő- és futószőnyegek Paplanok, fotelágyak függönyök, kárpitosáruk Lakásberendezőnél, Baross-utca hetvennégy

Remek háló, ebédlő, kombinált butor eladó. Karpfenstein-u. 15. Asztalos. 60567

Szenzációs butorhitel!
Gyönyörü hálók, legujabb kombinált berendezések, ebédlők mesés olcsón. Óriási választékban. Minden 100 pengő után havi 7 pengő részletre. Egy éven belüli kifizetésnél kamatokat visszatéritjük. István-ut 22.

Veszünk legmagasabban **hálót**
ebédlőt, uriszobát, egyes butorokat. Penziás, Rákóczi-ut 86. Tel. 13-76-62.

Sajátkészitményü szines butorok
és konyhák részletre is Millernél, József-körut 49. Udvarban. 60690

HASZNÁLT MŰBUTOROK ÉBNERNÉL
KARPFENSTEIN-U. 2/A

Károly-körut 3-a
Ön még nem tudja. Óriási választékot talál, ha megtekinti különleges márkás, alig használt Styl műbutorainkat, hálók, ebédlők, uriszobák, stilszalonok, garniturák olcsón.

Megtalál mindenféle uj, keveset használt egyszerü és márkás műbutort Zimmermannál, VII., Akácfa-u. 7. Nemzetinél.

NAGY SÁNDOR 26
Károly-körut
Gyönyörü uj használt **BUTOROK**
Hálók, ebédlők, uriszobák, garniturák, irodabutorok, csodás kombinált berendezések.

Antik biedermeier-stilü falióra eladó. T. 18-25-24.

Gyapjumatrac, régi butor és többféle eladó. Bulyovszky-u. 23. III. 1.

Ha butorát olcsón ujjá akarja, lakásán velem polituroztassa. Jánosi János asztalos, Kispest, Tulipán-u. 32. 7377

Sajátkészitményü konyhák, rekamiék, sezlonok, fotelek olcsón részletre is. Nagy, Podmaniczky-utca 6. 55284

Sajátkészitményü konyhák, rekamié, sezlon részletre is. Nagy asztalosnál, Szondy-u. 5.

Finom kombinált berendezés sarokrekamiékkal, hármas szekrény jutányosan. Király-utca 90. I. 12. 55267

Modern kombinált berendezés, sarok és egyes rekamierek, fotőjök, gyönyörü stylháló műasztalostól, bőrgarnitura stb. eladók. Csáky-utca 17. I. 1.. 55268

Japán paraván, ampir asztal, könyvtár eladó. II., Levél-u. 3. Vaszari.

Egyéb berend.

Keleti szőnyeget
(hibásat is) magas árban veszek. Telefon 142-843.

Perzsaszőnyeget
(zálogjegyet is) veszek. T.: 189—148. Faragó, Váci-utca 21. 54385

Használt keleti és magyarperzsákat nagyon olcsón adok. Vogel László, Akácfa-u. 13.

Modern kozmetikai berendezés olcsón eladó. „Szép 30641" jelige Erzsébet-köruti főkiadóba.

Hangszer

Legolcsóbban
vásárolhat utólérhetetlen választékbőségünkből részletre is:
LYRA
r. t. Magyarország legnagyobb zongoraterében. Erzsébet körut 19.

Valódi BÖSENDORFER jókarban, 600. BÉRLET! CSERE! Hangolás! Szállitás! Telefon: 222—607.

ZONGORA HEGEDÜ HARMONIKA REMÉNYI-né
VI., Király-u. 58

Stingl, Wirth, Bösendorfer, Albert, Proksch mignonzongorák, angolmechanikás pianinók olcsón. Rákóczi-ut 47. Reissman Zongoraszalon

Expressfizetéssel legmagasabban megvásároljuk zongoráját, pianinóját „LYRA" Erzsébet-krt 19. Telefonáljon: 222-607.

Rövid fekete gyakorlózongora kettőszáz, zongorák, pianinók feltünő olcsón huszpengős havi részletre is. **Rákóczi-ut ötven, zongorateremben**

Rösler, Stingl zongorák, pianinók részletre, jótállással Lipovnicki törvényszéki hites szakértőnél, Rákóczi-ut 34.

Zongorák, pianinók olcsóbban mint bárhol, Rózsa-u. 35. Szávitsnál.

Használt zongorákat v. pianinót kp. veszek. T.: 342—836. 60734

SCALA Erzsébet-körut 15
Világmárkás zongorák, pianinók legolcsóbban. Páncélszerkezetü rövid zongorák 650.— pengőtől. Részletfizetés. 35416

Zongorák, pianinók
HARMÓNIUMOK
eladása, vétele. **GRIMM, JÓZSEF-KÖRUT 65.**

ZONGORÁK
pianinók huszpengős részletre. Fenyőné, Erzsébet-körut **26**

MŰVÉSZ-LEMEZ
gyüjteményt
vennék
(gramofonnal is), 1925. év utánit. Jó árat fizetek. Telefon: 136—011.

Bösendorfer, Stingl, Lauberger, Wirth legolcsóbban. **Bérlet** hangszerek. Erzsébet-körut 33., I. em. 36882

Páncélos modern zongora 650 P. Mendölné zongoraterme, Bezerédy-u. 10. 36878

EHALL
Andrássy-ut 15. Zongorák, harmóniumok olcsón. Részletre is. Kölcsönzés. Legnagyobb keresztény cég.

tangó harmonika Sternberg **Legolcsóbb** Rákóczi-ut **60.**

Vennék sürgősen zongorát 9-10, 2-4. T. 11-97-56

7 oktávos rövid zongora 280-ért sürgősen eladó. Dob-u. 4., II. 15.

Remek pianinó eladó vagy zongorával cserélek. Aggteleki-u. 5. f. 8.

Ingatlan
Birtok—Telek

Budapesttől 20 km. 470 kh. két mázsa és adóért. Dunántulon 400 mh. 130 kiló és adóért tulajdonostól megbizott: Enessey, Sándor-u. 32. *

Róna-utca, Egressy-ut és Amerikai-ut között telkek olcsón eladók. Bővebbet: Egressy-ut 72. szám. 7468

1583 négyzetöl villatelek gyümölcsössel, 2850 pengőért állomásnál részletre is eladó. Dr. Robitsek, Ujpest, Beniczky-utca 16. 7437

Bérház — Gyár

Horthy Miklós-utnál III. em. legkitünőbb modern bérpalota 8% jövedelemre 85.000. **Budai ingatlanokban legnagyobb választék! Összes** kényszereladások nyilvántartva! **Szajka** ingatlaniroda, Horthy-ut 124. Tel. 259—122. 36731

Keresek bérh. 50.000-ig. „Priváttól 7307" fők.

Bérház Rákóczi-ut, Baross-térnél, 40.000-et hoz. 240.000-ért, átv. 100.000-rel. Feuerstein. 421—171.

Általam épitett két bérházat 65 és 85 ezer pengőért teherrel eladom. „Épitőmester 36892" fők.

A város szivében
2 em. modern bérház alkalmiáron: 32.000-ért
20.000 készpénzzel
öt évi lefizetésre, 2 és 1 sz. komf. lakások, üzem; tiszta bér: 2532. — Csak komoly, prompt vevővel tárgyal: Bologa 127—695.

Nyugatinál adóm. 3000 bér 35.000-ért. **Margit-krt-nál** nettó 7% jöv. 80.000-ért. **Gellért-szállónál** 1963-ig nagyadóm. 170.000-ért fiz. felt. **Szabadság-térnél** sarok átirásmentesen 280.000-ért, 130-cal átv. **Horthy-körtérnél** 60.000 bér, 350.000-ért, vételár fele hosszu lejáratu. **Belvárosi főutvonalon** 1965-ig nagyadóm. 45.000 bér, átirva 460.000-ért. **Krisztina-térnél** 30 éves adóm. 64.000 bér, 800.000-ért, felével átv. Dr. Hegyi. 13-96-83.

Bérházak! Thököly-utnál II em., adómentes, 1—2 sz. összkomfortossal, 8000 bérjöv. sürgősen 73500-ért, felével megvehető. — **Lenke-térnél** III. em., adómentes, 12 összkomfortossal, 11500 bérjöv. 124.000. — **Andrássy-utnál** IV em., liftes, teljesen modern sarok, 27.000 bérjöv., 210.000 kondicióval. **Solobank,** Hunyadi-tér 10. Telefon: 220—835. 7461

Bérház, II em., Thököly-ut, összkomfortos lakásokkal, adómentes, 7900 bérhozadékkal, 80.000-ért eladó. 55.000-el átvehető. Stern. Baross-u. 44. T. 134—840.

Netto 10%-ra 80.000— Knapik. T. 349—896. Du. 2—5. 36887

Hétvégi kiránduláson

— Ejnye, nem találom a dugóhúzót. Biztosan benne volt az ennivalós kosárban, azt pedig otthon felejtettem. Frankfurter Illustrierte.

Villa—Palota

Gellérthegyi összkomfortos villát azonnal vennék. Ajánlatokat tulajdonosoktól „Kifizetem 89536" jeligére fők.

Keresek Budán, Pesten 3 szobás, adómentes, összkomf. villát 35.000-ig Farkas, Gellérthegy-u. 24. (116—032). 7423

Villát keresek Érd vagy környékén 400 □-öles telekkel készpénzért. „3 szobás villa 89535" fők.

Budai oldalon 4 szobás összkomfortos v i l l á t vagy családi házat vennék autóbusz, villamosmegállónál. „Készpénzért 89534" főkiadóba.

Tabáni 2X5 100.000. 3—40.000. Knapik. Tel. 349-896. (2—5.) *36886

Rákosligeten 4 szobás uri villa egyszáz pengő havira eladó. Foltin, Rákosliget, XV. utca 5.

Városligetnél 3 lakásos komf. adóm. **villa** 27.500 Tel. 497—049. 36888

Olaszfasornál 4 szobás adómentes villarész, központi fűtéssel, garázzsal, 34.000. **Ezenkivül nagy választék budai villákban! Összes kényszereladások nyilvántartva! Szajka** ingatlaniroda, Horthy-ut 124. Tel. 259—122. 36732

Villát kerttel megvételre keresek. Nagyboldogasszony-ut v. Gellért-szálló **környékén.** Ajánlatok „Készpénz 71228" jeligére Horthy-uti főkiadóba.

50.000-ért 1x6. 1x3. 2x2 sz. budai villa eladó. 421—171. 7308

Bazin-utca 24. Sashegy leggyönyörűbb helyén, közlekedéshez k ö z e l, nagyadóm. 4 szoba hallos, közp. füt. alászuterénozott luxusvilla 45.000 P-ért, fiz. felt. tul.-tól azonnal! T. 13-96-09.

Délibáb-u. 2x4 90.000. **Knapik,** Szentkirályi-u. 4. T.: 36891

Kertes villa Róna-utcai megállónál, **2 sz. és 1 sz.** hall. lakások, l a k b é r: 1940. Adómentes. Ára: 17.000 P. Bologa, **127-695.**

Főuri villa

Mátyásföldön eladó. — Masszív épitkezés, márvány lépcsőzés, **garázs.** Parkirozás, **1200** □ telek. Berendezéssel is. Császár, Kisstáció-u. 5. Telefon: 143—270. 36907

Villa Rózsadombon, autobuszmegállónál, négyszobás összkomfortos, házmesterlakással, központi fűtéssel, adómentes, kerttel, 45.000-ért eladó. Stern. Tel. 134-840

Margithidnál 4 szobás masszív 16.000-ért, 12-vel átv. **Rózsadomb aljan,** parkban, 3 + 2 komf. + 1 szoba, konyhás lak. + 1 üzlet 35.000-ért. **Városmajor legszebb helyén,** parkban, 3+4 szoba hallos adóm. luxus 50.000-ért. **Buda legelőkelőbb villarajonjában,** 1600-as parkban, adóm. 9 szobás összkomf. főuri lak. közp. füt., m. viz, garázs, 75.000-ért. **Zárda-u.-ban, 350-es** parkban, 3X4 szobás összkomf. lak. szuterén, házm. lak. 95.000-ért. **Városligetben** 300-as parkban **30** éves adóm. 1X8. 2X5 szobás fejedelmi lak. 120.000-ért. **Dr. Hegyi. 13—96—83.**

Hatszobás modern urivilla tizezerrel. Német-utca hét, vendéglősnél.

Eladó 3 sz. villaház 760 négyszögöl gyümölcsös, szőlő, Mávtól 3, vasuttól 12 perc. 15.000 P. T. 256-043.

Nap-hegyen 7 sz. osztható, duplakomfortos villa 22 évig adómentes, központi fűtéssel, 55.000 fizetési feltételekkel. Városligetnél 1x3, 1x1 házmester, 20 évig adómentes, 35.000. Ugyanott 2x2 adómentes, 36.000. Kovács, Vilmos császár-ut 20. Telefon: 115-891. 7475

Most épült komfortos 2 szobás, verandás villa sürgősen eladó v. bérbeadó d. u. 1—5-ig. Álmos vezér-u. 58., tulajdonos. 7447

Csal. ház—Örökl.

Modern összkomf. 3 sz. villaszerü feleárért részletre. Német-utca hét, vendéglősnél. [illegible]

Azonnal beköltözhető négyszobás, adómentes családi ház sürgősen eladó. XI., Zólyomlépcső 5-d. Tulajdonos telefonja: 14—28—19. 55239

Csodavétel!!! 22.000-ért eladó adóm. emel. ház XI. Fehérvári-utnál 1X1 sz. k. komf., 1X1 sz. k., 1X1 sz. + 1 üzl. Lónyay-u. 42/A. I. Mérai. Telefon.

Tisztvtelepen 2X4 szoba komf. csal. ház, házmlak. kert 52.000, ugyanott 4 szoba, komf. 35.000 Tel. 154—036. 7456

Budán XI. kerület, Eszéke-utca 9. egyemeletes, adómentes kertes ház 1600 pengő bérjövedelemmel huszezerért sürgősen eladó. Telefon: 115—748.

Öröklakások
V. Pannonia-utca 17
Vigszinháznál

1 szoba hallos, cselédszoba és 1 szoba hallos garszon lakások, üzlethelyiségek, közp. fűtés, melegviz, decemberi beköltözésre lekőthetők. **Érdeklődés** helyszinen **és V., Klotild-utca 12/c.** Telefon: 124—758. 55228

Öröklakások
NAGYKÖRUTAK KÖZÖTT

VII., DOHÁNY-U. 30/b alatt (Ostende-kávéház mögött) luxuskivitelü, délkeleti, erkélyes 1—2 szobás hallosak, gardcrobeszobával és garszonok beépitett konyhabutorral eladók. Központi fűtés, melegviz. Óvóhely. Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon. Vételnél vevő nevére azonnal átirva. Tőkebefektetésre nettó 7% kamatozás. Érdeklődés helyszinen egész nap, vasárnap is 2-ig. Telefon: 340—905.

Dunaparton

(Szent István-park 34. és Ujpesti-rakpart 30.) Margitszigetre néző, kész 1—2 szobás és hallos öröklakások, központi fűtés, melegvizzel eladók. Tőkebefektetésre 7%-os jövedelem. A **Thököly-ut 150.** sz. kész házunkban egy nagyméretü 1 szobás garszonlakás és 2 öröküzlet még eladó. **Lekőthető Öröklakásirodánkban, Pozsonyi-ut 50.** egész nap (vasárnap 1-ig).

Öröklakások
I. Krisztina-krt 28

még 2 darab 2 szoba hallos, egy kertre néző magasföldszinti garszon, közp. fűtés, melegviz, novemberi beköltözésre eladók. **25 éves adómentesség.** Önálló telekkönyv. **Érdeklődés helyszinen és V., Klotild-utca 12/c. Telefon: 124—758.** 55227

Kétszoba hallos és egyszobás **öröklakás**

október 1-re feltétlenül elkészülő budai kis palotában a halászbástya alatt, remek kilátással, a legjobb kivitelben eladó. **Donáti-u. 13-a.**

Margithidnál nagyadómentes 2 szobás összkomfortos központi fűtéses öröklakás nettó 8% jöv. 15.500-ért. Dr. Hegyi, 13-96-83. 36895

Szent István Parkban
(Hollán-utcánál)

egyszobás hallos, egyszobás konyhás és garszon, valamint 2 szobás hallos, parkra, Dunára és Margitszigetre néző

öröklakások

keleti, nyugati fekvéssel, központi fűtés, melegviz, nov. beköltözéssel eladók. Önálló telekkönyvi tulajdon. Érdeklődés a helyszinen egész nap. 55286

Öröklakások
Horthy Miklós-ut 90 sz. alatt már épülő 2 szoba hallosak. Központi melegvizzel, nagy kerttel, kelet-nyugati fekvés

Dávid Ferenc-u. 5 sz. alatt 1 drb egyszoba-hallos, már kész öröklakás P. 15.500. Bővebbet Fekete épitőmesternél, XI., Fehérvári-ut 38/a. Tel.: 269—453.

BELVEDERE

(Carlton) nagyszálló melletti mágnásnegyedben, a Monda- és Mese-utcák közötti fenyves ősparkban — villamos, autobuszmegállónál — épitjük második öröklakásos villánkat, k ü l ö n telekkönyvezett nagyméretü 3 szobás bőkomfortos lakásokkal. Közp. fűtés, melegviz, szines fürdőszoba, tálaló, ruhatár, beépitett szekrényekkel, nyolcméteres terraszokkal.
Első épületben még egy garszonlakás és egy 1 szobás hallos összkomfortos lakás eladó. Tulajdonos telef.: **156-384.**

Öröklakások
V., Lehel parknál
Váci-ut 46/a.

1 szoba hallos és 2 szobás garszon és 1 örök üzlethelyiség, közp. fűtés, melegviz, decemberi beköltözésre eladók. **25 éves adómentesség.** Önálló telekkönyv. **Érdeklődés helyszinen és Klotild-utca 12/c. Telefon 124-758.**

Szeszfőzdére alkalmas épület és lakóház nagy gyümölcstermő vidéken eladó. Sajgó Jenő, József-körut 71. *30664

Eladó Isaszegen, Hunyadi-u. 1., gyönyörü 2 szobás, komfortos ház 300 □ öles kerttel. Megtekinthető vasárnap délelőtt. Állomástól 8 percre. Érdeklődni l e h e t 186-976 Sipos Erzsébetnél 9—2-ig. 55217

Kispesten, villaszerű, 100 öles, előkertes, összkomfortos szoba-konyhás ház 9000.— készpénzért azonnal. Tárgyalni a helyszinen délutánonként 5—7-ig Eszterházy-u. 82. 30674

Budakalászon 4 szobás hallos, fürdőszobás családi ház kézi vizvezetékkel, 400 öl gyümölcsössel és szőlővel eladó. Cim: II., Mecset-u. 12. Tel. 35-75-34. 7419

Balatonberényben 2 szobás ház nagy kerttel eladó. Érdekl. helyszinen vagy Kassai-u. 71.

Ruházat

Viselt ruhát, zálogcédulát drágán vesz, szövetre becseréli **Nutovics,** Népszinház-utca 26. Tel. 141-467. Házhoz megy.

Használt férfi-, női és **egyenruhákért** cipőért, egész háztartásért, jégszekrényért legtöbbet fizetek. Szövetcsere. **Freund,** Dobozi-utca 27. Tel.: 14-26-73.

Használt férfi, női és egyenruhákért, e g é s z háztartásért, zálogjegyért **SZENZÁCIÓS** árat fizetek. Szövetcsere. István-ut 28. Gerstl. Telefon: 13-46-85.

HIVJA 340-287.
Sok pénzt kap használt civil- és egyenruhákért.

Használt férfiruhákért,
egyenruhákért óriási árat fizetek. Spiegel, Teréz-körut 2. T. 128-942.

Tiszta uj táncruhák jutányos áron e l a d ó k. Megtekinthetők 2—4-ig IX., Ferenc-körut 26. földszint 3. 60797

Macskabundát venne silfid nő. „Olcsó 18114" jeligére Blocknerhez, Városház-utca. 55273

Valódi Breitschwantz bunda priváttól eladó. II., Vitéz-u. 15-a., I. 3.

Perzsabunda, gyönyörű és szilbunda olcsón Langermann szücsnél, Rákóczi-ut 41. I. 2. 36915

Perzsabunda uj, olcsón eladó. Megtekinthető 8—2-ig. XIV., Nürnberg 30., III. 31. 31673

Perzsabunda, szilbunda igen olcsón eladó. Rákóczi-ut 60., I. 20. Lebovics szücs. 36918

Perzsabundámat, elsőrendü minőségü (egyéves) sürgősen nagyon olcsón eladom. Andrássy-ut 4., III. 9. 55237

Szép perzsabunda olcsón Szemere szücsnél, Erzsébet-körut 26. második emeleten. 55269

Perzsabundák, perzsalábbundák, gyönyörü darabok (használtak is) nagyon olcsón eladók. **Buttyán szücs, Szervita-tér nyolc, I. 15.**

Üzlet

Üzletek eladását, vételét szakszerüen lebonyolitja Bakos, Attila-u. 23. Telefon 161-406. 60796

Jóforgalmu füszerüzlet családi okok miatt eladó. Sándor-utca 36.

Kétszázezer évi forgalmu **söntés** sürgősen eladó. Bővebbet Hegedüs, Balaton-kávéház, 9—10, 2—3 között. 36889

Nagyforgalmu
söntés-vendéglő
sürgősen eladó. Földes, Váci-ut 122. 60795

Söntést vennék forgalmas helyen. Ajánlatokat „8000 kp.-ig 89537" tulajdonostól főkiadóba.

Kocsmát Pesten, környéken átvennék, esetleg társulnék. „Őskeresztény 46682" jeligére főkiadóba.

Söntés vendéglő, nagyforgalmu, 6500 P bevonulásért azonnal átadó. Érdeklődni: Lujza-u. 3.

Pest vagy Budán jogfolytonos kis kocsmát keresek b é r b e vagy megvételre. „Azonnal 7391" jeligére főkiadóba.

Vendéglő megszünése miatt pult, pohárállvány, sörapparát, Thonet- és kerti székek, asztalok, edények, alvázak, boroshordók stb. helyszinen eladók. II., Görgényi-ut 10/a. Lipótmező-megállótól. *7416

Trafik havi 400 pengő t i s z t a jövedelemmel igényjogosultnak eladó délután 4—6 között. Telefon: 152—918. 7427

Trafik vezetésre 1500-zal átvehető, havi összjöv. 400 P. Bővebbet: Mária-u. 46., II. udvar I. 8.

Klubot, menzát átvennék, nagy gyakorlattal birok. Közbenjárót étkezéssel honorálom. — „Őskeresztény 7443" jeligére a főkiadóba. •

Trafikok igényjogosultaknak átruházhatók 1—15.000 P-ig. Hadirokkantnak, özvegynek, árvának, elérhető havi jöv. 250—1000 P-ig. Rex trafikiroda, Vilmos cs.-ut 74. II. 3. 7460

Eladó üzletét jelentse be dr. Benedekné társitási irodájában, Kender-u. 3. *36902

Trafikvezetés 4000-rel átvehető. Vezető tiszta keresete 400. Ezenkivül kisebb-nagyobb körutakon, főutakon. Trafikok igényeseknek á t a d ó k. Takács, Prohászka Ottokár-utca 8.

Egyéb adás-vétel

3 kiskocsi eladó. Molnár-u. 51. Tel. 180-748.

Opel, Steyr kisfogyasztásu személyautók olcsón eladók. Zápolya-utca 25.

Autódukozás 80 P. Sofförképzés 50. Viola-u. 45 Opelt, DKW-t bérelhet.

Lancia-Augusta, kifogástalan állapotban, 4 ajtós, csukott, eladó. Megtekinthető 11—2 óra között Touring gépkocsiszin, Mária Valéria-u. 3. sz.

350-es Sarolea igen olcsón Népszinház-u. 8. Felsőipariskolán a portásnál. 30666

Zálogcédulát, aranyat, ezüstöt, brilliánsékszert bárkinél drágábban veszek. **Singer,** Egyetem-utca 11.

Brilliáns
SMARAGD-, RUBIN-
ékszert vesz
Kleinberger
Váci-utca 10.
60 éve fennálló cég.
(Bejárat a kapu alatt is)

IRÓGÉPEK
részletre is Selmeczynél, Rákóczi-ut 25. tel. 135-650

Varrógép,
használt családi, iparlak legjutányosabban jótállással **K ö z p o n t i Gépraktár,** Rákóczi-ut 80. udvarban.

Varrógépet vennék
Telefon: 136—011.

VARRÓGÉP,
kerékpár, gyérmekkocsi nagy választékban. — **Használt** varrógépért magas árat fizetek. — **Gépkölcsönzés.** Bachrach, Dohány-utca 68. Telefon: 222—687.

Leopold-féle gőztéglagyár és mészégető összes gépi és üzemi berendezése: téglaprés, kollergam cserépprés, vágóasztalok, g ő z g é p, kazán, téglakorongok, cserép keretek, 500.000 nagyméretü falitégla, nagyméretü tetőcserép, chamotte tégla, tetőfa és egyéb anyagok eladók. Bővebbet: 29-12-53 **vagy a bontás szinhelyén. III., bécsiuti Leopold téglagyár.** 55283

Fowler gőzekepár garantáltan üzemképes állapotban, gyárilag javitva, teljes felszereléssel eladó. Topercer gazdaság, Rád, Nógrád megye. Telefon: Rád 4 sz. 7451

TRAKTORT
jó állapotban lévő használtat **MEGVÉTELRE KERESEK.** Székely, Attila-körut 22. Délután.

Eladó jókarban lévő 150 lóerős Láng-féle gőzgép magas- és alacsonnyomásu hengerekkel, 2 drb 70 m² tüzfelületi Tischbein kazánnal, kondenzátorral. „Jelenleg is üzemképes állapotban" jeligére Erdős hirdetőbe, Teréz-körut 35. 55232

Válás és nőtartás
Könyv kapható P 1.50-ért Könyvüzletekben és a szerzőnél: **Dr. Gerő Ernő,** Budapest, Rottenbiller-utca 27. 55256

Betegtolókocsit vennék jutányosan. — Választ „Sürgős 7375" jeligére főkiadóba.

Bélyeget, régi levelet vesz Kaufmann. Paulay Ede-u. 43. III. 20.

Használt, jó állapotban levő kőkádat öntöttvas kádakkal elcserélünk. Választ „K ő k á d 7458" jel. főkiadóba kérünk.

BÉRL.-ELLÁT.
Lakás

Budán Ferenc József-hid közelében 1 szobás garszonlakás közp. fűtés melegvizzel együtt évi 840 P azonnalra is kiadó. Telefon 122—175.

Pasaréten! Lotz Károly-u. 5. épülő bérvillában 2—3 szobás-hallos urilakások októberre, novemberre kiadók.

ELSŐ KERESZTÉNY LAKÁSKIADÓNÁL
Alkotmány-u. 19 I. 5
Kisebb-nagyobb lakások, villák olcsó bérrel nagy számban. T. 127-031

Budapesti
Lakásközvetitő összes kiadó lakásokat nyilvántartja. Alapitási éve: 1906. év. Muzeum-körut öt. 69419

Zuglóban egyszobás modern, összkomfortos, havi 60 P, azonnalra is. Telefon 122—175. 60803

5 : 2000—6 : 2200. Keresek 1—2 sz. 1200-ig cserébe adok 1 félkomf. 660. **Knapik,** T. 349—896. D. u. 2—5-ig. 36864

Lakását kiadom
Bejelentőt honorálom. Telefon: 121-173, 125-782.

1 v. 2 sz. lakást keres K e l e t i n é l „Detektiv 46695" főkiadóba.

Egyszoba hallos, központi fűtéses lakás butorozva azonnalra kiadó. Telefon egyszázharminchat kilenc tizenkilenc. *7429

Horthy Miklós-uton 3 szobás, összkomfortos olcsóbérü lakás kiadó. A Horthy-körtérnél két szoba, hallos azonnalra is. Telefon 122—175. 60801

F I G Y E L E M! 2—3—4 és több szobás régi bérü lakások kaphatók azonnalra és bármerre. Iroda: Kisstáció 5. Tel. 143-270. 36906

LAKÁSOK
Belvárosban 3 szoba összk., közp. füt. 2200. Második kerületben 3 szoba összk. ujonnan festve 1800. Második kerületben 3 szoba összkomf. 1200. Kilencedik kerületben 2 szoba komf. most renoválva 1200. Wesselényi-utcánál 1 szoba összkomfortos közp. fűtéses, teakonyhával havi 90 P. Almássy-térnél 4 szoba összkomf. 1500. Rózsa-utcánál 3 szoba összkomfortos 1200

Központi Lakáselosztó
Mozsár-utca 4.
Telefon 128-947.

FIGYELEM!
2—3—4 és többszobásak, Pesten, Budán azonnalra, későbbre nagy választékban **Fortunánál** kaphatók. Teréz-krt 12. I. 3. Telefon: 118—511.

Fadrusz-utcánál Kanizsai-utca 35., 3 szobás hallos és garszon komfortos lakások kiadók azonnalra is. Telefon: 349—993. 55272

Keresek azonnalra vagy novemberre államiinak 2 szoba, hallos, vagy háromszobás komfortos lakást lelépéssel. Telefon 220—274.

Kettő szoba hallos lakás azonnal átadó. Tátra-u. 36. Weisz, d. e. 8—1-ig.

2 szobás komfortos lakás azonnalra kiadó havi 65. Gervay-u. 69.

Kétszobás vagy egyszobás lakást keresek üresen fő- vagy albérletbe. Teréz-körut 30. Lakatosnál. 7420

Klotildligeten 2 szobás összkomfortos ház gyümölcsössel éves lakásnak **azonnalra is kiadó. Telefon: 292—052,** 1—2 **óra között.** 7414

Lakások:

Körtérnél 3 sz. hall. etagef. 180. U. o. 1 sz. összk. 80. **Lenke-térnél** 1 sz. garszon 60, másik fűtéssel 70. **Nagykörutnál** 4 sz. modern 125. **Zuglóban** 3 sz. villa 80. **Bazilikánál** 1 sz. komf. 57. **Vigszinháznál** 1 sz. hall lux. 110+25%. U. o. 1 sz. garszon 60+25%. **Nyugatinál** 2 sz. 60. **Átriumnál** 1 sz. hall. luxus 90. **Németvölgyi-utnál** 2 sz. összk. 75. **Thökölyuton** 2 sz. 77. **Parlamentnél** 1 sz. hall. 100+25%. **Corvinnál** 2 sz. komf. azonnalra 100. **Fasornál** 4 sz. főuri 150. **Sashegyen** 2 sz. luxus garszon 1000. Ezenkivül **lakások bármerre.**

Lakásnyilvántartónál
Horn Ede-utca 8.
Telefon 121—173, 125—782.

EXPRESS
gyorsan ajánl lakást bármilyent, bármerre. **Dijtalanul** kiadom államiinak, városinak főbérletét. **Express,** Erzsébet-körut 16. földszint 3. Telefon 422—156. 60808

2 szobás komf. lakás
Nyugatinál 850 bérrel novemberre átadó. Telefon: 118—511. 55247

Klotildligeten bérbeadó 3 szoba, fürdőszobás ház kerttel éves bérlőnek. Bakóné, Csáky-utca 43.

Horthy-körtérnél, Siroki-u. 3. épülő bérpalotában 1—2 szobás összkomf., 1 sz. garszon lakások okt., nov. 1-re kiadók. Vasárnap is helyszinen, ifj. Szabónénál.

Házmesterek figyelmébe. Keresek VI. ker., Andrássy-ut és Nyugati közt azonnalra vagy novemberre kettő hallos vagy háromszobás **komfortos** lakást. Ajánlókat dijazom. Telefonértesitést kérek 129—107 9 és 1 óra közt, esetleg négyszobás is lehet. Lelépést fizetek.

Szoba-konyha, fürdőszobás lakrészt v. főbérletet keresek. Gőzfűtéssel előnyben. „Nyugdijas" jeligére főkiadóba.

Horthy körtérnél, Fadrusz-u. 17. uj házban 1—2 szobás hallos garszon **komfortos lakások** kedvező feltételekkel novemberre kiadók.

Házfelügyelők! 50 pengővel dijazom, ki szoba-konyhás, félkomfortos lakást szerez 1-ig. Rákóczi-ut 63., IV. 34. Tel.: 132—089. 30670

Atadó novemberre kétszobás, cselédszobás, fürdőszobás urihazban Hungária-körutnál 76 pengő bérrel. Közvetitő Nádas, Mussolini-tér 3. III. 4. (Délelőtt.) 89547

Központi fűtéses földszintes kétszobás garszon utcai lakás Ferenc-körut közelében átadó. „Ügynök kizárva 30672" jeligére Erzsébet-köruti főkiadóba

Kettőszobás utcai, összkomfortos lakás havibére 60 pengő, október elsejére átadó. Zugló-utca 49. 7469

Nemzetinél 4 szobás, Operánál 3 szobás, Váci-utnál kettőszobás, u. o. kisebb-nagyobb lakások Pesten-Budán állandóan k a p h a t ó k a jobb keresztény körök közvetitőjénél. Teréz-körut 37., I. 5. T. 120-001

1—2—3 szobás komf. olcsó bérü lakások kiadók. Miksa-u. 9. III. 17

Kiadó kertre néző egy szoba, hallos, összkomfortos lakás azonnali beköltözésre. (Kékgolyó-utca 2/b.) 46685

Budán, Vöröskereszt-kórháznál, Avar- és Bán-utcák sarkán épülő bérházban (elérhető 2. és 8. autobusz, vagy 61. villamossal), modern

1-2 szoba hallos lakások
november elsejére kiadók a helyszinen. Telefon: 111—750. 7422

Szoba—Ellátás

Fiatal házaspár jobb hónapos szobát keres konyha és fürdőszobahasználattal. Cim VII. Barát-u. 11. II. 3.

Főlépcsőházi gőzfűtéses dunai luxusszoba fürdőbenyilóval, országháznál urnak, vidékinek. Tel. 118-395. 7172

Szentkirályi pansió, Szentkirályi-utca 6. olcsó családi otthon állandóknak nagy árengedmény. 55167

Főlépcsőházi e l e g á n s uriszoba, fürdő, telefon. Stáhly-u. 15. II. 2.

Butorozott szobák nagy választékban kaphatók Budapesti Lakásközvetitőnél, Muzeum-körut 5.

DUNÁRA néző elegáns, balkonos szobák légfűtéssel, melegvizzel, uri ellátással. Kossuth Lajos-tér 4. I. Telefon: 12-46-30. 60789

Vidéki diáklánykát
egyetemi hallgatónőt, teljes ellátásra vállal előkelő hölgy vallásküIönbség nélkül. Választ **„Megbizható"** jeligére **Balogh hirdetőbe,** Szent István-körut 9. 55225

Rózsadomb alján, villában, eleg. közp. füt. szoba kiadó. T. 154—381.

Elegáns utcai sz. gőzf. Kecskeméti-u. 13., III. 1

Belvárosban elegáns különbejáratu szoba fürdőhasználattal urnak kiadó. Tel. 186—219.

Folyóvizes kis szoba ellátással 120-ért. Váci-u. 17., III. 5.

Belvárosban folyóvizes, 2 személyes, erkélyes szoba ellátással személyenként 100-tól. Váci-u. 17., III. 5. T. 382—338.

Andrássy-uti villában gyönyörü utcai szoba (üresen is), fűtés, melegvizzel, elsőrendü ellátással, 1—2 személynek kiadó. T. 115—162.

Légfűtéses szoba **kiadó.** Zoltán-u. 6., jobb lépcső IV. 4. 12—4-ig.

Nyugatinál üres utcai v. udvari szoba, esetleg elegánsan butorozva is, azonnal kiadó. Fürdő és telefon 319—895.

Pasaréten gőzfűtéses szoba azonnalra, koszttal is. T. 16—44—35.

Belvárosban elegáns főlépcsőházi garszon szoba kiadó vidékinek is. — T. 384—256.

Budakeszi-uton, közvetlen a Fogaskereküinél, nagyon elegáns szoba magányos urnak fűtéssel, telefonnal, fürdőszobahasználattal azonnalra kiadó. Tel. 158—067.

Fasor penzió, teljes komfort, erkélyes szobák, kitünő ellátás 7 P. Vilma királynő-ut 20. 421—384.

Átutazóknak szép szoba 5 P. Vilma királynő-ut 20. 421—384.

Dunai balkonos, melegvizes, gőzfűtéses luxusszoba fürdőszoba használattal, telefonnal Szent István parkban kizárólag urhölgynek azonnalra. Telefon 293—253.

2 egymásba nyiló but. világos utcai szoba fürdőszoba használattal kiadó. Kmetty-u. 14. I. 8.

Utcai szoba, konyha, egész külön lakrész, urnőnek v. urnak üresen albérletbe 1-re kiadó. D. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig József-körut 75. I. 1. Havi 70 pengő. 30648

Átutazószoba Nemzetinéli vidékinek. Telefon: 130—952. 55252

Utcai szoba-konyhás lakrész berendezve. Lövölde-tér 3. I. 7. Tel.: 22—11—74. 55251

Butorozott garszon kiadó. Muzeum-körut 7. I. 6. 76327

Budán kül. bej. fürdőbenyilós utcai, modern, összkomfortos, melegvizes szoba azonnalra. Margit-krt 69., I. 3.

Különbejáratu butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Kresz Géza-u. 16. II. 2.

Doktoráló gazdatiszt teljes ellátással keres lakást Szenkirályi-utca környékén „3 hónapra 60788" jel. főkiadóba.

Vérmezőnél kettő elegáns szoba gőzfűtéssel azonnalra. T.: 38-42-13.

Magányosnál komfortos utcai szoba hölgynek. Rákóczi-ut 12. I. 1. T. négyig: 149—842. 55278

Belvárosban butorozott folyóvizes utcai 2—3 személynek, udvari 35-től azonnalra. Sütő-utca 2. I. 2. 55277

Szép szoba vidékinek is, havibérbe is. Tel.: 14—38—68. 60791

Tisztviselőtelepen egy szoba, fürdőszoba azonnal kiadó. Szabóky-u. 18. 60794

Keres házaspár szobát. „Jól butorozott 30667" Erzsébet-köruti fők.

Krakovits pensió, Kossuth L.-u. 13. Telefon: 18—65—90. Folyóvizes szobák, kitünő ellátás.

Margithid penzió Szent István-körut 2. Dunaparti folyóvizes modern gőzfűtéses szobák T. 114—875. 55224

Kétszemélyes különbej. szoba folyóvizzel, ellátással, személyenként P 90.— havonta. V., Gr. Klebelsberg-u. 23. III. 10.

Nyaralás-Üdülés

Bakonyban kellemesen utókúrázhat napi háromötvenért. Prospektus. — Sulyok-panzió, Csesznek. 60571

SVÁBHEGYI IRMA-ÜDÜLŐBEN
terraszos szoba, kitünő ellátás, mérsékelt utószezoni ár. Week-endre is. Béla király-ut 5. Telefon: 165—281. 55238

Egyéb bérlet

Üzlethelyiségek jó környéken, fodrász, trafik, illatszertár, hentes, tej- és vegytisztitó fióknak alkalmasak, Fadrusz-u. 17. kiadók, esetleg berendezéssel is. 55276

Fodrásznak alkalmas üzlethelyiség, esetleg berendezve. Szt. Imre herceg-ut 60. kiadó.

KÜLÖNFÉLE
Házasság

SEBESTYÉN
TERÉZ-KÖRUT 17.
ÉVTIZEDES CÉG!

Elsőrendü, diszkrét gyors közvetités. Alsóerdősor 8., f. 2. T. 141-506.

Leggyorsabban közvetit házasságot utólagos dijazással Ivánfiné, Csáky-utca 16. földszint 7.

Társaságbeli legdiszkrétebb házasságközvetités. Tel.: 42-19-30. Doctorné, Király-utca 67., I. 3.

Diplomás 62 éves özv. Sokat jártam külföldön. Vagyonom után havi jövedelmem 1500 P. Sajnos, teljesen egyedül maradtam, két évig sirattam szüleimet és feleségemet, de most keresek egy jószivü igazi urinőt, akit minden érdek nélkül feleségül vennék. Megb. Klinovszkyné, Csáky-u. 16. I. 7.

Férjhez mennének: urilány 60.000 P-vel, árvalány földbirtokkal; polgárlány 30.000 P-vel. Bővebbet: **Nagy Jenőnél,** Rákóczi-ut 61. Telefon. 36910

Önálló vidéki katolikus kereskedő, harminchárom éves, n ő s ü l n e. „Ügynök nélkül 46683" jeligére főkiadóba.

40-es, gyermektelen, keresztény, özv. asszony vagyok, 100.000 vagyonnal és 1500 havi jövedelemmel hozzám illő urhoz (nyugdijashoz is) férjhez mennék. „Élni szeretnék 60782" jeligére főkiadóba.

Jómegjelenésü, házias, 48 éves r. k. özvegy, jómódu idősebb ur férjet keres, kinek hűséges gondozója lenne. — „Kaland nem érdekel 30681" jeligére Erzsébet-köruti főkiadóba.

40 éves erdélyi urinő, 500 holdas birtokom és 700 havit jövedelmező üzemem van. Férjhez mennék. „Csak diplomáshoz 7454" jel. fők.

Társ

12.000 P kp-vel igazgatótárs lehet. Fő-u. 71. II. 4.

Társulnék vagy finanszirozanék meglévő vállalatot 50.000 P-től. Részletes ajánlatot kérek „Keresztény kereskedő 30660" jeligére Erzsébet-köruti főkiadóba.

Kitünően menő konfekciósüzlet huszezerrel társat keres. Telefon 138-386

Rentabilis vállalkozáshoz társnak beléphet. Leveleket „Sürgős" jeligére Arató hirdetőirodába, Erzsébet-körut 14.

Nagyobbszabásu szezonáru szállitásához pár ezer pengővel üzlethez értőt keresek. „Keresni bőven lehet 30675" jeligére Erzsébet-köruti főkiadóba. •

Társulnék 300 pengővel. „Biztositék 30659" Erzsébet-köruti főkiadóba.

Társat (vagy nőt) kerenek 5000-rel, vallás mellékes, évi 60.000 P haszon. „Pénzét maga kezeli 89541" jeligére főkiadóba.

Orvost társnak keresek már kezdett csecsemőotthonhoz. Téry Hugóné, Máriaremete, régi iskola. 46696

Vegyes

Pénzkölcsön 6%-al
5 évre. Előköltség nincs. Mórocz bankcég, Erzsébet-körut 58. T.: 222-823.

Többezret felaprózok tisztviselőknek, más hitelképeseknek. Előnyös ingatlankölcsönök. Ferenc-körut 24. II. 2.

Árufedezetre 60 napra 2500 pengőt keresek. Jelige „Biztositek 46961" főkiadóba.

6%-os kölcsönöket
folyósit 5 évre bankcégvezető, Erzsébet-körut 1., II. 52. Tel.: 137—167.

KÁR kisérletezni!!! Olcsó kölcsönök. **Bruckner** bankigazgató, Erzsébet-körut 18. •

Olcsó pénzkölcsön I—II. helyre, 5—10 évre, előköltség nincs. V., Szt. István-körut 27. I. 1. Tel.: 128—992. 7451

Ü g y f e l e m megvette Kohn Lipót, Aréna-ut 59. számu kocsmáját, hitelezői követelésüket 3 n a p o n belül jelentsék Henter János irodájába, Berzenczey-utca 8. 36874

Ügyfelem megvette Robicsek Béla IV., Irányi-utca 6. alatti vendéglőjét. Hitelezők jelentkezzenek mellőzés terhével 3 napon belül nálam. Dr. Bodó Oszkár ügyvéd, V., Vigadó-utca 3. Telefon 180—411. 7434

Ügyfelem m e g v e t t e Weisz Izidor XIII., Nagyenyedi-utca 2. sz. alatti kocsmáját. Hitelezői követeléseiket három napon belül jelentsék ifj. Csató Gyula ügyvédnél, V. Személynök-utca 21. 55243

Minden gazdasági vonatkozásu ügyet elintéz, birtokosoknak, bérlőknek tőkés társat ajánl, árut beszerez, áruhitelt kieszközöl, állatexportot vállal: Farm Mezőgazdasági Szövetkezet. Váci-utca 65. sz. (Válaszbélyeg.) 89519

Pesti Hirlap rt. kiadása, Légrády Testvérek rt. nyomása, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. sz. A kiadásért dr. *Kovács Dezső,* a nyomdáért *Kertész Árpád* felelős.